

Chaos u polskiego przewoźnika

LOT łamie przepisy?

„Kłamstwa i bzdury” – tak pracownicy Polskich Linii Lotniczych LOT określają tłumaczenia polskiego przewoźnika, który przekonuje, że mają wolną drogę do wyboru warunków zatrudnienia w spółce.

Eryk Kielak

Fakt, technicznie mogą to zrobić, ale wszystko, co się z tym wiąże, sprawia, że to wybór tak naprawdę iluzoryczny, a „swoboda”, o której mówi LOT, jest tylko pozorna.

Pracownicy rozrzućeni po różnych spółkach

Wejście w życie reformy PIP dało pracownikom LOT-u nadzieję, że wreszcie ich umowy B2B zamienią się w pełnoprawne umowy o pracę. Właśnie trwa kontrola, która sprawdza, czy rzeczywiście są podstawy do wymuszenia na przewoźniku systemowych zmian. Wszczęto ją na wniosek Ministerstwa Pracy po liście od załogantów.

Wśród pracowników jest duża wiara, że kontrola PIP, która ma zakończyć się już za kilka tygodni, zmieni ich sytuację w pracy.

LOT zapewnia, że efektów kontroli się nie boi. Przekonywał o tym prezes LOT-u Michał Fijoł, tłumacząc, że „załogi mają swobodę wyboru formy współpracy i jest to ich indywidualna decyzja”.

Jak jednak słyszymy od pracowników, LOT stworzył takie zasady zmiany zatrudnienia, że przejście na etat zwyczajnie się nie opłaca. Zmiana umowy wiąże się bowiem także ze zmianą spółki. Dlaczego? Otóż wbrew temu, co może się wydawać, w samym Locie zatrudniona jest garstka pracowników.

W sprawozdaniu finansowym z 2024 r. wskazano, że spółka ta za-

trudnia 321 członków personelu pokładowego na umowy o pracę. Tymczasem w całej firmie pracuje 1,7 tys. stewardes i stewardów. Gdzie więc zatrudniona jest reszta? Reszta ma umowy ze spółkami córkami – LOT Team, LOT Crew i LOT Cabin Crew.

Wśród pracowników jest duża wiara, że kontrola PIP, która ma zakończyć się już za kilka tygodni, zmieni ich sytuację w pracy

– Na tym samym locie mogą pracować aż trzy osoby, z których każda ma zupełnie inne warunki zatrudnienia. Pierwsza jest zatrudniona bezpośrednio w Locie na umowę o pracę – to opcja dziś już niedostępna dla nikogo, choć najbardziej pożądana. Druga pracuje w spółce LOT Cabin Crew na umowie śmieciowej, przez co nie ma prawa ani do płatnego L4, ani do urlopu. Trzecia z kolei należy do spółki LOT Team – ma wprawdzie umowę o pracę i świadczenia pracownicze, ale zarabia od 30 do 40 proc. mniej niż osoba zatrudniona bezpośrednio w Locie – wlicza różnice w warunkach pracy jeden ze stewardów. Śmieje się, że pracuje w „firmie krzak”, a nie u pol-

skiego przewoźnika. Wśród personelu dominuje przekonanie, że sieć zależnych spółek powstała z jednego powodu: by masowo wypychać pracowników na „śmieciówki”. Dotyczy to zwłaszcza LOT Cabin Crew, gdzie niemal 100 proc. załogi pracuje na kontraktach B2B. Dla nich jakakolwiek próba wywalczenia etatu nie oznacza zwykłego przekształcenia umowy, lecz konieczność przejścia do zupełnie innego podmiotu – spółki LOT Team.

Spotkanie, które wszyscy zapamiętali

Tłumaczyła to w lipcu 2024 r. Izabela Orszanowska, dyrektorka biura HR, podczas specjalnie zwołanego spotkania z pracownikami. Nastroje po tych rozmowach wśród kadr LOT-u nie były jednak zbyt pozytywne. Wspomniana dyrektorka raz nazywała się przedstawicielką jednej spółki, a chwilę później drugiej. Żartowała, że „przebie-ra się teraz w nową rolę”, przy czym głośno się śmiała. – Śmiech prosto w twarz samozatrudnionych, który udowadnia, że nawet osoba na tym stanowisku uznaje podział zatrudnienia na różne spółki za iluzję. Spotkanie z dyrektorką, która występuje w trzech równych rolach w trzech różnych spółkach, to absurd – słyszę od jednego z pracowników.

Dysponujemy nagraniem z całego spotkania; bardziej szokujące od tego, w jaki sposób komunikowano pracownikom możliwość zmiany umowy, jest to, jakie warunki im przedstawiono. – Takie działania, o ile rzeczywiście mają miejsce, nie tylko są wykorzystaniem przewagi negocjacyjnej, ale przede wszystkim pozostają niezgodne z obowiązującym prawem – mówi dr Izabela Florczak z Uniwersytetu Łódzkiego. ●

Więcej ► 10-11

FOT. JACEK POREMBA

Nagroda Literacka „Nike”

POLSKA MIOTA SIĘ OD ŚCIANY DO ŚCIANY

„Null” Szczepana Twardocha znalazł się w finale tegorocznej Nagrody Literackiej „Nike”. To bez wątpienia jedna z najważniejszych polskich książek 2025 roku. Powieść urodzonego na Śląsku pisarza znalazła się też na drugim miejscu w „Spiegel Buchpreis”, nowym konkursie na najlepszą wydaną w Niemczech powieść.

– Żyjemy w świecie, w którym co kilka lat inne wydanie z polskiej historii urasta do rangi najważniejszego i przykrywa pozostałe – mówi Twardoch. Rozmowa ► 14-15

Sport

Polacy zagrają o awans do strefy medalowej

Nikola Grbić, trener reprezentacji Polski, zapewnia, że nie ma dla niego znaczenia, z kim Polacy zagrają jutro w Sofii o awans do strefy medalowej mistrzostw Europy. Ale jednocześnie przyznaje, że z dwóch powodów chciał, by to byli Bułgarzy ► 23

FOT. PAP/DAKOT/ELMANOWICZ

Wybory w Rosji

Totalnie fałszowane

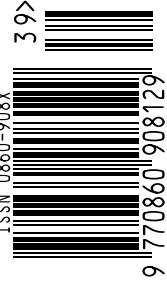
– Tegoroczne wybory do Dumy były pierwszymi, w których Rosjanie naprawdę nie mieli żadnego wyboru – mówi Iwan Prieobrażenski. Rozmowa z rosyjskim politologiem ► 4-5

50-lecie KOR-u

Jak działać w złych czasach

– Zbuntowani powinni się kształcić, żeby lepiej rozpoznawać rzeczywistość – to była jedna z lekcji udzielanych nam przez starsze pokolenie KOR – pisze Marek Beylin ► 12

Wydaje Wyborcza Sp. z o.o.
nr indeksu 348198

Bartosz T.
Wieliński

Katastrofa Merza. Co to oznacza dla Polski?

Zwycięstwo Alternatywy dla Niemiec (AfD) w kolejnym wschodnioniemieckim landzie nie jest najgorszą wiadomością dla Polski. Znacznie gorszym sygnałem byłby upadek kanclerza Friedricha Merza. A to może się zdarzyć.

W ogólnokrajowych sondażach jego rząd może liczyć na wsparcie 18 proc. wyborców. Przeciwno niemu opowiada się nawet większość zwolenników jego partii CDU. A po niedzielnych wyborach do landtagów słupki mogą jeszcze się obniżyć. CDU po raz pierwszy w historii nie przekroczyła progu wyborczego w wyborach do landtagu. W Berlinie chadecję pokonała Lewica, partia, która jest kontynuatorką partii komunistycznej, rządzącej NRD. – To katastrofa – trafnie podsumował Merz wyborcze wyniki, biorąc je na przysłowiową klatę. Pytanie, czy to wystarczy, by Merz tę katastrofę przetrwał.

To, że obecny niemiecki kanclerz ma tak słabe poparcie, nie ma związku z jego polityką wobec Ukrainy i Rosji

z polityki ogłosiła po słabym (choć ciągle zwycięskim) wyniku CDU w wyborach do landtagu Hesji w 2018 r. W przypadku Schrödera odejście z polityki było wprawdzie rozłożone na miesiące, w przypadku Merkel na lata (urząd kanclerski opuściła dopiero w grudniu 2021 r.). Ale to za rządów Merza CDU skompromitowała się, nie wprowadzając do meklemburskiego landtagu ani jednego posła.

Pytanie, czy Merz będzie w stanie pociągnąć partię do następnych wyborów, staje się w partii powszechne. To, że obecny kanclerz Niemiec ma tak słabe poparcie, nie ma związku z jego polityką wobec Ukrainy i Rosji. Większość Niemców popiera wsparcie dla Ukrainy, a zdecydowana większość uważa Rosję za zagrożenie. Skrajna niepopularność Merza to raczej wynik rozczarowania. Po człowieku, który wracał do polityki z biznesu, spodziewano się reform i szybkiej poprawy sytuacji gospodarczej.

Niemcy pod rządami Merza tkwią w stagnacji. Na to nakłada się demograficzna zapaść i problemy z migrantami, których nie były w stanie rozwiązać kolejne rządy. W efekcie zarówno CDU, jak i SPD tracą poparcie. A zyskuje obiecująca radykalizm AfD. Ta skrajnie prawicowa formacja jest przez Rosję wspomagana. Jej triumfy z punktu widzenia polskiego bezpieczeństwa są największym zagrożeniem.

Dotychczasowe strategie powstrzymywania populistów: przejmowanie ich hasel lub całkowita negacja ich programu nie przyniosły efektów. Merz najwyraźniej zamierza uciec przed klęską do przodu, licząc na to, że sukcesy AfD (w Saksonii-Anhalt skrajna prawica będzie rządzić) i spodziewane ekscesy działaczy tej partii otrzeźwią niemieckie społeczeństwo.

To jednak bardzo ryzykowna gra. Nie tylko dla Merza, ale dla Ukrainy i Polski. ● **Więcej o wyborach w Niemczech ► 8-9**

Andrzej rysuje

Londyn Moda na sali gimnastycznej

FOT. PAPIER/NEL HALL

Wielka Brytania, 20 września 2026 roku. Zakończyła się kolejna edycja London Fashion Week. Pokaz kanadyjsko-brytyjskiej projektantki Edeline Lee odbył się nietypowo w sali gimnastycznej szkoły w Chalk Farm. A tegoroczną edycję zainaugurowała kolekcja marki Paul Costelloe nawiązująca do estetyki lat 80. i stylu księżnej Diany.

Specjaliści od AI poszukiwani

122

PROC.
O tyle, rok do roku, wzrosła liczba ofert pracy wymagających znajomości sztucznej inteligencji – wynika z raportu Pracuj.pl.
Pracodawcy z różnych branż masowo poszukują ekspertów biegle obsługujących nowe narzędzia.
Więcej ► Next.gazeta.pl

„Aniołek Charliego” rozpadł się na orbicie

Została chmura śmieci

Amerykański satelita szpiegowski Awysztrelony jeszcze za czasów Ronalda Reagana rozpadł się po 38 latach krążenia wokół Ziemi. To kolejny zastrzyk śmieci na orbicie, która staje się coraz bardziej zatłoczona.

Dowództwo Sił Kosmicznych USA ds. operacji kosmicznych potwierdziło, że rozpadł się satelita USA-32. Amerykanie zapewniają, że na razie nie stwierdzono bezpośredniego zagrożenia dla żadnego statku kosmicznego. Nie podali jeszcze oficjalnie, ile fragmentów pozostało po tym satelicie.

Nagrania wykonane kilka dni po zdarzeniu przez szwajcarską firmę „s2a systems” pokazywały jednak dużą liczbę odłamków rozsianych wzdłuż znacznego odcinka dawnej jego orbity.

USA-32 był dzieckiem zimnej wojny. Wyniosła go 5 września 1988 r. z bazy Vandenberg w Kalifornii rakietą Titan II, czyli zmodyfikowana wersja pocisku balistycznego, przeznaczona pierwotnie do przenoszenia głowic jądrowych. Satelita znalazł się na niemal polarnej orbicie na wysokości około 790 km.

Nie był typowym „szpiegiem” robiącym zdjęcia radzieckich baz. Należał do tajnego programu amerykańskiego wywiadu satelitarnego i nosił nazwę FARRAH III.

Przechwytywał sygnały i emisje radiowe, dzięki czemu Amerykanie mogli ustalać położenie i właściwości radzieckich radarów oraz innych systemów elektronicznych.

Nazwa programu ma ciekawe i mało wojskowe pochodzenie. Satelitę nazwano na cześć Farrah Fawcett, aktorki i modelki, która pod koniec lat 70. była jedną z największych amerykańskich gwiazd, znaną przede wszystkim z serialu „Aniolki Charliego”.

FARRAH III miał pracować około trzech lat. Tymczasem pozostał na orbicie prawie 38 lat, a obserwacje amatorskie sugerowały, że jeszcze w 2021 r. wykazywał oznaki aktywności. Nie wiadomo też jeszcze, dlaczego się roz-

FOT. DOTTED YETI/SHUTTERSTOCK

padł. W starych satelitach źródłem takich zdarzeń bywają pozostawione pod ciśnieniem zbiorniki, resztki paliwa albo akumulatory, w których po latach może dojść do awarii i gwałtownej reakcji. Możliwe jednak, że satelita zderzył się z innym fragmentem kosmicznego złomu lub mikrometeoroidem.

Zdarzenie jest szczególnie niefortunne ze względu na miejsce, w którym do niego doszło. Europejska Agencja Kosmiczna (ESA) wskazuje, że jedno z największych skupisk kosmicznych śmieci znajduje się właśnie na wysokości około 800–1000 km.

Skala problemu rośnie w tempie, którego pionierzy ery kosmicznej chyba nie przewidzieli. Według danych ESA z końca lipca 2026 r. ziemskie sieci obserwacyjne regularnie śledzą około 46,9 tys. obiektów na orbicie. A modele wskazują, że w rzeczywistości jest ich znacznie więcej. Jednocześnie tempo wysyłania nowych urządzeń gwałtownie rośnie. W samym 2025 r. odbyło się ponad 300 startów rakiet, które umieściły na orbicie przeszło 4 tys. nowych ładunków.

USA-32 jest więc nie tylko ciekawym reliktem zimnej wojny, upamiętniającym jedną z gwiazd „Aniolków Charliego”. Stał się również kolejnym symptomaticznym problemem, który narasta od pierwszych dziesięcioleci podboju kosmosu – tysięcy martwych satelitów i innych obiektów, których nie projektowano z myślą o bezpiecznym usunięciu z orbity. ● **Piotr Cieśliński**

Wybory w Rosji

Specjalna operacja elektoralna

Iwan Prieobrażenski: – Tegoroczne wybory do Dumy były pierwszymi, w których Rosjanie naprawdę nie mieli żadnego wyboru. Nawet najbardziej naiwni nie byli w stanie uwierzyć, że oddając głos, mogą cokolwiek zmienić.

ROZMOWA Z
IWANEM PRIEOBRAŻENSKIM
rosyjskim politologiem i publicystą

WIKTORIA BIELIAZYN: Tegoroczne „wybory” do Dumy Państwowej wzbudziły większe emocje niż zwykle, nie tylko wśród rosyjskich czynowników czy opozycji na emigracji, ale i w Europie. Dlaczego?

IWAN PRIEOBRAŻENSKI: Głównym powodem było to, że to pierwsze „wybory” do rosyjskiego parlamentu, które odbywały się w trakcie dużej wojny. Poprzednie, z 2021 roku, mogły być traktowane przez państwa Europy jako coś, co ich za bardzo nie dotyczy. Dzisiaj jest inaczej: to, co dzieje się w Rosji, dotyczy wszystkich sojuszników Ukrainy, którzy okazują jej jakiegokolwiek wsparcie.

Druga kwestia – tegoroczne „wybory” odbywały się na znacznie większym obszarze, bo również na okupowanych terytoriach Ukrainy. To precedens. O ile w przeszłości w przypadku okupowanego Krymu czy Sewastopola niektórzy europejscy politycy, na przykład były prezydent Czech Miloš Zeman, pozwalali sobie na stwierdzenia, że te tereny powinny być traktowane jako rosyjskie, o tyle o obwodach zaporoskim, charkowskim czy chersońskim nikt tak nie powie. Przeprowadzanie tam „wyborów” jest całkowicie niezgodne z prawem. To zaś sprawia, że ogólnie rosyjskie „wybory” do Dumy Państwowej tracą swoją legitymizację, choć należy podkreślić, że i poprzednie jej nie miały.

Dodałbym jeszcze, że te „wybory” były pierwszymi, w których Rosjanie nie mieli żadnej alternatywy. Żadnego wyboru.

Nawet najbardziej naiwni nie byli w stanie uwierzyć, że oddając głos, mogą cokolwiek zmienić.

Tegoroczne „wybory” do Dumy były typowo sowieckie. Nie miało znaczenia, na kogo się zgłoszycie, bo niezależnie od formalnej przynależności partyjnej wszyscy dopuszczeni do udziału zajmowali jednakowe stanowisko we wszystkich kluczowych sprawach. Jedyna partia, która próbowała zmanifestować odmienny, bo antywojenny punkt widzenia, została demonstracyjnie odsunięta od „wyborów”.

Podkreślam, że terminu „wybory” używam wyłącznie w cudzysłowie. W Rosji obowiązuje dyktatorski reżim Władimira Putina, który całkowicie kontroluje sytuację wewnątrz kraju.

Mówi pan, że było to pierwsze głosowanie, w którym Rosjanie faktycznie nie mieli wyboru. Pana zdaniem wcześniej było inaczej?

– Od schyłku ZSRR stopniowo wdrażano w Rosji demokratyczne procedury. Zresztą pierwsze wybory zorganizowane w Związku Radzieckim nazywano „częściowo wolnymi”. Również proces odwrotny, na nowo pozbawiający Rosjan możliwości prawa do wybierania i bycia wybieranym, nie zadział się w jednym momencie.

Do 2026 roku, dopóki kontrolę w Rosji sprawowała administracja polityczna, przyjęte było pozostawienie małego wentyla, by umożliwić ludziom spuszczenie pary i wyrażenie niezadowolonia. Przez lata można było mieć wrażenie, że ma się jakąś alternatywę. Rosjanie mogli na listach wyborczych zawsze znaleźć kogoś, kogo mogli traktować jako kandydata opozycyjnego, a niekiedy wręcz przeciwnika Władimira Putina.

Istotną rolę odgrywał tu rosyjski system wyborczy, który zakłada, że dokładnie połowa z łącznej liczby mandatów jest obsadzana z list partyjnych, a druga połowa w okręgach jednomandatowych. W tej drugiej grupie trafiali się kandydaci, których – nieco przy tym wyolbrzymiając – można było uznać za opozycyjnych.

Tegoroczne wybory są pierwszymi, w których nikogo, kto mógłby zostać uznany za przeciwnika czy krytyka Kremla, nie ma. Dochodzi do absurdalnych sytuacji. Pomijam już nawet to, co wydarzyło się wokół partii Jabłoko, która zresztą, moim zdaniem, w najbliższym czasie przestanie istnieć, bo ją „dobiją”.

Tym razem z list wyborczych masowo usuwano kandydatów nie tyle nielojalnych wobec władz, co takich, którzy po prostu kiedyś, piętnaście lat temu, pozwolili sobie na publiczną krytykę Kremla czy Władimira Putina. W takich warunkach ludzie nie mają jak się oszukiwać i wierzyć, że istnieje sposób, by zaszkodzić reżimowi.

Często słyszę: dlaczego w ogóle rosyjskie władze podejmują wysiłki, by organizować kampanię wyborczą, a później głosowanie, skoro wynik jest z góry ustalony? Rozumiem, że chodzi o stworzenie pozorów praworządności państwa. O coś jeszcze?

– Władze to w gruncie rzeczy niewiele kosztuje. Pieniądze, które przeznaczają na kampanię i wybory, nie są szczególnie duże. Zaangażowanie ludzi w przeprowadzenie „specjalnej operacji elektorальной” również nie stanowi proble-

• Wybory do rosyjskiej Dumy Państwowej. Na zdjęciu komisja wyborcza we Władywostoku, 18 września 2026 r.

FOT. REUTERS/TATIANA MEEL

mu i nie generuje istotnych strat dla gospodarki. Korzyści z organizacji tej farsy są z kolei spore.

Po pierwsze, władze uzyskują, klasyczny dla każdego reżimu autokratycznego czy totalitarnego, schemat złożenia tzw. przysięgi wierności. Udział obywateli w wyborach przedstawiają jako demonstrację lojalności wobec reżimu. Chodzi o legitymizację. Dla Kremla może nie jest to bardzo ważne, ale nie jest też bez znaczenia.

Po drugie, wybory to dodatkowa możliwość zmobilizowania ludności. Rosyjski reżim przekształca się z elektoralnej autokracji w coś, co coraz bardziej przypomina reżim totalitarny. A klasyczny reżim totalitarny wymaga, by okresowo przeprowadzać mobilizację. Nie mam tu na myśli mobilizacji wojskowej, ale społeczną, w ramach której zmusza się ludzi do wypełnienia zadania ideologicznego. To czysta tresura społeczeństwa.

Takie procedury wspierają również homogenizację elit, a to z kolei umacnia reżim. Dla wyborców nie ma znaczenia, kto zostanie deputowanym Dumy Państwowej, bo i tak nie będzie to miało wpływu na przyjmowane przepisy czy podejmowane decyzje.

A dla partii, które tych kandydatów wystawiły?

– Rzgrywki między elitami to co innego. Dla nich ma znaczenie, jaka grupa wprowadzi do

Dumy Państwowej więcej osób. Ci, którzy się w niej znajdą, zyskają dziś w dużej mierze iluzoryczne poczucie bezpieczeństwa, że nie staną się obiektami prześladowań.

Deputowani mają też pewien wpływ na dystrybucję zasobów, na przykład na to, który region i który zakład zbrojeniowy otrzyma pieniądze z budżetu. Lobby działa, więc dla elit, także regionalnych czy kryminalnych z otoczenia Putina, istotne jest, ilu „swoich” ludzi zdołają wprowadzić do Dumy.

Obecne wybory są też formą walki o to, kto będzie kształtował i definiował politykę wewnętrzną: blok polityczny administracji prezydenta czy FSB.

W 2012 roku, kiedy Putinowi zależało na utrzymaniu, a właściwie zagarnięciu władzy mimo masowych protestów, FSB miało większą kontrolę nad sytuacją polityczną w kraju. Potem stopniowo ją traciło na rzecz administratorów politycznych. Teraz wiele wskazuje na to, że FSB nie tylko przejęło kontrolę, ale że tym razem ją utrzyma.

Putin boi się rosnącego niezadowolonia społeczeństwa i potencjalnych protestów, które mogłyby doprowadzić do destabilizacji sytuacji, czy chodzi o coś innego?

– Dzisiaj Putin nie obawia się protestów. Rosyjskie władze grają tu na wyprzedzenie. Błędem jest myśleć, że protesty, które odbyły się wiosną, przeciwko ostrym ograniczeniom wolności w internecie, spowodowały władze do działania. Było dokładnie odwrotnie. Rosyjskie władze, a konkretniej FSB, prewencyjnie ograniczyły swobody w internecie, bo zdawały sobie sprawę, że do pewnej kulminacji niezadowolenia społecznego dojdzie późną wiosną i latem. Zrobiły to, by zapobiec protestom, które byłyby znacznie większe niż obserwowane przez nas w tamtym czasie akcje.

Chodzi o coś innego. Trwa wojna. Oczywiście jest też, że wybory są momentem, w którym może dojść do prób destabilizacji sytuacji w kraju. Oprócz tego służby specjalne stale straszą Putina, że Zachód rzekomo przeznaczą gigantycz-

Celem Kremla jest doprowadzenie do erozji NATO. Chciałby, by – dajmy na to – państwa bałtyckie miały świadomość, że nikt im w razie potrzeby nie pomoże lub Polska będzie musiała sama się bronić

IWAN PRIEOBRAŻENSKI

Wybory w Rosji

ne pieniądze na wywołanie chaosu oraz zmianę reżimu w Rosji. W efekcie Putin, który i bez straszenia służb jest dość paranoiczny, uważa, że to rozsądne, by w czasie wojny ludzie z bronią w ręku odpowiadali, między innymi, za przeprowadzenie wyborów.

Wśród kandydatów byli również tacy, którzy brali udział w wojnie w Ukrainie. Jaka będzie nowa Duma?

– To bardzo świadome zagranie. Rosyjscy deputowani będą występować w mundurach albo w ubraniach je przypominających. Chodzi o nacjonalizację elit. Putinowi zależy, by każdego „umoczyć we krwi”, uczynić odpowiedzialnym za zbrodnie popełniane przez Rosję. Chce w ten sposób zapobiec potencjalnemu rozłamowi wśród elit w przyszłości, jeśli doszłoby do jakiejś gwałtownej zmiany sytuacji. Deputowani, którzy uczestniczyli w wojnie, będą zbrodnia-rzami wojennymi, ale też ci, którzy obok nich zasiadają i razem z nimi głosują za przyjęciem przestępczych przepisów, czy tacy, którzy jedynie udają dziś, że byli na froncie. Efekt jest taki, że każdy z nich staje się „mini-Putinem”.

Z kolei społeczeństwu Putin oświadczył kilka dni temu, że udział w wyborach należy traktować jako poparcie dla armii.

– Najwyraźniej doszedł do wniosku, że należy wykorzystać głosowanie do zademonstrowania masowego poparcia Rosjan dla wojny. Tylko że to nie jest prawda, powiedziałbym wręcz, że jest dokładnie odwrotnie. To, co podczas kampanii wydarzyło się wokół partii Jabłoko, systemowej opozycji usiłującej wziąć udział w wyborach z antywojennymi hasłami, pokazuje, że społeczeństwo bardzo chce w jakikolwiek sposób porozmawiać o tym, jak doprowadzić do zakończenia wojny. Co więcej, wszystko wskazuje na to, że wziąć udział w podobnych dyskusjach wyraźnie chcieliby też zwolennicy obecnej władzy. Takiej możliwości władze im jednak nie dają; przeciwnie, plują im w twarz i komunikują: nie, zrobimy tak, żeby pokazać, że wszyscy tę wojnę popieracie.

Ta arogancja władz może poskutkować tym, że Rosjanie nie pójdą głosować?

– Biorąc pod uwagę, że wybory są totalnie fałszowane, dla władz ważne jest, by liczba tych, którzy chcieliby wyrazić podczas głosowania niezadowolenie z działań reżimu, zmniejszała się, a nie rosła. Zwróćmy uwagę, że frekwencja podczas wyborów prezydenckich, mam tu na myśli osoby, które poszły oddać głos w lokalu wyborczym, tak naprawdę nie przekraczała 20-25 procent. Ale wymagana liczba głosujących i tak jest zagwarantowana, bo władze tradycyjnie spędzają na wybory pracowników budżetówki, państwowych korporacji, zakładów i fabryk. Istotne dla władz jest to, co wydarzy się po wyborach. Muszą mimo wszystko popracować nad tym, by większość Rosjan, a także zagraniczni liderzy, uwierzyli, że ktoś jednak przyszedł i zagłosował. Żeby zachodni politycy znów mogli powiedzieć, że większość Rosjan popiera Putina.

A tak nie jest?

– Tego nie mówię. Zwracam tylko uwagę, że nie da się wyciągać takich wniosków z tych pseudo-wyborów. Ta specjalna elektoralna operacja jest całkowicie sfalszowana, sam Władimir Putin przed wyborami nie wiedział, ile osób zagłosuje na Jedną Rosję. Wiedział, jaki wynik muszą zapewnić i „narysować” jego podwładni. Błędem jest myślenie, że Putin ma jakąś alternatywną, uczciwą statystykę. Ma tylko sondaże społeczne. Niezależnie od tego, kto je przeprowadza, wszystkie wskazują, że poparcie dla władz spada.

Powiem więcej. Bez względu na to, co robi Władimir Putin, wielu zachodnich polityków wciąż uważa, że lepszy już on niż ktoś inny, bo przynajmniej wiemy, jak z nim rozmawiać. Największym zagrożeniem jest dla nich

chaos w Rosji i pytanie, w czyich rękach znalazłyby się wtedy broń jądrowa.

Pal lichu, że to właśnie Putin nieustannie grozi bronią jądrową Zachodowi. Niemniej jednak Zachód traktuje Putina jako lidera, który ma legitymizację. Owszem, nielegalnego, bezprawnego, ale popieranego przez większość społeczeństwa. Tyle że tego nikt nie jest w stanie sprawdzić ani udowodnić. Nie wiemy, co naprawdę myślą Rosjanie, wyniki wyborów również nie dają nam tej odpowiedzi. Nie mają wręcz z tym pytaniem nic wspólnego.

Dlaczego przedstawiciele rosyjskiej opozycji na emigracji apelowali do Rosjan, by wzięli udział w głosowaniu?

– Ci, którzy określają się dzisiaj mianem rosyjskiej opozycji, nie mogą wyobrazić sobie dzisiaj bezczynności. Trudno jest im pogodzić się z tym, że nie mają możliwości wpłynąć na sytuację w Rosji. Kierując rady czy instrukcje do swoich zwolenników w ojczyźnie, opozycja na emigracji próbuje utrzymać z nimi kontakt. Moim zdaniem w tym przypadku należało jednak wprost powiedzieć zwolennikom opozycji, że nie ma dobrego rozwiązania, nie ma żadnej alternatywy.

Czego należy spodziewać się w Rosji po wyborach?

– Zależy od rozwoju sytuacji. Nie można powiedzieć, że Putin ma w pełni przygotowany plan. Widzimy, że technicznie przygotowano się do przeprowadzenia nowej, dużej mobilizacji. Jednocześnie należy odnotować, że nie jest wcale konieczne, by nagle wysłać na front ogromną, dopiero co powołaną grupę ludzi. Putin może więc ogłosić mobilizację, ale nie musi. Osobiście nie bardzo rozumiem, dlaczego miałby to robić, skoro udaje mu się wcielać do wojska wystarczającą liczbę ludności w ramach tzw. skrytej mobilizacji. Nie bez znaczenia jest też to, że nową armię trzeba nie tylko zwerbować, a więc zamknąć granice, przeprowadzić rekrutację, ale także wyszkolić, ubrać, wyznaczyć dowództwo, wyżywić i wreszcie przetransportować na miejsce działań wojennych tak szybko, aby przeciwnik nie zdążył się przygotować.

W odniesieniu do wszystkich tych kwestii Rosja ma obecnie wyraźne problemy. W 2022 roku mobilizacja przebiegała etapami, a mimo to do armii trafiły tysiące niemal nagich, niewykształconych mężczyzn. Obecnie wydaje się, że na froncie rosyjskim efekt ten może znacznie osłabić ofensywę, a nie ją wzmocnić.

Co do sytuacji w kraju, to jeśli kontrola nad nią utrzyma się w rękach służb, będzie jeszcze więcej represji. Ludzie, tak jak i teraz, będą straszeni, przerażeni nawet myślą o tym, co może przynieść kolejny dzień.

Władze wprost mówią też, że zimą wojna będzie w trudny etap. Oznacza to, że wbrew wcześniejszym plotkom i propagandowym doniesieniom Putin nie zamierza zwyciężyć w Ukrainie jesienią. Można stwierdzić, że w tej kwestii Kreml ma plany długoterminowe i nie planuje w najbliższym czasie kończyć wojny.

Na co powinniśmy przygotować się w Europie?

– Zdecydowanie na intensyfikację ataków hybrydowych. Celem Kremla jest doprowadzenie do erozji NATO. Chciałby, by – dajmy na to – państwa bałtyckie miały świadomość, że nikt im w razie potrzeby nie pomoże lub Polska będzie musiała sama się bronić.

O ile Europa nie okaże pełnej bezsilności, to prawie na pewno Rosja nie zdecyduje się na bezpośrednią napad. Będzie jednak atakować w inny sposób i na większą skalę także po to, by doprowadzić do zmniejszenia skali wsparcia Zachodu dla Ukrainy. Rosja, strasząc Europę wielką wojną, usiłuje zaszczerpić w niej przekonanie, że nie może pozwolić sobie na pomaganie Ukrainie, bo musi sama przygotowywać się na atak. ●

Wyniki wyborów w Rosji

- Wybory do Dumy Państwowej, zgodnie z przewidywaniami, wygrała partia Jedna Rosja, otrzymując (według ogłoszonych wczoraj przez Centralną Komisję Wyborczą wyników) 57,83 proc. głosów, czyli 355 na 450 mandatów.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453295

Przed Sądem Rejonowym w Tychach IX Wydział Cywilny, w sprawie o sygnaturze akt IX Ns 52/23, toczy się postępowanie z wniosku Jana Śmiałowskiego o stwierdzenie nabycia przez zasiedzenie przez Jana Śmiałowskiego i Marzenę Śmiałowską na zasadzie małżeńskiej wspólności majątkowej nieruchomości gruntowej, składającej się z działki ewidencyjnej nr 1818/1, o powierzchni 0,7007 ha, stanowiącej pastwiska trwale, położonej w województwie śląskim, powiecie bieruńsko-lędzkim, jednostka ewidencyjna Łędziny, obręb ewidencyjny 0004, Łędziny, dla której aktualnie nie jest prowadzona księga wieczysta. Nieruchomość ta była ujawniona w zamkniętej księdze wieczystej nr 5200, prowadzonej przez Sąd Rejonowy w Tychach, gdzie jako współwłaściciele ujawnieni byli między innymi: Franciszek Kołodziej, syn Walentego i Katarzyny, Paweł Strauch, syn Jana i Marii, Jan Karkoszka, syn Klemensa i Marii, Józef Długaj, syn Szczepana i Zofii, Franciszek Żolna, syn Wojciecha i Anny, Gertruda Sorek, córka Karola i Marii, Ludwik Mucha, syn Jana i Zofii, Józef Hachula, syn Józefa i Marii, Klemens Hachula, syn Wawrzyńca i Jadwigi, Jan Śmiałowski, syn Franciszka i Katarzyny, Jan Śmiałowski, syn Pawła i Franciszki, Paweł Miśka, syn Wojciecha i Barbary, Paweł Sporysz, syn Klemensa i Marii, Augustyn Ścierański, syn Józefa i Agnieszki oraz Maria Ścierańska, córka Józefa i Anny. Sąd wzywa wszystkich zainteresowanych, aby w terminie 3 miesięcy od daty ukazania się ogłoszenia zgłosili się i udowodnili swoje prawa do wyżej wymienionej nieruchomości, gdyż w przeciwnym razie Sąd stwierdzi nabycie własności zgodnie z wnioskiem, jeżeli zostanie ono udowodnione.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453339

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O I PRZETARGU USTNYM NIEOGRANICZONYM BURMISTRZ GRODKOWA informuje, że na stronie internetowej, w BIP i tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Grodkowie, ul. Warszawska 29 od 22.09.2026r. do 24.11.2026r. zostało podane do publicznej wiadomości ogłoszenie o I przetargu ustnym nieograniczonym na sprzedaż nieruchomości zabudowanej budynkami biurowo-usługowymi w Grodkowie tj. działka nr 355 o pow. 0,0442 ha, a.m. 5, inne tereny zabudowane, Bi, KW OP1N/00037723/6. Zgodnie z MPZP teren ozn. MU32 - przeznacz. podstawowe - zabudowa mieszkaniowo-usługowa. Cena wywoławcza: 1 000 000, 00 zł. Sprzedaż nieruchomości zwolniona z podatku VAT - art. 43 ust. 1 pkt 10 ustawy z dnia 11 marca 2004 r. o podatku od towarów i usług (tj. Dz. U. z 2025 r., poz. 775 ze zm.). Wadium: 200 000,00 zł płatne na konto UM w Grodkowie nr: 51 1020 3668 0000 5102 0015 7792 do 18.11.2026 r. Termin i miejsce przetargu: 24.11.2026 r., godz. 10.00, Urząd Miejski w Grodkowie, ul. Warszawska 29, sala nr 35. Informacji udziela: Wydz. Nieruchomości UM Grodków, ul. Warszawska 29, pok. nr 34, tel. 77 40 40 302, 77 40 40 326. Burmistrz Grodkowa Miłosz Krok
--

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453342

„Załącznik nr 1 do Zarządzenia Nr 107 z dnia 17 września 2026 r. Wójt Gminy Milejów Ogłasza ustny przetarg nieograniczony na sprzedaż nieruchomości stanowiącej własność Gminy Milejów - nieruchomość, położona w miejscowości Milejów, oznaczona w ewidencji gruntów obręb Milejów Osada numerem 540/29 o pow. 1,4710 ha, której właścicielem jest Gmina Milejów na podstawie księgi wieczystej Nr LU15/00058901/4, - cena wywoławcza wynosi: 1 220 000,00 zł (słownie: jeden milion dwieście dwadzieścia tysięcy złotych 00/100), - O wysokości postąpienia decydują uczestnicy przetargu, z tym, że postąpienie nie może wynosić mniej niż 1% ceny wywoławczej, z zaokrągleniem w górę do pełnych dziesiątek złotych. Minimalna wysokość postąpienia wynosi 12 200,00 zł (słownie: dwanaście tysięcy dwieście złotych 00/100). Uczestnicy przetargu mogą dokonywać postąpień w wysokości nie niższej niż ustalone minimum. - w planie zagospodarowania przestrzennego gminy działka nr 540/29 jest położona w terenie oznaczonym symbolami: 8AG, E-B teren aktywności gospodarczej (przemysł, bazy, składy) bioelektrociepłowni wraz z instalacją hybrydową, ze strefą ochronną; E7 AG tereny aktywności gospodarczej, ZP tereny zieleni publicznej. -działka zabudowana jest budynkiem przemysłowym. Z uwagi na znaczny stopień zużycia technicznego zabudowy, brak nowoczesnych parametrów, niską funkcjonalność i ograniczoną możliwość adaptacji oraz prowizoryczny i niejednorodny charakter obiektu, zabudowa posiada znikomą wartość rynkową i ma charakter wtórny względem gruntu. Zasadne jest traktowanie istniejącego budynku jako obiektu o wartości niewielkiej lub bliskiej wartości likwidacyjnej ewentualnie jako obciążenia gruntu (koszt rozbioru). - oznaczenie użytków: Ba – 1,4710 ha. - powyższa nieruchomość nie jest obciążona żadnym prawem przysługującym osobom trzecim. Przetarg na sprzedaż ww. nieruchomości odbędzie się w dniu 25 listopada 2026 roku o godz. 09⁰⁰ w budynku Urzędu Gminy w Milejowie w pokoju nr 5 (sala konferencyjna). Warunkiem przystąpienia do przetargu jest wpłacenie wadium w formie pieniężnej w wysokości 10 % ceny wywoławczej na konto Urzędu Gminy Nr 86 8689 0007 4000 0095 2000 0040 w terminie do dnia 19 listopada 2026 roku do godz. 15⁰⁰. Jeżeli osoby, które wygrają przetarg uchylą się od zawarcia umowy sprzedaży w wyznaczonym terminie, wpłacone wadium ulegnie przepadkowi. Dodatkowe informacje o nieruchomościach można uzyskać w Urzędzie Gminy Milejów, pokój nr 19 lub telefonicznie pod nr. 81 307 69 22. Milejów, dnia 17 września 2026 r.
--

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453298

 Wyciąg z ogłoszenia BURMISTRZ SOLCA KUJAWSKIEGO ogłasza: 1) III publiczny przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej, stanowiącej własność Gminy Solec Kujawski, położonej w Solcu Kujawskim przy ul. Kujawskiej, nr ew. 1118/7, o pow. 0,4047 ha, objętej KW nr BY1B/00008766/0. Cena wywoławcza netto wynosi: 484 300,00 zł (do ceny sprzedaży doliczony zostanie należny podatek VAT) Wadium wynosi: 48 430,00 zł (wpłata do 20.11.2026 r.) Przetarg odbędzie się w dniu 25.11.2026 r. o godz. 10⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7. 2) II publiczny przetarg ustny nieograniczony na sprzedaż nieruchomości gruntowej zabudowanej, stanowiącej własność Gminy Solec Kujawski, położonej w Solcu Kujawskim przy ul. Tartacznej 12, nr ew. 1024/8, o pow. 0,0570 ha, objętej KW nr BY1B/00062215/9. Cena wywoławcza brutto wynosi: 548 800,00 zł Wadium wynosi: 54 880,00 zł (wpłata do 20.11.2026 r.) Przetarg odbędzie się w dniu 25.11.2026 r. o godz. 9⁰⁰ w siedzibie Urzędu Miejskiego w Solcu Kujawskim, ul. 23 Stycznia 7. Dodatkowe informacje o przetargach uzyskać można w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7, pokój nr 5, tel.: (52) 387 01 19, e-mail: nieruchomości@soleckujawski.pl. Pełne teksty ogłoszeń dostępne są na stronie internetowej bip.soleckujawski.pl, a także na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miejskim w Solcu Kujawskim przy ulicy 23 Stycznia 7.
--

Nie ma chemii między „lewicami”

Cały czas próbujemy. To się będzie rozstrzygało do ostatniej chwili – politycy Nowej Lewicy nadal namawiają Razem do wspólnego startu w wyborach.

Tomasz Nyczka

– Podejmujemy próby rozmowy z nimi. Naprawdę uważamy, że powinniśmy iść do tych wyborów razem. Ale też duża część z nas uważa, że oni już za bardzo odlecieli. Na takiej polityce, jaką uprawiają Adrian i ludzie z Razem, nie da się długo jechać. Nie da się opowiadać, że to będzie długi marsz lewicy po władzę. Polska to nie jest Skandynawia – mówi „Wyborczej” polityk Nowej Lewicy z rządu.

Na razie entuzjazm w sprawie wspólnego startu jest tylko z jednej strony.

W partii Razem powtarzają: – Przygotowujemy się do samodzielnego startu.

Rozejście na lewicy

Obu lewicom jest nie po drodze od czasu głośnego rozejścia w 2024 roku.

Partię Razem opuścili wtedy wicemarszałkini Senatu Magdalena Biejat i jej współpracownicy. Przekonywały, że „chcą zmieniać rzeczywistość”, a nie tylko ciągle krytykować.

Adrian Zandberg i jego ludzie wyszli z klubu parlamentarnego Lewicy i założyli własne koło parlamentarne. Na dobre zapisali się wtedy do opozycji. Od tego czasu Razem buduje swoją pozycję na krytyce rządu Donalda Tuska i Koalicji 15 października.

Mimo to Włodzimierz Czarzasty wielokrotnie w ostatnich miesiącach wysyłał sygnały w stronę partii Razem. Nazywał Zandberga swoim kumpłem, mówił, że to logiczne i sensowne, by Nowa Lewica startowała w wyborach wspólnie z Razem i Nową Falą Joanny Senyszyn.

– Jestem za konsolidacją na lewicy. Uważam, że na lewicy nie ma wroga. Z Partią Razem łączymy nas – jeżeli chodzi o program – 95 proc. To, co nas różni, to jest kwestia podejścia do rządu – mówił Czarzasty. I przekonywał: – Mądrość lewicy powinna polegać na tym, że wszystkie środowiska lewicowe, które ostatnio startowały w wyborach prezydenckich, powinny pójść na jednej liście.

Razem: Szykujemy się do samodzielnego startu

Razem jak dotąd odrzuca tę propozycję. – Nie zamierzamy iść do wyborów parlamentarnych na jednej liście z Nową Lewicą. Nie ma takich rozmów. Różni nas podejście do programu. Mamy poczucie, że Nowa Lewica w rządzie nie realizuje obietnic, na które umówiliśmy się, gdy w 2023 roku startowaliśmy z jednej listy w wyborach parlamentarnych – mówił „Wyborczej” Mateusz Merta z partii Razem.

Zandberg i jego ludzie tłumaczyli, że absurdalne byłoby, gdyby z jednej listy startowały dwie partie – jedna, która jest w koalicji rządzącej, i druga, która jest w opozycji i na tej koalicji nie zostawia suchej nitki.

Razem powtarza, że szykuje się do samodzielnego startu w przyszłorocznych wyborach.

W partii działa specjalne ciało, które przygotowuje już obsadę list wyborczych. Wiadomo na przykład, że ma dojść do transferu – jedynką Razem z Poznania będzie najpewniej posłanka Marcelina Zawisza, która w ostatnich miesiącach często tam bywa, krytykuje prezydenta miasta Jacka Jaśkowiaka.

Gdy kilka dni temu TVN24 informował, że rozmowy między Razem a Nową Lewicą się toczą, politycy Razem szybko się od tego odcięli. Wspomniana Zawisza pisała na X: „Razem

• **Współprzewodniczący Razem Adrian Zandberg i przewodniczący Nowej Lewicy Włodzimierz Czarzasty** FOT. DAWID ŻUCHOWICZ / AGENCJA WYBORCZA.PL

Obu lewicom jest nie po drodze od czasu głośnego rozejścia w 2024 roku

nie prowadzi żadnych rozmów z Nową Lewicą. Startujemy samodzielnie”.

Dlaczego zareagowali tak gwałtownie?

Nasz rozmówca widzi to tak: – W Razem obiecali wielu swoim ludziom, którzy od lat czekają na to aż zostaną posłami, dobre miejsca na listach. Gdyby ci ludzie dowiedzieli się teraz, że scenariusz wspólnego startu z Nową Lewicą jest brany pod uwagę, to w ogóle przestali by w swoich okręgach pracować.

– Zandberg jest zakładnikiem swoich struktur. Tam nie znoszą rządu i Tuska. On sam może i by z Czarzastym się dogadał, ale jak wytłumaczyć to działaczom? Oni uważają, że im to szkodzi – zauważa rozmówca z lewicy.

Chodzi tylko o subwencję?

W poprzednich wyborach w 2023 roku politycy Razem startowali z listy komitetu Nowa Lewica.

Dlatego Razem nie dostaje subwencji wyborczej. Utrzymuje się ze składek członkowskich i darowizn. Przepisy są takie, że aby uzyskać prawo do subwencji wyborczej, trzeba osiągnąć w wyborach próg 3 proc. Żeby partia dostała się do Sejmu musi przekroczyć 5 proc., koalicja wyborcza – 8 proc.

– Odnoszę wrażenie, że Razem chce po prostu iść po ten próg subwencji. Jeśli osiągną te 3 proc., to jakoś wytłumaczą to swoim działaczom. Że nie można było iść na kompromis z Czarzastym, bo on jest częścią koalicji, ale przecież będzie subwencja. A ta jest najważniejsza, żeby przetrwać jako partia – mówi polityk Nowej Lewicy i dodaje: – Gdyby przepisy były inne, to Zandberg już byłby dogadany z Czarzastym.

Otwarta droga do porozumienia z Razem

Dla Nowej Lewicy droga do porozumienia z Razem – mimo tego, co mówią w Razem – jest otwarta. W partii mówią, że wszystko może rozstrzygnąć się w ostatniej chwili, przed wyborami.

– Jeśli wtedy okaże się, że partia Razem ma słabe notowania, to będzie skłonna do zawarcia porozumienia. Teraz mają w sondażach notowania wokół progu, ale nie na poziomie 2 proc., więc są pewni siebie. Ale jeśli będą mieli kiepskie sondaże, to przyjdą do nas. To się będzie rozstrzygało do ostatniej chwili. Naprawdę podejmą decyzję, jak zobaczą końcowe sondaże – mówi polityk Nowej Lewicy.

– Są podejmowane próby takich rozmów i będą podejmowane nadal. Nawet jeśli będą na to negatywnie reagować. Dajemy sobie czas – mówią w partii Czarzastego.

– Ja sobie takiego startu z Nową Lewicą nie wyobrażam i nie wiem, jak Zandberg miałby to wytłumaczyć działaczom Razem, którzy teraz pracują na partię w całej Polsce – mówi nam polityk z Razem.

Ale jak pogodzić taki ewentualny układ, w którym na jednej liście rzeczywiście byłyby partia opozycyjna i partia rządząca? W Nowej Lewicy przyznają, że to problematyczne, ale Razem i tak nie ma innych partnerów do przyszłego rządu, bo przecież nie są nimi PiS, czy Konfederacja. A „jeśli w kolejnej kadencji Razem też nie wejdzie do rządu, to jest koniec kariery politycznej Zandberga”.

W Nowej Lewicy mówią, że w przyszłorocznych wyborach powinny być dwa bloki – jeden centrowo-prawicowy z KO i PSL i drugi lewicowy.

Gdyby miało dojść do takiego porozumienia, Razem nie chciałaby na pewno odpuścić jedynek w takich miejscach jak Poznań (Marcelina Zawisza) czy Wrocław (stamtąd jest Marta Stożek). W wielu miejscach w Pol-

sce kandydaci Nowej Lewicy musieliby się posunąć.

Polityk Nowej Lewicy podsumowuje: – Ja nie wiem, jak oni chcą przekroczyć próg 5 proc., skoro w zeszłym roku w wyborach prezydenckich, nadludzkim wysiłkiem, Zandberg zrobił 4,86 proc.

Odmłodzone listy Nowej Lewicy

Niezależnie od impasu w sprawie wspólnej listy, Nowa Lewica też przygotowuje się do wyborów.

Marszałek Włodzimierz Czarzasty mówił ostatnio, że partia zamierza wpuścić na listy do Sejmu młodych, wymienił nazwiska: rzecznika Nowej Lewicy Łukasza Michnika (ma startować z Elbląga), doradczyni marszałka Sejmu Wiktorii Grelewicz, i Kacpra Nowickiego, działacza z Poznania. Czarzasty przekonywał nawet, że niektórzy młodzi z Nowej Lewicy dostaną jedynek na listach.

Na dobre miejsca na pewno mogą liczyć tak znane polityczki jak ministры Agnieszka Dziemianowicz-Bąk i Katarzyna Kotula. W partii mówią jednak, że nie wszyscy dotychczasowi posłowie znajdą się na listach do Sejmu. Na pewno będzie ciasno.

Po letniej trasie po kurortach, Nowa Lewica zamierza wyruszyć teraz w kolejną, jesienno-zimową.

Jednak dla Nowej Lewicy najważniejsze są teraz wybory w Krakowie. W „Wyborczej” pisaliśmy o tym, że mają one szczególny wymiar, bo rywalizują tam dwie lewicowe kandydatki – krakowska posłanka Daria Gosek-Popiołek z Nowej Lewicy i radna miasta i współpracowniczka Razem Aleksandra Owca.

To, co się tam stanie, też może skłonić partię razem do zawarcia porozumienia z Nową Lewicą.

– Rezultat w Krakowie jest dla nas kluczowy. Jeśli wynik Darii będzie lepszy niż wynik Owcy, to jest to nasza prekampania – podsumowuje polityk Nowej Lewicy.

I mówi tak: – To utrże trochę nosa Razem. Bo im się już wydaje, że skoro Adrian zrobił lepszy wynik niż Magda, to są mocniejsi. Nie, tak nie jest. Kobiety kandydatki w Polsce zawsze mają trudniej. No i kampania prezydencka jest inna niż parlamentarna czy samorządowa w Krakowie. ●

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453360

Z głębokim żalem przyjąłem wiadomość o śmierci

prof. Marka Ratajczaka

wiceministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego w latach 2012-2015,

wybitnego polskiego ekonomisty i nauczyciela akademickiego
związanego z Uniwersytetem Ekonomicznym w Poznaniu.

Członka Komitetu Nauk Ekonomicznych PAN,
Komisji Akredytacyjnej Zespołu Bolońskiego Konferencji Rektorów Akademickich
Szkół Polskich,
oraz Komitetu Ewaluacji Jednostek Naukowych.

Rodzinie, Bliskim i Współpracownikom

składam

najszczerze wyrazy współczucia

Marcin Kulasek
Minister Nauki i Szkolnictwa Wyższego
wraz z Kierownictwem Resortu

Konfederacja pogubiła się w sprawie Berka

Krzysztof Bosak najpierw mówił, że prezydent powinien przyjąć ślubowanie od Macieja Berka, a później się z tego wycofał i tłumaczył, że wypowiedź była „niedostatecznie przemyślana”. Sławomir Mentzen, inny lider Konfederacji, ma odmienne zdanie.

Tomasz Nyczka

– Nie ma żadnej decyzji, jaki mamy stosunek do tej sprawy, nie mamy ustalonego żadnego przekazu. Każdy chodzi do mediów i opowiada, co mu ślina mu przyniesie na język. Po prostu nie wiemy, jakie jest stanowisko partyjnej centrali – mówią w Konfederacji. Działacze partii zwracają uwagę na to, w jaki sposób liderzy Konfederacji wypowiadali się w sprawie zaprzysiężenia Macieja Berka.

Dwa różne zdania Krzysztofa Bosaka

Pierwszy o zaprzysiężeniu Berka na sędziego Trybunału Konstytucyjnego mówił wicemarszałek Sejmu Krzysztof Bosak, prezes Ruchu Narodowego. W środę na antenie RMF FM zaznaczył: – Zgodnie z Konstytucją [prezydent] powinien [przyjąć ślubowanie Macieja Berka]. Tak mamy napisane prawo, że tego [przejścia z rządu do TK] nie zakazuje – dodał.

Wypowiedź rozeszła się po serwisach społecznościowych. I pojawiły się oskarżenia, że Bosak dogadał się już z Tuskiem. Dlatego jeszcze w środę wieczorem Bosak na swoim profilu na platformie X opublikował dementi. Podkreślił, że to „uzupełnienie i korekta jego porannej wypowiedzi w RMF”.

„Owszem, zgodnie z Konstytucją prezydent powinien przyjąć ślubowanie od sędziego elekta TK wybranego przez Sejm, ale zarazem zgodnie z Konstytucją prezydent jest jej strażnikiem i jeśli Sejm wybrałby kogoś, kto

nie spełnia wymogów formalnych, to może to być podstawą odmowy przyjęcia ślubowania” – napisał.

Przyznał, że „omówił tę kwestię z naszym posłem w komisji sprawiedliwości Michałem Wawrem oraz z szefem Kancelarii Prezydenta Zbigniewem Boguckim i uzupełnił wiedzę na temat przyczyn wątpliwości co do tego, czy Maciej Berek spełnia zadeklarowane formalne kryteria umożliwiające kandydowanie do TK”.

Zaznaczył, że są „to poważne wątpliwości i muszą one zostać wyjaśnione, a prezydent ma prawo od tego uzależnić swoje działanie”.

Polityk Konfederacji przypomniał również że „w innych wywiadach konsekwentnie podkreślał rolę prezydenta jako strażnika Konstytucji i w żadnej wypowiedzi nie udzielał rad co do tego, co prezydent ma zrobić”. Bosak podsumował wpis stwierdzeniem, że jego poranna wypowiedź była „niedostatecznie przemyślana”.

Sławomir Mentzen wykorzystał okazję

Również w środę wieczorem drugi z liderów Konfederacji, Sławomir Mentzen, prezes Nowej Nadziei, był gościem w podcaście Bogdana Rymanowskiego.

– Prezydent Karol Nawrocki powinien przyjąć ślubowanie od tych sędziów – mówił Mentzen. Dopytywany o to, czy również od Berka, dodał: – No niestety, powinien. Natomiast Tusk nie powinien siłowo wprowadzać tych sędziów, bo dopóki oni nie złożą ślubo-

wania przed prezydentem, to nie są sędziami Trybunału Konstytucyjnego. Więc: rząd nie powinien ich uznawać jako sędziów, a pan prezydent powinien przyjąć od nich ślubowanie.

W Konfederacji tak tłumaczą te rozbieżności liderów. – Bosak zamotał się w tej sprawie. Po tej porannej audycji został przywołany do porządku przez Boguckiego i musiał zmieniać zdanie. A Mentzen wykorzystał okazję, żeby zając przeciwne stanowisko i go wkurzyć – twierdzą partyjni działacze.

Ale dodają, że takie rozgrywki w niekorzystnej sytuacji stawiają przede wszystkim szeregowych posłów Konfederacji, bo oni nie wiedzą, co mają mówić, kiedy są pytani o zaprzysiężenie Berka.

Nawrocki stawia warunki

Minister nadzoru nad wdrażaniem polityki rządu Maciej Berek został wybrany przez Sejm na sędziego Trybunału Konstytucyjnego 4 września. Jest ósmą osobą wybraną na sędziego TK przez Sejm obecnej kadencji. Prezydent nie odebrał ślubowania od czworga spośród wybranych wcześniej sędziów.

Rzecznik prezydenta Rafał Leśkiewicz poinformował w tym tygodniu, że Karol Nawrocki odbierze ślubowanie od Macieja Berka, gdy ten „przedstawi dokumenty potwierdzające, że spełnia wymogi formalne”. Wcześniej prezydencki minister Zbigniew Bogucki mówił, że są „gigantyczne wątpliwości co do tego, czy pan minister Berek ma dziesięcioletni staż radcy prawnego”.

W minionym tygodniu w piątek, szef Kancelarii Sejmu Marek Siwiec napisał w liście do prezydenta, że kwestionowanie prawidłowości wyboru przez Sejm sędziego TK „nie ma oparcia w jakichkolwiek przepisach, a marszałek oczekuje niezwłocznego przyjęcia ślubowania od sędziego TK Macieja Berka”.

Zanim Maciej Berek został wybrany na sędziego TK, opublikował zaświadczenie dziekana Rady Okręgowej Izby Radców Prawnych, zgodnie z którym został wpisany na listę radców prawnych uchwałą z 2002 roku i od dnia ślubowania do teraz posiada uprawnienia do wykonywania zawodu. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453222

OBWIESZCZENIE

Stosownie do wymogów art. 49 ustawy z 14 czerwca 1960 r. *Kodeks postępowania administracyjnego* (Dz.U.2025.1691) oraz art. 15 ust. 4 w związku art. 12 ustawy z dnia 24 kwietnia 2009 r. *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu* (Dz.U.2025.1222),

WOJEWODA MAŁOPOLSKI

zawiadamia o wydaniu 10 września 2026 r., decyzji NR 7/BS/2026 znak: WIII.7840.30.7.2026.AH, na wniosek z 24.07.2026 r., dostarczony 24 lipca 2026 r. (uzupełniony 28.07.2026 r., 10.08.2026 r., 26.08.2026 r. i 08.09.2026 r.), przez Bogdaną Ciocha, **pełnomocnika inwestora: Polska Spółka Gazownictwa sp. z o. o., ul. W. Bandrowskiego 16, 33100 Tarnów**, zatwierdzającej projekt zagospodarowania terenu i projekt architektoniczno-budowlany oraz udzielającej pozwolenia na budowę inwestycji pn.:

Budowa gazociągu średniego ciśnienia o maksymalnym ciśnieniu roboczym 0,5 MPa i średnicy nominalnej DN400, o długości ok. 2,23 km wraz z budową zespołów zaporowo-upustowych o średnicy DN350 i dwóch podziemnych zaworów upustowych DN50 zlokalizowanego na terenie miejscowości Balice gm. Zabierzów oraz miasta Krakowa wraz z wycinką drzew, w ramach zadania inwestycyjnego pn. *Budowa gazociągu dn 400 średniego ciśnienia na terenie miejscowości Balice, gmina Zabierzów.*

Dane nieruchomości (miejsce wykonywania robót budowlanych):

Inwestycją objęte są nieruchomości (lub ich części) położone w granicach terenu wskazanego we wniosku, zlokalizowane w województwie małopolskim, w powiecie:

• **krakowskim, gmina Zabierzów, miejscowość Balice, identyfikatory działek ewidencyjnych:** 120616_2.0002.552/3, 120616_2.0002.560/2, 120616_2.0002.565/3, 120616_2.0002.569/2, 120616_2.0002.571, 120616_2.0002.569/3, 120616_2.0002.575/2, 120616_2.0002.577/25, 120616_2.0002.577/24,
• **Kraków, gmina Kraków, miejscowość Kraków, identyfikatory działek ewidencyjnych:** 126102_9.0050.45/2, 126102_9.0050.64, 126102_9.0050.63, 126102_9.0050.59/5, 126102_9.0050.58, 126102_9.0050.56, 126102_9.0050.55, 126102_9.0050.53, 126102_9.0050.52, 126102_9.0050.49, 126102_9.0050.48, 126102_9.0050.47, 126102_9.0050.44, 126102_9.0050.43, 126102_9.0050.42/2, 126102_9.0050.41/2, 126102_9.0050.41/1, 126102_9.0050.37, 126102_9.0050.36, 126102_9.0050.34, 126102_9.0050.33, 126102_9.0050.30, 126102_9.0050.29, 126102_9.0050.26, 126102_9.0050.27, 126102_9.0050.28, 126102_9.0050.31,
• **Kraków, gmina Kraków, miejscowość Kraków, identyfikatory działek ewidencyjnych:** 126102_9.0053.121/2, 126102_9.0053.122, 126102_9.0053.481/2, 126102_9.0053.46/2, 126102_9.0053.45/2, 126102_9.0053.47/2, 126102_9.0053.480/18

Obszar oddziaływania obiektu, o którym mowa w art. 3 pkt 20 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. *Prawo budowlane*, zawiera się w granicach ww. działek zajętych pod planowaną inwestycję.

Równocześnie informuje, że:

– na podstawie art. 16 ust. 1 ustawy *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*, zezwala na **usunięcie drzew** w zakresie niezbędnym do realizacji inwestycji oraz **ustala opłatę za ich usunięcie**;
– na podstawie przepisów zawartych w art. 34 ust. 1 ustawy *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu* niniejsza decyzja podlega natychmiastowemu wykonaniu.

Od decyzji przysługuje stronom postępowania prawo wniesienia odwołania do Głównego Inspektora Nadzoru Budowlanego, ul. Krucza 38/42, 00-926 Warszawa za pośrednictwem Wojewody Małopolskiego w terminie 7 dni od dnia doręczenia decyzji stronie albo w terminie 14 dni od dnia, w którym zawiadomienie o jej wydaniu w drodze obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim zostało dokonane.

Odwołanie od decyzji powinno zawierać zarzuty odnoszące się do decyzji, określając istotę i zakres żądania będącego przedmiotem odwołania oraz wskazywać dowody uzasadniające to żądanie.

Przed upływem terminu do wniesienia odwołania strona może zrzec się prawa do wniesienia odwołania wobec Wojewody Małopolskiego.

Z dniem doręczenia Wojewodzie Małopolskiemu oświadczenia o zrzeczeniu się prawa do wniesienia odwołania przez ostatnią ze stron postępowania, decyzja staje się ostateczna i prawomocna.

Zgodnie z art. 49 Kodeksu postępowania administracyjnego zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie 14 dni od dnia publicznego ogłoszenia, ze skutkiem doręczenia na dzień obwieszczenia w urzędzie wojewódzkim (art. 12 ustawy *o inwestycjach w zakresie terminalu regazyfikacyjnego skroplonego gazu ziemnego w Świnoujściu*).

Informuje się, że zainteresowane strony lub ich pełnomocnicy (legitymujący się pełnomocnictwem sporządzonym zgodnie z art. 32 i 33 *Kodeksu postępowania administracyjnego*, które podlega opłacie skarbowej zgodnie z przepisami ustawy z dnia 16 listopada 2006 r. *o opłacie skarbowej*) mogą zapoznać się z wydaną decyzją (powołując znak sprawy: WI-II.7840.30.7.2026.AH) w Wydziale Infrastruktury Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, ul. Basztowa 22, pokój 66, w dniach i godzinach pracy urzędu: poniedziałek – piątek w godz. 7.30 – 15.30, po uprzednim uzgodnieniu telefonicznym – telefon kontaktowy nr 12 39 21 669.

Kontakt z Małopolskim Urzędem Wojewódzkim zapewniony jest także za pośrednictwem: operatora pocztowego, oraz e-Doręczeń pod adresem AE:PL6370653716-FRDUR-17. Obwieszczenie w niniejszej sprawie zostanie zamieszczone na tablicy ogłoszeń Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego w Krakowie, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz na stronie internetowej Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego; na tablicy ogłoszeń, w Biuletynie Informacji Publicznej oraz stronie podmiotowej Urzędu Miasta Krakowa oraz Urzędu Gminy Zabierzów; w prasie o zasięgu ogólnopolskim (art. 12 ust. 1, 1a i 2, w związku z art. 15 ust. 4 ww. ustawy).

AfD wygrała w Meklemburgii, Lewica wzięła Berlin

Kanclerz Friedrich Merz przyznał, że CDU czeka sporo pracy. – Gdzie jesteśmy? Co robimy? Gdzie zmierzamy? Te pytania są nam zadawane od dawna i nie daliśmy na nie dobrych odpowiedzi. Musimy to zmienić – mówił wczoraj.

**Emilia Bromber
Michał Kokot**

W niedzielę w Berlinie i Meklemburgii-Pomorzu Przednim odbyły się wybory samorządowe. W Berlinie uprawnionych do głosowania było 2,5 mln osób, w Meklemburgii-Pomorzu Przednim – 1,3 mln.

Frekwencja była wysoka: w Meklemburgii-Pomorzu Przednim wyniosła 79,8 proc. (+ 8,2 pkt proc. w porównaniu do 2021 roku), a w Berlinie – 75 proc. (+12,1 pkt proc. w porównaniu do 2023 roku).

Komisja wyborcza wstępne wyniki podała w nocy z niedzieli na poniedziałek. Nieznacznie różnią się one od rezultatów z sondaży exit poll. W Meklemburgii-Pomorzu Przednim AfD zdobyła 38,2 proc. Drugie miejsce przypada SPD z wynikiem 35,5 proc. Na kolejnym miejscu jest Lewica z 6,5 proc. oraz Zieloni z 5,7 proc. Poniżej 5 proc. czyli pod progiem wyborczym znalazły się CDU (4,9 proc.) oraz Sojusz Sahry Wagenknecht (4,8 proc.).

Jeśli ten wynik się utrzyma, będzie oznaczał katastrofę dla CDU w tym landzie i nie tylko. Będzie to pierwszy raz, kiedy partia nie znajdzie się w regionalnym parlamencie.

W Berlinie natomiast wygrała Lewica z 25,7 proc. głosów poparcia. Za nią znalazła się CDU z wynikiem 18,8 proc. Podium zamyka AfD z 16,3 proc. głosów. Zieloni otrzymali 14,3 proc., a SPD – 12,1 proc. Poza parlamentem znalazł się Sojusz Sahry

Wagenknecht – 4,7 proc. i Wolna Partia Demokratyczna (FDP) – 2,5 proc.

Wyniki zostaną ostatecznie zatwierdzone po formalnym sprawdzeniu protokołów, jednak nie powinny już znacząco odbiegać od wstępnych rezultatów podanych przez komisję wyborczą.

Kanclerz nie podaje się do dymisji

Wybory w obydwu landach Niemcy śledziły z uwagą, bo po wyborach w Saksonii-Anhalt, gdzie CDU poniosła ogromną porażkę, pod znakiem zapytania stało to, czy Friedrich Merz będzie nadal kanclerzem Niemiec.

Przejmując stery w partii, Merz obiecywał, że zmniejszy poparcie dla AfD o połowę. Dziś jest oskarżany o to, że doprowadził do wzrostu jej popularności. W Saksonii-Anhalt AfD zdobyła prawie 44 proc. głosów, CDU zaś dostała tylko 17 proc., co jest najgorszym wynikiem partii, która rządzi tym landem od 24 lat.

W niedzielę, o godz. 17 kanclerz Friedrich Merz zwołał prezydium partii, by dowiedzieć się, czy jest w stanie jeszcze uzyskać od niej wotum zaufania w związku z katastrofalnymi wynikami w Saksonii-Anhalt. Zły wynik w Meklemburgii-Pomorzu Przednim wzmocnił w partii przekonanie, że szef rządu jest dla niej obciążeniem i powinien zrezygnować ze stanowiska.

Krótko po ogłoszeniu wyników exit poll Merz wydał oświadczenie. Wynik w Me-

• **Elif Eralp**
po wynikach
niedzielnich
sondaży exit
poll FOT. REUTERS /
AXEL SCHMIDT

klemburgii-Pomorzu Przednim, gdzie być może CDU wprowadzi tylko 4 deputowanych, nazwał „katastrofą”. Jednocześnie jednak pochwalił wynik w Berlinie, stwierdził, że również wybory w Dolnej Saksonii i Hesji były korzystne dla jego partii. – Ton w społeczeństwie stał się bardziej surowy i bezkompromisowy. Ale odpowiedzią nie jest powrót do przeszłości i tego, co było wówczas rzekomo dobre – stwierdził.

Zapowiedział, że nie zejdzie z drogi z reform.

– Chcę, by nasz kraj poszedł do przodu. Niemcy są w stanie przeprowadzić reformy. One są skutecznym lekarstwem na truciznę, jakim jest autorytaryzm, głęboko przenikający do naszego społeczeństwa – oznajmił kanclerz. Zadeklarował też, że pozostanie na stanowisku szefa partii i „przede wszystkim” kanclerza. Tym samym przekuł spekulacje o swojej dymisji.

W związku z porażką wyborczą CDU w Meklemburgii-Pomorzu Przednim w poniedziałek zebrało się ścisłe kierownictwo partii.

– Kierownictwo partii stoi po stronie kanclerza – powiedział przed spotkaniem jeden z wiceszefów CDU Karl-Josef Laumann, który pełni funkcję ministra pracy, zdrowia i praw socjalnych w Nadrenii Północnej-Westfalii.

Z kolei wiceprzewodnicząca CDU Karin Prien skomentowała w radiu Deutschlandfunk, że rząd nie słuchał należycie głosu społeczeństwa. Zapowiedziała kontynuację obranej drogi przy poważniejszym traktowaniu obaw obywateli.

W poniedziałek po południu, tuż po spotkaniu kierownictwa partii, Merz spotkał się z dziennikarzami. I przyznał, że CDU musi odpowiedzieć na wiele pytań.

– Gdzie jesteśmy? Co robimy? Gdzie zmierzamy? Te pytania są nam zadawa-

34453588

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453453

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453427

Informator usług funeralnych

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34453587

nekrologi.wyborcza.pl

ODESZLI.PL

**Zamieść nekrolog
Dodaj wspomnienie**

nekrologi@wyborcza.pl,
pomoc@odeszli.pl
tel. 22 555 55 55, 22 555 53 99

Żegnamy

Aleksandrę Wierzbicką

naszą Oleńkę.

Przez wiele lat była producentką TVN24,
potem kierowniczką produkcji w Eurospocie.
Była wyjątkowa. Dobra, czuła dla ludzi i świata. Waleczna. Była artystką.
Oleńko, z Tobą zawsze świeciło słońce. Dziękujemy Ci za to.

Rodzinie i Najbliższym

składamy
wyrzy najgłębszego współczucia.

Przyjaciele z TVN24 i Eurosportu

Naszemu Koledze

Adamowi Jakóbcowi

wyrzy szczerego i głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Mamy

składają

Zarząd oraz Koleżanki i Koledzy z Lindner Polska

ne od dawna i nie daliśmy na nie dobrych odpowiedzi. Musimy to zmienić – mówił niemiecki kanclerz, nie ukrywając, że jego partię czeka „sporo pracy”.

Zapowiedział, że rząd nie zrezygnuje z reform, ale przyznał, że widzi, z czym zmagają się Niemcy. Jako najważniejsze wymienił pracę i stabilność zatrudnienia oraz opiekę medyczną.

Kto będzie rządził w w Meklemburgii-Pomorzu Przednim?

Choć wybory wygrała AfD, to nie będzie ona w stanie utworzyć landowego rządu, bo nie znajdzie koalicjanta. Po ogłoszeniu wyników exit poll dotychczasowa premierka landu z SPD Manuela Schwesig, która do końca starała się dogonić AfD z hasłem „Kobieta przeciw Niebieskim”, ogłosiła, że chce pozostać na stanowisku. W poniedziałek Schwesig przekazała na konferencji, że będzie rozmawiać z Zielonymi i Lewicą, aby utworzyć „stabilny rząd”. Zaatakowała też Merza.

– Po wynikach wyborów krajowych i uświadomieniu sobie, że AfD stała się silną siłą, kanclerz musi zadać sobie pytanie, co należy zmienić. Utrzymywanie dotychczasowego kursu nie wchodzi w grę – cytuje ją Die Welt.

Lider SPD Lars Klingbeil ocenił, że wyniki wyborów to przesłanie do rządu Niemiec, iż wyborcy nie zgadzają się z działaniami Berlina. – Nie tylko komunikacja wymaga poprawy, ale także istota reform – stwierdził i wskazał na reformę systemu emerytalnego. Klingbeil podkreślił, że jest ona konieczna, jednak koalicja musi wypracować rozwiązanie w sprawie wcześniejszych emerytur po 45 latach płacenia składek. Odnosił się

w ten sposób do pomysłu rządu, według którego takie osoby nie dostaną pełnego świadczenia, jeśli przechodzą na emeryturę, nie osiągając wieku emerytalnego. Ten wynosi w Niemczech 67 lat.

Z kolei Tino Chrupalla, jeden z liderów AfD stwierdził, że Niemcy doświadczają „ekstremalnej polityki”, „ekstremalnie wysokich cen energii” i „ekstremalnego podżegania do wojny”, a Alice Weidel, również liderka partii, dodała, że CDU „nigdy więcej nie wygra wyborów federalnych”.

W Berlinie rządzić będzie koalicja

Podział mandatów wskazuje, że w Meklemburgii-Pomorzu Przednim większość w landtagu miałyby koalicja SPD-Lewica-Zieloni. W Berlinie zaś w grę wchodziłyby koalicja Lewica-Zieloni-SPD. Jednak gdyby socjaldemokraci nie zdecydowali się na współpracę z Lewicą, w stolicy Niemiec możliwa jest również koalicja SPD-CDU-Zieloni.

Felix Banaszak, przewodniczący Zielonych, zadeklarował, że jego partia w Berlinie najchętniej rządziłaby z SPD i Lewicą. Zastrzegł jednak przy tym, że Lewica musi „jasno potępić antysemityzm”. Chodzi o to, że partia nie zawsze dystansowała się wobec antyizraelskich wypowiedzi.

Berlińscy działacze w dzielnicy Neukölln zaprosili w sierpniu na jedną z partyjnych imprez antysemickiego rapera. Neukölln to zamieszkała w dużej mierze przez muzułmańską mniejszość dzielnica Berlina, znana z antyizraelskich nastrojów i demonstracji, które nasiliły się po atakach Hamasu i wojnie odwetowej Izraela w Strefie Gazy.

Jednak wiele wskazuje, że swój wynik Lewica zawdzięcza przede wszystkim radykalnym propozycjom walki ze wciąż rosnącymi czynszami w Berlinie. Chce m.in. wywłaszczenia firm, które zajmują się wynajmowaniem mieszkań na wolnym rynku.

Był to główny temat kampanii. Ok. 85 proc. berlińskich gospodarstw domowych wynajmuje mieszkania, a czynsze w ciągu ostatnich dziesięciu lat wzrosły o ok. 70 proc. Lewica oskarżała firmy wynajmujące mieszkania o chciwość przy pobieraniu ogromnych zysków.

Najmocniejszą kandydatką na nową burmistrz Berlina jest Elif Eralp z Lewicy. 45-latką o tureckich korzeniach byłaby pierwszą osobą na tym stanowisku wywodzącą się ze środowisk imigranckich.

– W naszym mieście miłość i sprawiedliwość wygrały z nienawiścią, ten sygnał idzie w świat – powiedziała Eralp w niedzielę po ogłoszeniu wstępnych wyników wyborów. – Od dziś wspólnie zmieniamy nasz Berlin na lepsze miejsce do życia – zapowiedziała.

Obecny burmistrz, Kai Wegner z CDU, w lipcu zrezygnował z ubiegania się o reelekcję, bo kiedy w styczniu mieszkańcy dużej części Berlina wskutek blackoutu zostali bez prądu i ogrzewania, poszedł grać w tenisa, zamiast zarządzać sztabem kryzysowym. Dodatkowo, kiedy sprawa wyszła na jaw, burmistrz kłamał, że siedział w domu.

W czasie kampanii kluczowe były też takie tematy jak bezpieczeństwo, komunikacja publiczna i imigranci. Szczególnie AfD podkreślała kwestię imigracji, zapowiadając, że – jeśli wygra – Berlin nie będzie przyjmował osób ubiegających się o azyl. ●

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

Kraj/34450645

DO 23 WRZEŚNIA

Zamów PRENUMERATĘ TECZKOWĄ „Wyborczej” — na październik 2026 u swojego sprzedawcy prasy

- Masz pewność, że każde wydanie będzie na Ciebie czekać (zamawiasz gazetę na cały miesiąc z góry)
- Masz niższą cenę niż przy zakupie pojedynczych wydań każdego dnia
- Masz bezpłatny dostęp do wyborcza.pl**
- Masz gwarancję niezmienności cen w okresie realizacji prenumeraty
- Możesz zostać członkiem Klubu Wyborczej i mieć dostęp do archiwum tekstów

***Jedna z dwóch
książek w prezencie**

*Książka do odbioru od 16 października w punkcie sprzedaży. Wydawca nie gwarantuje możliwości wyboru tytułu. **Aby otrzymać dostęp do Klubowego pakietu prenumeraty Wyborcza.pl oraz do archiwum tekstów „Wyborczej”: 1. Skontaktuj się z naszą infolinią, tel. 22 555 54 55 (od poniedziałku do piątku w godz. 8-16). 2. Podaj numer dowodu zakupu prenumeraty teczkowej. ***Cena sugerowana. Kwota oszczędności wynika z różnicy ceny sugerowanej i sumy cen codziennej sprzedaży detalicznej.

Praca w Locie. Albo B2B, albo

Na tym samym pokładzie mogą pracować dwie osoby, które wykonują dokładnie tę samą pracę, ale zarabiają zupełnie inne pieniądze i mają inne prawa pracownicze – żali się jeden ze stewardów LOT-u.

Eryk Kielak

„Kłamstwa i bzdury” – tak pracownicy Polskich Linii Lotniczych LOT określają tłumaczenia polskiego przewoźnika, który przekonuje, że mają wolną drogę do wyboru warunków zatrudnienia w spółce. Fakt, technicznie mogą to zrobić, ale wszystko, co się z tym wiąże, sprawia, że to wybór tak naprawdę iluzoryczny, a „swoboda”, o której mówi LOT, jest tylko pozorna.

Dyrektorka biura HR LOT-u tłumaczy, że spółka „nie może zagwarantować, że każdy pracownik będzie pełnił funkcję np. szefa pokładu” przy zmianie umowy. Innymi słowy – zmiana spółki może wiązać się z koniecznością pracy na niższym stanowisku, a co za tym idzie – za niższe wynagrodzenie.

Co więcej, zastrzegła, że wnioskujący o zmianę umowy pracownik otrzyma „możliwe” warunki zatrudnienia i draft umowy. To słowo „możliwe” nie jest użyte przypadkiem. Draft umowy może się bowiem różnić od tego, który rzeczywiście trafi do podpisu przez pracownika. W międzyczasie chętny na zmianę formy zatrudnienia musi rozwiązać stosunek pracy z poprzednią spółką. W praktyce oznacza to, że gdy dostawał już umowę do podpisu – musiał się na nią zgodzić, bo inaczej zostałby bez pracy.

– Zdarzały się przypadki, że te umowy były po prostu na dużo gorszych warunkach – przyznaje jeden ze stewardów.

Zresztą dyrektorka działu HR otwarcie zakomunikowała to swoim pracownikom. Wprost ostrzegając, żeby „nie spodziewali się, że dostaną takie same warunki jak w obecnej spółce”. Wynagrodzenia przy zmianie umowy mogą być po prostu niższe. – Wiele osób decyduje się na pozostanie na B2B, bo warunki UoP w LOT Team są głodowe – żali się jeden z pracowników.

Do tego w Locie obowiązuje zasada, że przy przejściu z B2B na etat pracownik otrzymuje najpierw dwie umowy na czas określony – najczęściej każda na 12 miesięcy. Dopiero po przepracowaniu dwóch lat można ubiegać się o umowę na czas nieokreślony, a dotychczasowy staż na samozatrudnieniu u przewoźnika nie ma w tym procesie żadnego znaczenia.

– Dlatego też w spółce nie ma strajków. Jakikolwiek bunt, sprzeciw lub korzystanie z L4 powoduje brak przedłużenia umowy – przyznaje smutno steward.

To, że liczba dni na zwolnieniu lekarskim albo urlopie może decydować, czy dany pracownik dostanie UoP, między wierszami sugerowała także Izabella Orszanowska. – Z dokumentacji musi wynikać, że nie było zbyt dużych przerw – zastrzegła. Dodaje, że przed zmianą spółki trzeba przejść badania medycyny pracy. – Jeżeli członek personelu pokładowego takich badań nie przejdzie, nie będzie mógł być

• **Steward LOT-u: Przewoźnik nie dba o standard bezpieczeństwa, bo bierze pod uwagę, że niektóre z osób, które świadczą pracę na pokładzie (w ramach B2B), mogą być do niej niezdolne lub nie powinny jej wykonywać**

FOT. DAWID ŻUCHOWICZ
/ AGENCJA
WYBORCZA.PL

zatrudniony na podstawie stosunku pracy w LOT Teamie – dodała.

Zszokowany tą wypowiedzią był personel LOT-u. – Pokazuje to, że przewoźnik nie dba o standard bezpieczeństwa, bo bierze pod uwagę, że niektóre z osób, które świadczą pracę na pokładzie (w ramach B2B), mogą być niezdolne lub nie powinny jej wykonywać – mówi steward LOT-u.

Pracownicy mają dość pracy na B2B

W tym miejscu pojawia się jednak kluczowe pytanie: skoro przejście na etat wiąże się z takimi uszczerbkami, dlaczego personel LOT-u wciąż jest tak zdeterminowany, aby o niego walczyć?

Odpowiedź jest prosta – brak umów o pracę to dla przewoźnika idealne narzędzie do dyscyplinowania załogi. W realiach B2B wywalczenie urlopu graniczy z cudem, a przedstawienie zwolnienia lekarskiego potrafi spotkać się z ostrymi konsekwencjami ze strony firmy. Do tego dochodzi codzienność w postaci darmowych nadgodzin, za które samozatrudnionym nikt nie płaci. Przyjęcie pełnoprawnego etatu, mimo wszelkich jego wad w wydaniu LOT-u, daje stewardom i stewardesom jedyny realny oręż do walki z patologiami, z którymi mierzą się przy każdym rejsie.

– Prawo pracy gwarantuje szereg uprawnień, których nie mają osoby współpracujące na zasadach B2B. Prawo do urlopu i uprawnienia związane z chorobą to tylko dwa z nich. Ochrona wynikająca z prawa pracy związana jest również z prawami osób sprawujących opiekę (w tym rodzicielską) czy uprawnieniami dotyczącymi rozwiązania stosunku pra-

cy. Jest ona pochodną relacji, którą tworzą strony – wylicza dr Izabela Florczak, Katedra Prawa Pracy, Ubezpieczeń Społecznych i Polityki Społecznej, Uniwersytet Łódzki.

– Można byłoby to skrócić do stwierdzenia, że im bardziej osoba pracująca jest w sposobie świadczenia pracy uzależniona od podmiotu zatrudniającego, związana z nim, tym szerszą ma ochronę. Oczywiście stopień podporządkowania różni się w zależności od wykonywanego zawodu i wewnętrznej organizacji – mówi dalej dr Florczak.

Dodaje, że nawet jeśli w krótkiej perspektywie osoby pracujące tracą na tzw. przejściu z B2B na umowę o pracę (jak wynika z informacji o warunkach, jakie oferuje PLL LOT), długofalowo odnotują pozytywne konsekwencje tej sytuacji, związane z zagwarantowaniem im ochrony wynikającej z prawa pracy.

LOT łamie przepisy? Trwa kontrola PIP

Zawiła procedura i ryzyko gorszych warunków pracy są postrzegane przez pracowników jako sposób na wypychanie ich na umowy B2B. System zmiany umowy w LOT-cie działa tak, że po prostu lepiej zostać na umowie B2B. Poza wspomnianym spotkaniem nie ma też żadnych jasnych wytycznych, jak miałyby przebiegać zmiany umowy. To sprawia, że pracownicy zwyczajnie się boją, że gdy rozpoczną procedurę zmiany umowy, warunki, które otrzymają, będą jeszcze gorsze.

To budzi wątpliwości nie tylko pod względem etycznym, ale też prawnym.

– Takie działania, o ile rzeczywiście mają miejsce, nie tylko są wykorzystaniem prze-

wagi negocjacyjnej, ale przede wszystkim pozostają niezgodne z obowiązującym prawem – zauważa dr Izabela Florczak.

– Tworzenie pozornych rozwiązań, które zmierzają do wykazania różnic pomiędzy zatrudnieniem pracowniczym a cywilnoprawnym (w tym w ramach B2B), niestety powoduje, że może być trudno uchwycić rzeczywisty charakter zatrudnienia – dodaje ekspertka.

Zastrzega jednak, że badając, czy mamy do czynienia z rzeczywistym zatrudnieniem pracowniczym organ kontrolny nie koncentruje się na zawitych powiązaniach czy też niejasnych zasadach związanych z zatrudnieniem. – Koncentruje się na tym, że zostały (i z jakim natężeniem) spełnione warunki związane z uznaniem więzi za pracowniczą. W pierwszej kolejności jest wówczas badane podporządkowanie. Występuje ono w bardzo silnym natężeniu w zawodach związanych z pracą personelu pokładowego – uzupełnia.

Dlatego wśród pracowników jest duża wiara, że kontrola PIP, która ma zakończyć się już za kilka tygodni, zmieni ich sytuację w pracy.

– Apelujemy do polityków, aby dopilnowali, by zapowiedziana kontrola została przeprowadzona naprawdę skrupulatnie. Jeśli PIP wyda nakaz przekształcenia naszych umów w etat, to stosunek pracy musi zostać nawiązany bezpośrednio z PLL LOT, a nie z kolejną ze spółek-córek. Pomimo tej całej karuzeli podmiotów zależnych, to LOT decyduje o naszych grafikach, w LOT mamy swoich przełożonych, to LOT wydaje nam polecenia służbowe i narzuca procedury, których musimy bezwzględnie przestrzegać.

50-lecie KOR-u

Lekcja na złe czasy

Nasi mentorzy mówili nam, że najważniejsze to budować szeroki wspólny świat,
a nie zamykać się w sekcie.

Beylin

Moją przygodę w KOR-ze, najważniejszą w życiu, zawdzięçam Adamowi Michnikowi. To on wciągnął mnie, 20-latkę, do tej działalności, gdy wrócił z Zachodu w 1977 r. Zналиśmy się już, choć była to znajomość specyficzna. Adam przyjaźnił się z moim ojcem i gdy jeszcze przed Marcem '68 przychodził do naszego domu, ja bezskutecznie starałam się podłuchać, o czym mówili.

Zapamiętałem tylko, jak ojciec mówił mi, że Michnik jest bardzo inteligentny. A później zachwycił się mową Adama przed sądem podczas jego pomarcowego procesu. Odważna i błyskotliwa – mówił.

Gdy przystąpiłem do KOR-u, to środowisko, formujące się podczas akcji pomocowych dla robotników przesładowanych przez władzę po strajkach w 1976 r., już okrzepło. Tworzyły je osoby różnych pokoleń i genealogii, od siedemdziesięciolatków po dwudziestolatków, potomkowie i potomkinie AK-owców oraz byłych komunistów, ludzie niewierzący i religijni. Te różnice nie miały znaczenia, bo to, że wspólnie działaliśmy i podejmowaliśmy ryzyko, zadzierzgnęło między nami silne przyjacielskie więzi.

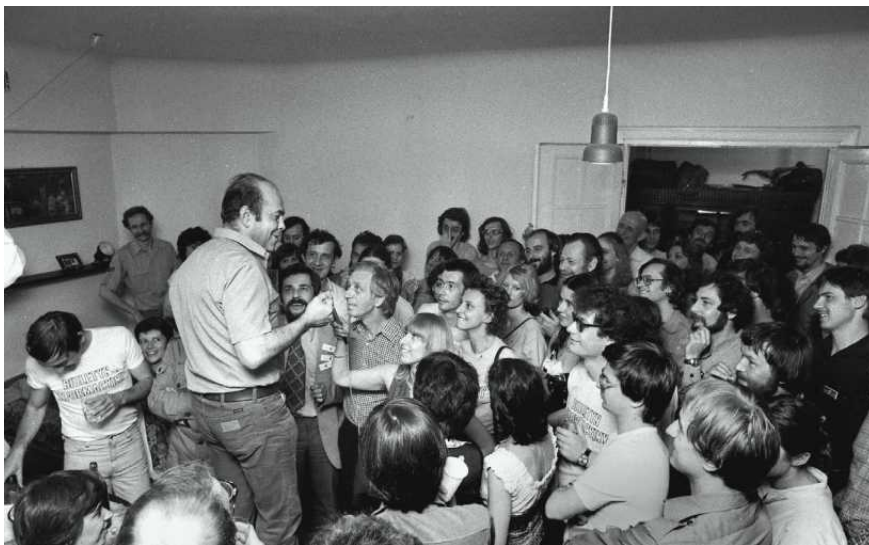
Odczuwaliśmy wspólnotę wartości. Nazwałbym je: ogólnodemokratycznymi.

Prawa obywatelskie i ludzkie, obrona ciemionych, pluralizm opinii, wolność słowa, prawda przeciw propagandzie, niezgoda na dyktatorską władzę reżimu oraz działania bez przemocy – to stanowiło podstawę naszego światopoglądu.

Dlatego woleliśmy się nazywać opozycją demokratyczną, a nie antykomunistyczną. Do tego dochodziła wiara w moc wolnego słowa i wolnej kultury, stąd tak intensywna działalność wydawnicza poza cenzurą. KOR dokumentował represje, w tym zbrodnie milicji i służb, wydawał periodyki informacyjne, eseistyczne i literackie oraz książki. I te odkłamujące historię, w tym historię idei, i wielką, zakazaną literaturę, jak Miłosza czy Konwickiego.

W dodatku nasi mentorzy, Jacek Kuroń, Adam Michnik, Jan Józef Lipski, kazali nam, korowskiej młodzieży, czytać. Czytaliśmy więc oprócz podziemnych publikacji klasykę myśli politycznej od Dmowskiego po Marksa i literaturę piękną.

Zbuntowani powinni się kształcić, żeby lepiej rozpoznawać rzeczywistość – to była jedna z lekcji udzielanych nam przez starsze pokolenie KOR-u. Stąd m.in. wzięło się Towarzystwo Kursów Naukowych, czyli rodzaj „latającego uniwersytetu”, w ramach które-

• 22 września 1976 roku zawiązał się Komitet Obrony Robotników. Była to reakcja na represje wobec uczestników protestów w Radomiu FOT. ERAZM CIOLEK / FORUM

Zbuntowani powinni się kształcić, żeby lepiej rozpoznawać rzeczywistość – to była jedna z lekcji udzielanych nam przez starsze pokolenie KOR

go renomowani naukowcy i naukowczynie wygłaszali wykłady i prowadzili seminaria, w pełni akademickie, tyle że niecenzuralne. Reżim reagował na tę inicjatywę alergicznie, nierzadko wysyłał na takie spotkania bojówki, by je zerwać. Te napaści ujawniały strach władzy przed rozprzestrzenianiem się KOR i wolnego słowa w kręgach akademickiej inteligencji.

No i działaliśmy, kobiety i mężczyźni, drukowaliśmy i kolportowaliśmy podziemne wydawnictwa, co wymagało skomplikowanej oraz dyskretniej logistyki. Roznosiliśmy ulotki, dyskutowaliśmy o polityce także w szerszych kręgach, żeby przyciągać ludzi do naszego ruchu. Wszyscy robili wszystko, ponieważ byliśmy dość nieliczni, na pewno mniej liczni, niż to się dziś zdaje. Oczywiście, mieliśmy różne zainteresowania, mnie najbardziej wciągnęła praca w „Krytyce”, niezależnym kwartalniku politycznym wydawanym od 1978 do 1994 roku, publikującym eseje o polityce, społecznikowe, ideach i kulturze.

A przy tym wszystkim całkiem dobrze bawiliśmy się, prowadząc intensywne życie biesiadne. Może tym intensywniejsze, że towarzyszyły nam różne lęki przed teraźniejszością i przyszłością. Bodaj nikt nie wierzył wówczas w upadek reżimu, mieliśmy najwyżej niejasną nadzieję na jego przyszłą liberalizację. A jak mówił Kuroń, kto bierze się do takiej roboty, musi liczyć się z tym, że usiadzie w ławie oskarżonych. Bałem się więc dłuższej odsiadki, ale jednocześnie byłem jakoś na nią gotowy. Ktoś ze starszego pokolenia powiedział mi: „jak cię wsadzają na 48 godzin, co było częstą represyjną praktyką, powiedz sobie, że wyjdiesz za półtora ro-

ku”. Była to, paradoksalnie, rada uspokajająca. Wiedzieliśmy też, że w razie takich tarapatów nie zostaniemy sami, bo mieliśmy wsparcie, także spoza samego ruchu.

W ogóle niewiele by z tych naszych działań wychodziło, gdyby KOR-u nie wspierały, bardziej lub mniej jawnie, rozmaite środowiska. Studiowałem w Instytucie Historii Sztuki UW i cała kadra wiedziała, czym się zajmuję. Toż działaliśmy jawnie. Ale nigdy nie miałem z tego powodu kłopotów. Przeciwnie, wiem, że dyrekcja Instytutu broniła mnie przed odgórnymi zaleceniami, także z rektoratu, by wywalić mnie z uczelni.

To samo było na socjologii, filozofii, historii. Nawet spora część partyjnej profesury odmawiała takich działań przeciw nam. Nie byliśmy więc osamotnieni, co bywa największą słabością i przywarą buntowniczych środowisk. Parasol ochronny dawali nam też „starsi państwo” z KOR-u, grupa znanych i zasłużonych w historii Polski postaci, niewątpliwych autorytetów. Jako członkowie KOR-u nie tylko jakoś chronili młodszych, przydawali też całemu ruchowi szacowności i wiarygodności.

Wiele dodały KOR-owi również silne związki z Klubami Inteligencji Katolickiej w różnych miastach, ja doświadczałem tego zwłaszcza w Warszawie. Dziś zapomina się o tym, co nie dziwi, gdy spojrzeć na współczesny Kościół, że osoby z KIK-u tworzyły fundamentalną część młodego KOR-u i wspierającego nas zaplecza. Także z tych doświadczeń zrodziła się przełomowa książka Michnika „Kościół, lewica, dialog”, nowatorsko definiująca ruch opozycyjny w Polsce. Przez inkluzję różnych światopoglądów, o ile współdzielił one ów ogólny demokratyzm, o którym już wspominałem.

KOR był inkluzywny, co pozwalało mu sprawnie wchodzić w różne kręgi społeczne. Jak pamiętam, Kuroń, Michnik, a ze „starszego państwa” choćby Anieła Steinsbergowa, stanowczo przestrze-

gali mnie przed pogardą wobec tych osób, które, choć podzielały podobne wartości, z rozmaitych przyczyn nie chciały się angażować. Najważniejsze – mówili – to budować szeroki, wspólny świat, a nie zamykać się w sekcie. Przyzwoici ludzie spoza ruchu to też nasze bogactwo. Mieli rację, czego dowiodło powstanie „Solidarności” w 1980 roku. Podzielałem te argumenty, choć czasem moje emocje brykały ku radykalnemu moralizmowi. Ale gdy Piotr Wierzbicki napisał „Traktat o gnidach”, pogardliwie traktujący osoby unikające zaangażowania, z radością przyjąłem polemikę Michnika właśnie w antysekiarskim duchu – „Gnidy i anioły”.

Toteż w KOR-ze i przyległych do niego środowiskach oraz w innych nurtach opozycji odrodziło się polskie społeczeństwo obywatelskie.

Ono nigdy nie zanikło, choć reżim zawsze chciał je zlikwidować albo przynajmniej odebrać możliwości publicznej ekspresji. Ale tym razem owe mu odrodzeniu towarzyszyły struktury organizacyjne, co przydawało nam stabilności i sprawczości. Jak dziś myślę, właśnie to odrodzenie było najważniejszym dokonaniem KOR-u (i innych opozycyjnych organizacji). Wielce przyczyniło się do rozkwitu „Solidarności”, a potem do sukcesu Okrągłego Stółu wielkie. Także dziś bez społeczeństwa obywatelskiego demokracja byłaby w znacznie gorszej sytuacji. W tym sensie KOR wciąż odciska się w naszej teraźniejszości.

Ale nie było tylko tak fajnie i wspólnie. Gdy przystąpiłem do ruchu korowskiego, już narastały w nim różnice ideowe. Wyodrębniła się w KOR-ze frakcja endekoidalna pod przywództwem Antoniego Macierewicza, współtwórcy całego ruchu. Nadal robiliśmy różne rzeczy wspólnie, spotykaliśmy się na bankietach i ostro dyskutowaliśmy, jednak coraz mocniej wątpiliśmy (po obu stronach), czy wciąż tworzymy wspólny świat wartości.

Byłem wtedy tym konfliktem rozczarowany i rozgoryczony; koleżeńskie pęknięcia, gdy działa się razem, są szczególnie dotkliwe. W dodatku, wtedy i dziś widziałem w Dmowskim przede wszystkim szkodnika, który znieprawiał Polskę. Tyle że również pod tym względem KOR odzwierciedlał polskie społeczeństwo, bo idee Dmowskiego od zawsze trzymają się tu mocno.

A ostateczne zerwanie z Macierewiczem nastąpiło już za czasów „Solidarności”, gdy KOR się rozwiązał w słusznym przekonaniu, że jego bieżąca misja dobiegła końca. Ale wzory działania nadal zachowują ważność. ●

Marek Beylin

• Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji

Trybunał Konstytucyjny

Jaki jest pomysł na TK?

Prof. Matczak pisze o scenariuszu wenezuelskim. Serio? Spójrzmy raczej na Budapeszt.

Sadurski

Wojciech
Sadurski

Autor jest profesorem prawa na Uniwersytecie Sydneyjskim i profesorem w Centrum Europejskim UW. Członek Rady Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka i Rady Instytutu Spraw Publicznych, a także Komisji Weneckiej. Artykuł reprezentuje wyłącznie poglądy autora.

Jest pomysł „siłowy”: wprowadzenie sędziów prawidłowo wybranych pod osłoną policji, wyprowadzenie „prezesa” Świączkowskiego przyłapanego na gorącym uczynku w popełnianiu przestępstwa urzędniczego. Nawet jeśli okaże się on jedyną metodą przywrócenia funkcjonowania Trybunału Konstytucyjnego, nie jest scenariuszem, jaki prawnika powinien radować.

Ale na pewno nie jest dobrą odpowiedzią recepta profesora Marcina Matczaka, sprowadzająca się do cierpliwego czekania. „Kalendarz i cierpliwość” – sugerował autor tej propozycji, a więc kontynuacja tego, co jest dziś. Można oczywiście wypatrywać nowych wakatów: następny będzie w styczniu, ale potem długo, długo nic, aż do połowy 2028.

To pozostawia Bogdana Świączkowskiego na fotelu „Prezesa”, prawidłowo wybranych sędziów – na korytarzu, a Karola Nawrockiego – utrwalonego na pozycji uzurpatora, nadającego sobie kompetencje super-elektora sędziów Trybunału Konstytucyjnego.

Ale jest na stole inny pomysł: rekonstrukcja Trybunału już teraz, w oparciu o prawidłowo powołanych w tej kadencji sędziów. Jest ich już ósemka, niedługo (w styczniu) będzie dziewiątka, a zapewne co najmniej dwóch czy trzech sędziów starszych stażem do nich dołączy – bo jaki prawnik chce firmować coraz bardziej groteskowe wybryki Świączkowskiego?

Propozycja, by na początek nowo utworzony TK spotykał się gdzieś, gdzie siła fizyczna pana Świączkowskiego nie sięga, zdobywa kolejnych zwolenników. Ostatnio taką myśl wyraził europoseł (i świetny prawnik) Krzysztof Śmiszek w Tok FM, przytomnie zauważając, że Trybunał to sędziowie, a nie budynek.

W sumie w tej propozycji chodzi o to, by ominąć i zignorować Świączkowskie-

• **Nie wykluczam, że pozostanie już tylko rozwiązanie siłowe. Będę nad tym ubolewał, ale państwo nie może sobie pozwolić na anarchię**

FOT. DAWID ZUCHOWICZ
/ AGENCJA WYBORCZA.PL

go i jego malejącą koterię. Taki zrekonstruowany Trybunał nie będzie ani na uchodźstwie, ani jakimś alternatywnym Trybunałem, ale jedynym prawdziwym, obradującym pod przewodnictwem osoby najstarszej stażem w organach sądownictwa, z orzeczeniami publikowanymi przez rząd, z dokumentami dosyłanymi (pod groźbą niedopełnienia obowiązków urzędniczych) z administracji TK i z pensjami sędziowskimi, wypłacanymi z budżetu państwa.

„Obecny rząd, zamiast podejmować mądre i ostre działania (...) podejmuje głupie” – pisał prof. Matczak w „Wyborczej”. To ostre słowa, zwłaszcza jak na osobę budującą swój publiczny wizerunek na hasłach rozsądku, umiaru i dialogu. Ale to oczywiście dozwolona poetyka, jeśli naprawdę uważa się, że – jak już w tytule zauważa prof. Matczak – „rząd zaczyna realizować scenariusz wenezuelski”. Wenezuelski, serio?

Jeśli już szukamy analogii, spójrzmy na bliższy nam Budapeszt. Zaraz po wyborach premier Péter Magyar „zwolnił” czterech sędziów Sądu Konstytucyjnego (w tym Prezesa), przywracając wiek emerytalny 70 lat (z bliską perspektywą kolejnych wakatów), przywrócił utracone przez sąd kompetencje odebrane mu

przez władzę Orbana i przywracając wybór prezesa przez samych sędziów (a nie przez parlament, jak za Orbana).

Zresztą niektórzy sędziowie od razu pokazali, że dobrze wiedzą, gdzie stoją konfitury: siedmiu z nich (na 15) zdyskwalifikowało się od rozpoznawania poprawki konstytucyjnej, na mocy której prezydent Tamas Sulyok został pozbawiony stanowiska głowy państwa. W ten sposób ci „orbanowscy” sędziowie uniemożliwili kworum dla niezbędnej ochrony enklawy dawnego systemu.

Wiem, wiem: rząd Tuska to nie rząd Magyara. Nie ma większości konstytucyjnej, nie ma naprzeciw siebie słabego, wybieranego przez parlament prezydenta, stoi na czele rozedrganej koalicji, a nie jednolitej partii rządzącej. Recepty budapesztańskie nie stosują się więc jeden do jednego w Warszawie. Ale warto naśladować ich kierunek i tempo.

Mamy zresztą pod ręką doskonały precedens. To Krajowa Rada Sądownictwa, której uzdrowienie w tym roku oparte było o dwie – niewypowiedziane publicznie – zasady, przyświecające reformatorom, przywracającym demokrację na ruinach pozostawionych przez dawny system. Po pierwsze: pokonać adwersarzy ich własną bronią; po drugie: wziąć

sprawy w swoje ręce. Pierwsza strategia polegała na użyciu PiS-owskiej ustawy o KRS, skoro prezydent i opozycja prawicowa nie chcieli zgodzić się na nową.

Druga strategia polegała na tym, że środowisko sędziowskie wzięło sprawę w swoje ręce. Nie chcecie, byśmy formalnie głosowali na naszych przedstawicieli? Przeprowadzimy więc nieformalne „prawybory”, czyli rodzaj plebiscytu, którego rezultaty będą na mocy *gentleman's agreement* respektowane przez większość parlamentarną.

Te dwie strategie przyświecają mojemu pomysłowi na rekonstruowanie Trybunału. Nie chcieliście nowej ustawy o Trybunale? No to wykorzystamy starą, przyjętą przez was, w tym o wyborach sędziów przez zwykłą większość sejmową. I my, ósemka prawidłowo wybranych sędziów, weźmiemy sprawę w swoje ręce. Nie wpuszcza nas wasz zaufany „prezes” do sali konferencyjnej? Zbierzemy się gdzie indziej. Trybunał, jak pisałem wcześniej, to nie budynek.

Nie wykluczam, że jeśli ten projekt nie przejdzie – a nic nie wiem, by był przez kręgi władzy rozważany – pozostanie już tylko rozwiązanie siłowe. Będę nad tym ubolewał, ale państwo nie może sobie pozwolić na anarchię, warcholstwo i jawne łamanie prawa przez beneficjentów dawnego systemu. Jest to ostateczność, ale może okaże się nieuchronna. Pan Świączkowski stał się sztandarem tych sił, które pragną rozbić Łódkę i na fali społecznego niepokoju wrócić do władzy, fortun i bezkarności.

Jeśli więc nie będzie innej rady, trzeba będzie ten „sztandar wyprowadzić”. ●

• **Teksty w dziale Opinie wyrażają poglądy autorów i nie muszą odzwierciedlać stanowiska redakcji**

REKLAMA

Kraj/34453200

BLAST

PODCAST FESTIVAL

CAST!

9-10.10.2026
Warszawa
Kinoگرام, Fabryka Norblina

NAJWIĘKSZE PODCASTY W POLSCE. NA ŻYWO.

KUP
BILET

Szczepan Twardoch, finalista Nike:

POLSKA MIOTA SIĘ OD ŚCIANY DO ŚCIANY

FOT. JACEK POREMBA

Polskiego inteligenta przez dekady ludobójstwo wołyńskie właściwie w ogóle nie interesowało – mówi Szczepan Twardoch.

Wojciech Szot

Null” Szczepana Twardocha znalazł się w finale tegorocznej Nagrody Literackiej „Nike”.
To bez wątpienia jedna z najważniejszych polskich książek 2025 roku. Niemiecki krytyk literacki Karl-Josef Müller porównał ją do „Guerniki”, monumentalnego obrazu Picasa. Według anegdoty niemiecki żołnierz zapytał Picasa – pokazując mu czarno-białe zdjęcie obrazu – czy to jego dzieło. „Nie, to twoje”, miał odpowiedzieć malarz. „Gdyby dyktator ze wschodu zapytał Twardocha, czy to napisał »Null«, odpowiedź autora byłaby być może podobna. »Nie, to ty«,” pisze Müller, który doskonale odczytuje imperatyw stojący za decyzją pisarza o podjęciu się wyzwania powieści we współczesnych dekoracjach.

Powieść urodzonego na Śląsku pisarza znalazła się na drugim miejscu w „Spiegel Buchpreis”, nowym konkursie na najlepszą wydaną w Niemczech powieść.

W finale Nike Twardoch znalazł się już po raz kolejny. Po raz pierwszy do Nagrody Literackiej „Nike” nominowany był w 2013 roku za „Morfinę”, która zwyciężyła w plebiscycie czytelników „Wyborczej”.

W 2015 roku nominowany był za „Dracha”, a cztery lata później za „Królestwo”.

Bohaterem książki „Null” jest Koń, polski historyk, który decyduje się ruszyć na ukraiński front. „Fikcja powieściowa – pisał o „Nullu” recenzent „Wyborczej” – pozwoliła pisarzowi na sformułowanie rozmaitych uogólnień i refleksji – o absurdzie, ohydzie i pięknie wojny, męstwie i poświęceniu, pragnieniu śmierci i odkupieniu (...)”.

ROZMOWA ZE
SZCZEPANEM TWARDOCHEM
pisarzem

WOJCIECH SZOT: Długo nie komentowałeś aktualnych, eufemistycznie mówiąc, problemów polsko-ukraińskich relacji. W końcu jednak opublikowałeś obszerny post na ten temat. „Państwo polskie, silne wobec słabych, potrafi więc bardzo energicznie walczyć z dziewczyną, która popełniła zbrodnię przeskoczenia przez barierki na koncercie, (...) no chyba, że chodzi o zamordowanie w biały dzień na ulicy rosyjskiego opozycjonisty, albo o przebie-rańców w mundurach.

SZCZEPAN TWARDOCH: Napisałem to, bo uznałem, że to właściwy moment, aby zabrać głos, mimo że generalnie im mniej się mówi w tym temacie, tym lepiej.

Nakręcanie tych polemik, zwłaszcza – jak to mówi publicysta Marcin Giełzak – w mediach antyspołecznościowych, to karmienie raka toczącego nasze społeczeństwo. Uczestnictwo w tym raczej męczy mnie i brzydzi, więc gdy się wypowiedziałem w końcu, zrobiłem to czując pewnego rodzaju powinność, bo ze względu na moje zaangażowanie w tę kwestię zapewne komuś tam moje zdanie na temat stosunków polsko-ukraińskich może wydawać się istotne.

Wciąż wydaje mi się ważne, żeby osoby publiczne próbowały powstrzymać

tę przedpogromową atmosferę, z którą mamy do czynienia.

– Jej się nie da powstrzymać. Ona już jest, pozostaje mieć nadzieję, że przeminie, jak wszystko, że ludzie zajmą się czymś innym. W tym sezonie jest moda na rzeź wołyńską, a za dwa lata może będzie na coś innego.

Żyjemy w świecie, w którym co kilka lat inne wydarzenie z polskiej historii urasta do rangi najważniejszego i przykrywa pozostałe. Najpierw było to powstanie warszawskie, później przyszli żołnierze wyklęci, teraz ludobójstwo wołyńskie, wobec którego nagle nikogo nie interesuje na przykład Katyń albo przeprowa-

dzona przez NKWD operacja polska z lat 1937-1938. I w sumie dlaczego nie?

Myszę też, że w tym, co się teraz dzieje, jest też dużo winy środowisk liberalnych.

Tu się akurat zgadzamy. Jak to widzisz?

– Polskiego inteligenta przez dekady ludobójstwo wołyńskie właściwie w ogóle nie interesowało. A dlaczego? Bo dotyczyło kresowego chłopstwa. A kogo interesuje kresowe chłopstwo? Jak ukraińskie kresowe chłopstwo siekierami morduje polskie kresowe chłopstwo, to najwyraźniej tak musi być, w końcu to jacyś dzicy ludzie z bagien, dzikie obyczaje. Co innego powstanie warszawskie, zwłaszcza widziane z Żoliborza czy Mokotowa.

Temat rzezi wołyńskiej został więc niemal całkowicie zignorowany. W efekcie zagarnęły go i sprawnie zagospodarowały postmocarzowskie obszary prawicy, bo przecież to jest autentyczna rana w zbiorowej pamięci ludzi z rodzin, które doświadczyły tej tragedii. Z niej wypływa autentyczna społeczna emocja, której nikt w inteligentkiej narracji nie adresował, bo ofiara ginących na powstańczych barykadach czy w katowniach UB absolwentów Batoiego jak Zośka, Rudy czy Anoda była zawsze ważniejsza i szlachetniejsza niż nawet stołeczna przecież rzeź Woli, a co dopiero rzeź kresowego chłopstwa.

W latach 90. o Wołyniu mówili ludzie, których dzisiaj byśmy nazwali „szurią”. Jacyś autorzy list „upowców”. Jako młody człowiek zupełnie nie rozumiałem, o co im chodzi i po co to komu.

– Środowiska liberalne uznały, że nie będą się Wołyniem zajmować. Wołyń wszedł więc do stałego zestawu historycznej wyobraźni prawicowej i z automatu stał się tematem podejrzany, niegodnym zainteresowania. Oczywiście dzisiejsza, aktualna popularność tego tematu nie jest przypadkowa i wynika moim zdaniem z korzystającej z autentycznych społecznych emocji akcji rosyjskich służb, czerpiących też z tej niezbyt chwalebnej,

30. edycja Nike

• Przewodniczącym jury tegorocznej edycji jest Witold Bereś, dziennikarz, scenarzysta filmowy, eseista, autor m.in. biografii Jerzego Pilcha. O tym, kto otrzyma najbardziej prestiżową polską nagrodę literacką, zdecydują również: Anna Arno (poetka i eseistka), Bogdan Białek (poeta), Andrzej Brzeziecki (historyk, publicysta), Zbigniew Mentzel (prozaik i eseista), Natasza Parzymies (reżyserka, scenarzystka), Radosław Romaniuk (literaturoznawca, biograf) i Katarzyna Sawicka-Mierzyńska (literaturoznawczyni).

• Laureata bądź laureatkę 30. edycji Nagrody Literackiej „Nike” poznamy 4 października podczas uroczystej gali, która odbędzie się w gmachu Biblioteki Uniwersyteckiej w Warszawie. Transmisja będzie dostępna na żywo na antenie TVP2 i TVP Kultura o godz. 20.30 oraz na Wyborcza.pl. Zwycięzca lub zwyciężczyni otrzyma 100 tys. zł i statuetkę zaprojektowaną przez Gustawa Zemłę.

• **Organizator:** Fundacja Nagrody Literackiej „Nike”
• **Współorganizator:** „Gazeta Wyborcza”
• **Współorganizator gali:** Telewizja Polska
• **Mecenas strategiczni:** Fundacja Roberta Dobrzyckiego, Panattoni
• **Partner główny:** Totalizator Sportowy
• **Mecenas:** Orlen, KRUK
• **Partner wydarzenia:** Grupa Agora
• **Patroni medialni:** Radio ZET, Radio TOK FM, Chillizet, Gazeta.pl, AMS

ale naturalnej w każdym społeczeństwie niechęci do obcych, w tym przypadku do Ukraińek i Ukraińców, którzy przyjechali do Polski.

Gdy wybuchła pełnoskalowa wojna w Ukrainie, media były pełne krzepiących obrazów Polaków pomagających Ukraińcom.

– A potem wydarzyło się to, co zawsze się w Polsce wydarza, to przekłete polskie miotanie się od ściany do ściany.
Byli tacy, co publicznie mówili o jakiejś tam Unii Polsko-Ukraińskiej, co przecież było absolutną obrazą dla rozumu, ale w Polsce społeczne emocje po prostu nie znoszą kielzna, etos i patos zawsze wygrywają z logosem.

W kwietniu 2022 roku podczas Europejskiego Kongresu Samorządów w Mikołajkach odbył się panel dyskusyjny „Europa w poszukiwaniu przywództwa”. Pomyśl utworzenia takiej Unii poparli między innymi Władysław Kosiniak-Kamysz i Jarosław Gowin.

– Do tego doszły te wszystkie deklaracje o niemal natychmiastowym przyłączeniu Ukrainy do NATO i Unii Europejskiej. Bez żadnego umiaru. A jak się wahadło wychyli w jedną stronę, to potem wywinie się w drugą. I teraz mamy tego konsekwencje, dzisiejsza niechęć do Ukraińców, skrajnie nieracjonalna, również nie daje się okiełznać logosowi.

Liberałom wydawało się przez ostatnie trzy dekady, że potrafią kształtować polską politykę historyczną i wyznaczać sposoby widzenia i rozumienia naszej przeszłości?

– Właśnie: wydawało się. Liberalnym środowiskom wydaje się, że mają monopol na kształtowanie narracji o historii Polski. I co chwilę przekonują się, że są w błędzie. Nie mają monopolu ani w tych sprawach, w których mieli słuszość, ani w tych, gdzie słuszości nie mieli.

Co było słuszne?

– Mówienie o polskiej współodpowiedzialności za Holocaust.
Niezwykłą pracę w tym temacie zrobili historycy – Gross, Libionka, Grabowski, Tokarska-Bakir i inni. To była praca ważna i potrzebna Polakom, w dłuższej perspektywie wzmacniająca polską tożsamość i miękką siłę polskiego państwa. Nie Żydom to było potrzebne, ale właśnie Polakom. W tym temacie liberałom udało się doprowadzić do tego, by państwo polskie przyjęło tę odpowiedzialność.
Kwaśniewski przeprosił za Jedwabne, a to nie był osamotniony gest. I dzięki tej pracy i tym gestom, w sporze o Wołyń z ukraińską pamięcią historyczną polska pamięć jest moralnie silniejsza, ponieważ posiada tę popartą nie tylko głosami wołających na puszczy historyków, ale państwowymi gestami zdolność do autorefleksji.
Natomiast, czy to zaowocowało przemianą masowej świadomości historycz-

nej? Nie wiem. Pewnie gdybyś zapytał adekwatną grupę badawczą o to, czy Polacy jako naród ponoszą jakąś część odpowiedzialności za zagładę Żydów w Polsce, to większość odpowiedziałaby, że nie – tym niemniej, demokratycznie wybrane władze RP odpowiednie gesty wykonały.

Wydaje mi się, że nie da się tej historii wyabstrahować od momentu, w którym jako Polacy byliśmy. Rozliczenie się z udziałem w Holokauście było czymś w rodzaju warunku wstąpienia do „wspólnoty europejskiej”. Krokiem cywilizacyjnym. I przez wiele osób było z pewnością traktowane transakcyjnie.

– Zgadzam się, ale to tego nie unieważnia.

Przyznamy rację, by dali nam spokój. Teraz prawica stawia podobny warunek Ukrainie – przyznajcie się, pokajajcie, by dołączyć do naszego klubu. A liberałowie nie wiedzą, co o tym myśleć.

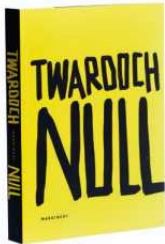
– Uważam, że jest to warunek słuszny. Podobny postawiono Polsce, podobny postawiono przeciw Chorwatom i niezależnie od tego, jaka jest gotowość chorwackiego społeczeństwa *en masse* do wzięcia odpowiedzialności za Jasenovac i w ogóle działalność ustaszy, to na poziomie gestów państwowych europejska wspólnota wymaga od swoich członków tej historycznej autorefleksji. Moim zdaniem słusznie.
Niezależnie jednak od tego, że Ukraina będzie musiała w końcu wziąć odpowiedzialność za wołyńskie ludobójstwo, to bardzo smuci mnie to, że staje się ono centralną narracją polskiej, prawicowej narracji. Abstrahując już od tego, czy prawica nie powinna raczej budować dumy narodowej na polskich osiągnięciach, nie ofiarach czy to Wołynia, czy tragedii jaką było powstanie warszawskie, to narracja, w której głównym wrogiem polskości w XX wieku są Bandera i Szuchewycz, a nie Hitler i Stalin jest przecież absurdalna.

Jednocześnie rozliczenie historii doprowadziłoby nas pewnie do wniosku, że ci straszni upowcy to też czasem nasi dziadkowie.

– Tutaj strona liberalna tej dyskusji nie wypada zbyt wiarygodnie – bo słusznie wymaga od Polaków rozliczenia własnych win, a z drugiej strony gdy mowa jest o ukraińskiej odpowiedzialności nagle traci tę moralną kategoryczność i zawsze znajdzie sto powodów, dla których akurat teraz tym tematem się z polskiej strony zajmować nie warto. Teraz bo trwa wojna – ale przecież przed wojną były inne powody, bo Giedroyc, bo cokolwiek innego.

Gdy jeszcze przed włączeniem dyktafonu zapytałem cię o „Null”, powiedziałeś, że przez rok pisałeś powieść i nie myślałeś o tej, która właśnie znalazła się w finale „Nike”. Naprawdę?

– Mam w głowie miejsce tylko na jedną książkę. Każda kolejna wypiera poprzednią. To nie znaczy, że nie myślałem o woj-

POWIEŚĆ

Szczepan Twardoch

„Null”

Wydawnictwo Marginesy

Żyjemy w świecie, w którym co kilka lat inne wydarzenie z polskiej historii urasta do rangi najważniejszego i przykrywa pozostałe

nie, bo ona jest w moim życiu cały czas obecna.

Wracałeś na front?

– Poświęciłem tej sprawie dość intensywnie dwa lata życia. Ostatni raz na froncie byłem półtora roku temu, w lutym 2025 roku. Potem uznałem, że moje wyjazdy przestały mieć logistyczny sens, bo sprzęt możemy już kupować na miejscu, na Ukrainie i moje wyjazdy, wcześniej po prostu logistycznie potrzebne, byłyby już czystym PR-em naszej zbiórki, marketingową szopką, poza tym musiałem po prostu zająć się pracą, bo ta działalność nie miała oczywiście dla mnie takiego wymiaru.

Cały czas jednak zajmuję się tym naszym fundraisingowym festiwalem, czyli zbiórką pieniędzy dla ukraińskiej armii. Przez trzy lata razem z Moniką Andruszewską zebraliśmy trzy miliony złotych. Monika jest tam, na miejscu od dwunastu lat i zajmuje się całą logistyczną kwestią sama.

Nowa książka to będzie ucieczka od wojny?

– Na pewno główny bohater od wojny próbuje uciec. Ale czy ja kiedykolwiek napisałem miłą i sympatyczną książkę?

Nie, ale ludzie mają różnie.

– Nigdy byś nie zgadł, ale akcja nowej książki dzieje się sto lat temu na Górnym Śląsku.

Rzeczywiście, szokujące.

– Prawda? Wielkie zaskoczenie. Z wielką ulgą wracam literacko do mojego heimat, bo też „Drach” i „Pokora” to ulubione moje powieści. Główny bohater Wilhelm Pisulla jest byłym wachmistrem kryminalnym gliwickiej policji, aktualnie za-

trudnionym w bytomskim biurze Detektiv-Lux, które jak większość z opisywanej przeze mnie rzeczywistości 1920 roku faktycznie wtedy istniało.

Mój bohater ma też dwie dusze, które nie zawsze są obok siebie. Jedna z nich chętnie oddziela się od ciała i na skrzydłach puszczyka udaje się w różne dziwne miejsca. Są też utopce i smoki, ale to nie jest fantasy. No i jest syn, który zginął na wojnie.

Dodam jeszcze może, że dwie dusze Wilhelma Pisulli w żadnym stopniu nie odnoszą się do jego tożsamości narodowej.

Dzięki Bogu... Jak się pisze o smoku?

– W Waldkauzu od smoka o wiele ważniejsze są utopce, mamuny i beboki, ale chyba już i tak za dużo powiedziałem.

Nie powiedziałbym...

– Smoka się opisuje oszczędnymi środkami i takiego, jakim w rzeczywistości jest. Gdy sięgniemy po starsze teksty, zwłaszcza z mitologii germańskiej, to zobaczymy smoka, któremu bliżej do wielkiego węża, a raczej nawet czerwia, niż wizji jakie znamy z posttolkienowskiego fantasy. To na inną rozmowę, ale fascynuje mnie temat ewolucji zwierząt fantastycznych w kulturze. Smok zaś, zmij albo wąż jest ważnym chtonicznym tropem, idąc którym czasem można zajrzeć za zaslonę rzeczywistości, albo przynajmniej dotknąć przez nią tego, co ona kryje. Do tego jest literatura.

Cieszę się, że wracasz w okolice fantasy, bo chociaż mówisz, że to nie będzie powieść fantasy, pocieszam się liczącym już kilka dekad stwierdzeniem Wita Szostaka, że każda powieść jest fantasy. Wokulski nie istniał, można powiedzieć, parafrazując Wita. A jeśli już przy radości jestem. Ciebie jeszcze cieszą takie momenty jak finał „Nike”?

– Po raz pierwszy byłem nominowany do „Nike” trzynastie lat temu, za „Morfinę”, która wtedy była chyba dużym, literackim wydarzeniem, chociaż nie mnie to oczywiście oceniać. Dzisiaj w ogóle ekscytuję się mniej niż trzynastie lat temu, ale oczywiście nominacje i nagrody to zawsze przyjemna rzecz. ●

Zagłosuj w Plebiscycie Czytelników! wyborcza.pl/plebiscytnike

• Przy głosowaniu możesz (ale nie musisz) wziąć też udział w konkursie na recenzję jednej z książek finalistek. Do wygrania jest 10 tys. zł., które ufundował Totalizator Sportowy.
Na wasze głosy i recenzje-uzasadnienia czekamy do 27 września 2026 r. do godz. 23.59.

Oto finalistki i finaliści Nagrody Literackiej „Nike” 2026:

• **Anna Bikont, „Nie koniec, nie początek. Powojenne wybory polskich Żydów”** REPORTAŻ, Wydawnictwo Czarne
• **Dorota Grabek, „Zmartwychwstanki”**

OPOWIADANIA, Wydawnictwo Czarne
• **Justyna Kulikowska, „Wnyki dla światła”** POEZJA, Wydawnictwo WBPICAK
• **Krzysztof Łapiński, „Najmądrzejszy. Biografia Sokratesa”** BIOGRAFIA, Wydawnictwo Agora

• **Weronika Murek, „Urodziny”** POWIEŚĆ, Wydawnictwo Czarne
• **Zyta Rudzka, „Tylko durnie żyją do końca”** POWIEŚĆ, Wydawnictwo W.A.B.
• **Szczepan Twardoch, „Null”** POWIEŚĆ, Wydawnictwo Marginesy

OGŁOSZENIE

Kraj/34453220

36^{lat}

Nike

Nagroda Literacka

MECENASI STRATEGICZNI:
 ROBERT DOBRZYCKI foundation
 PANATTONI

MECENASI:
 ORLEN
 KRUK

PARTNER GŁÓWNY
FUNDATOR NAGRODY PLEBISCYTU:
 TOTALIZATOR SPORTOWY
 POLSKI ŁAD

WSPÓŁORGANIZATOR GALI:
 TVP

Wielokrotna laureatka Olimpiad Informatycznych

STAN POCZĄTKOWY

Przez lata trenowałam rozwiązywanie problemów, których wcześniej nigdy nie widziałam. Olimpiady informatyczne nauczyły mnie, że godzina bezradności nie znaczy jeszcze, że sobie nie poradzę.

Paulina Żeleźnik*

Ianim zaczęłam programować, startowałam w wielu konkursach matematycznych. Dopiero pod koniec szóstej klasy podstawówki dowiedziałam się, że istnieje coś takiego jak programowanie sportowe. Wystartowałam w Olimpiadzie Informatycznej Juniorów i chyba właśnie wtedy mnie wciągnęło.

Pamiętam tę adrenalinę: czekanie na wyniki, ciągle odświeżanie strony i wreszcie radość, kiedy zobaczyłam, że dostałam tyle punktów, na ile liczyłam.

Od tego momentu już zostałam przy informatyce.

W konkursach matematycznych zazwyczaj mniej więcej wiadomo, czy zadanie rozwiązało się dobrze. W programowaniu jest inaczej. Możesz być przekonany, że masz świetne rozwiązanie, wysłać program i dopiero potem dowiedzieć się, że gdzieś tkwi błąd. To oczekiwanie jest częścią emocji.

Najpierw kartka, potem komputer. Wiele osób wyobraża sobie zawody programistyczne jako konkurs szybkiego pisania kodu: kto napisze go najwięcej, ten wygrywa. W rzeczywistości najważniejsza część pracy często odbywa się, zanim w ogóle dotknie się klawiatury. Dostajemy zwykle od dwóch do czterech zadań i pięć godzin. To może brzmieć jak mnóstwo czasu, ale podczas zawodów mija błyskawicznie. Przez większość czasu siedzi się z kartką, rozpisuje przykłady i głowi, dlaczego coś działa albo nie działa.

Trochę przypomina to dobry kryminał. Jest zagadka, są poszlaki, wiadomo, od czego mniej więcej można zacząć, ale nie wiadomo, która ścieżka doprowadzi do rozwiązania. W kryminale trzeba znaleźć mordercę. My musimy znaleźć kod.

Zadania bywają bardzo abstrakcyjne, ale można sobie wyobrazić prostszy przykład. Jedziemy na wakacje, mamy bagażnik określonej wielkości i mnóstwo walizek. Trzeba napisać program, który odpowie, czy wszystkie da się do niego zapakować. Albo chcemy znaleźć najszybszą drogę z jednego miejsca do drugiego. To już przypomina problem, któ-

ry w znacznie bardziej rozbudowanej postaci rozwiązują Mapy Google.

Najczęściej duży problem rozbija się na kilka mniejszych.

Próbuje się je atakować z różnych stron. Z czasem zaczyna się też rozpoznawać pewne schematy. Nie są to gotowe przepisy, raczej podpowiedzi: może warto spojrzeć na problem właśnie w ten sposób? Właściwą intuicję budują setki prób, dotychczasowe rozwiązania, trening i cierpliwość.

Najgorszy jest ten moment

Wcale nie najtrudniejsze były dla mnie porażki na zawodach. Gorsze bywały okresy pomiędzy nimi, kiedy dużo trenowałam, czułam, że wiem coraz więcej, ale wyniki wcale się nie poprawiały. Pojawia się wtedy myśl: może coś robię źle? Może doszłam już do własnego sufitu?

Po pewnym czasie przekonałam się, że ten sufit ciągle się przesuw. Rozwój nie wygląda jak prosta linia idąca równomiernie do góry. Są zastoje, ale potem następuje skok. Same zawody też nie są idealnym pomiarem umiejętności. Czasem trafisz na problem podobny do takiego, który już widziałas. Czasem po prostu masz dobry dzień. A czasem nie.

Dobrze przygotował mnie do tego sport. Przez lata trenowałam tenis i startowałam w zawodach, grałam też w koszykówkę. Dziś uprawiam sport już bardziej rekreacyjnie, bo większość czasu poświęcam informatyce, ale widzę zaskakująco dużo podobieństw. Nawet słowa są te same: treningi, sparingi, zgrupowania.

W obu przypadkach liczy się regularność.

Zupełnie czym innym jest trenowanie codziennie po dwie godziny, a czym innym rzucenie się do przygotowań w ostatniej chwili, zarwanie nocy przed zawodami.

Podobna jest też analiza porażki. Po meczu tenisowym można zastanowić się, w którym momencie wszystko się posypało. Po zawodach programistycznych robi się właściwie to samo: czy problemem było zmęczenie, przeoczenie jakiegoś pomysłu, zbyt szybkie porzucenie dobrej ścieżki?

Sport nauczył mnie jeszcze jednej rzeczy: jeden zły dzień nie świadczy o tym, jak dobra jestem. Jeśli przegrasz mecz, za tydzień bo

• Paulina Żeleźnik FOT. AMPPZ 2025

Wystartowałam w Olimpiadzie Informatycznej Juniorów i chyba właśnie wtedy mnie wciągnęło

*Paulina Żeleźnik

• studentka Uniwersytetu Wrocławskiego, absolwentka XIV LO we Wrocławiu, wielokrotna laureatka krajowych Olimpiad Informatycznych, zwyciężczyni Europejskiej Olimpiady Informatycznej Dziewcząt w roku 2025, Akademicka Mistrzyni Polski w Programowaniu Zespołowym w roku 2025.

Stypendia NASK dla olimpijczyków

• Polska jest w światowej elicie wśród laureatów olimpiad informatycznych. NASK id 2021 roku wspiera talenty, wręczając stypendia dla laureatów Olimpiady Informatycznej. W tym roku dostało je niemal 50 uczniów i uczennic, którzy będą teraz reprezentować nasz kraj na arenie międzynarodowej. Stypendia wypłacane są przez 10 miesięcy. Laureaci I miejsca otrzymują 3 tys. zł miesięcznie, laureaci II miejsca – 2 tys. zł miesięcznie, zaś za trzecie miejsce gwarantowane stypendium wynosi 1,5 tys. zł miesięcznie.

najważniejsze zawody odbywają się raz w roku i łatwo na podstawie jednego wyniku wystawić ocenę samej sobie. Ale to przecież nie ma sensu.

Zwycięskie pięć minut

Dobrze pamiętam Europejską Olimpiadę Informatyczną Dziewcząt w Bonn w 2025 roku. Zawody trwały dwa dni. Pierwszego dnia od początku szło mi bardzo dobrze. Rozwiązania przychodziły szybko i wiedziałam, że mam szansę na świetny wynik. A potem utknęłam.

Przez ostatnią godzinę byłam pewna, że sposób rozwiązania zadania jest dobry, ale gdzieś w kodzie zrobiłam drobny błąd. Miałam świadomość, że od tego, czy go znajdę, może zależeć zwycięstwo. Udało mi się w końcowych pięciu minutach.

Po wyjściu z sali nasi liderzy powiedzieli mi, że po pierwszym dniu prowadzę. To była ogromna ulga, ale zarazem jeszcze większy stres przed drugim dniem. I rzeczywiście, drugiego dnia przez ostatnie dwie godziny byłam niemal pewna, że spadłam na drugie albo trzecie miejsce. Zadania wydawały mi się trudniejsze niż pierwszego dnia i nie szło mi tak, jak oczekiwałam. Dopiero później okazało się, że były trudne dla wszystkich.

Przed zawodami oczywiście zabrano nam telefony, więc zaraz po wszystkich razem z dziewczynami z polskiej reprezentacji pobiegłyśmy szukać kogoś, kto pokaże nam ostateczną punktację i ranking. Pierwsza była pani wydająca obiady – poprosiłyśmy ją o telefon.

I tak właśnie, z ekranu telefonu pani z kuchni, dowiedziałam się, że wygrałam.

To było piękne zakończenie mojego licealnego etapu olimpiad. Myślałam wtedy, że to koniec, teraz już tylko studia. Szybko okazało się jednak, że istnieją także zawody akademickie.

Komputer na trzy osoby

Akademickie programowanie zespołowe zmieniło moje spojrzenie na rozwiązywanie problemów jeszcze w inny sposób. W zawodach indywidualnych miałam swój komputer i swoje zadania. W zespołowych trzy osoby z drużyny dostają... jeden komputer. Nagle czas przy klawiaturze staje się zasobem, którym trzeba gospodarować.

Pod koniec zawodów zdarza się, że cała trójka zastanawia się nad jednym problemem i każdy ma inny pomysł. Wtedy odkryłam coś, co wydaje mi się ważne także daleko poza programowaniem: nie zawsze wygrywa najlepszy pomysł.

Wygrywa ten, który da się dobrze wyjaśnić innym. ●

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34452902

 Swarzędz Burmistrz Miasta i Gminy WYCIĄG Z OGŁOSZEŃ NR 1/2026, 2/2026 Burmistrz Miasta i Gminy Swarzędz ogłasza przetargi na zbycie prawa własności nieruchomości stanowiących własność Gminy Swarzędz.											
Wyciąg z ogłoszenia	Położenie i adres nieruchomości	Numer geod. nieruchomości	Łączna powierzchnia działek	Księga Wieczysta	Cena wywoławcza netto	Podatek VAT	Wadium	Termin wpłaty wadium	Termin przetargu		
									Kolejny przetarg	data	godzina
1/2026	Jasin, ul. Rabowicka	278/4, 277/2, 276/2, 275/3	0,2870 ha	PO2P/00100793/7	861 000,00 zł	23%	200 000,00 zł	13.11.2026 r.	1	25.11.2026 r	08:30
2/2026	Jasin, ul. Rabowicka	282/5, 282/6	0,0390 ha	PO2P/00100793/7	117 000,00 zł	23%	25 000,00 zł	16.10.2026 r.	1	23.10.2026 r	12:00
Informacje dodatkowe	Księga wieczysta	Księgi wieczyste prowadzone są przez Sąd Rejonowy Poznań – Stare Miasto w Poznaniu VI Wydział Ksiąg Wieczystych, ul. Młyńska 1a, Poznań									
	Miejsce przetargu	Urząd Miasta i Gminy w Swarzędzu, ul. św. Marcina 1, sala konferencyjna/sala sesyjna.									
	Informacja o wywieszeniu i publikacji ogłoszenia	Ogłoszenia o przetargach zostały wywieszone na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Miasta i Gminy w Swarzędzu (ul. św. Marcina 1) oraz zostały opublikowane na stronie internetowej urzędu i w Biuletynie Informacji Publicznej pod adresem http://bip.swarzedz.eu									
	Dane teleadresowe	Dodatkowych informacji udziela Wydział Geodezji i Nieruchomości Urzędu Miasta i Gminy w Swarzędzu, ul. św. Marcina 1, tel. 61 65-12-308 www.swarzedz.pl ; http://bip.swarzedz.eu									

Przejęcie odcinka autostrady A4 od Stalexportu

Powstanie trzeci pas

Za kilka miesięcy kończy się koncesja na zarządzanie autostradą A4 między Katowicami a Krakowem. Generalna Dyrekcja Dróg Krajowych i Autostrad już rozpoczęła przygotowania do rozbudowy trasy.

Michał Hyra

Koncesję na zarządzanie tym fragmentem autostrady A4 od blisko 30 lat ma Stalexport. Przez ten czas kierowcy stale narzekali na wysokie ceny. Spółka regularnie podnosiła stawki. Do 1 kwietnia 2025 roku za przejazd około 60-kilometrowym odcinkiem między Katowicami a Krakowem trzeba było zapłacić 32 zł, obecnie stawka dla osobówek i motocykli wynosi już 36 zł.

Od kilku lat trwa odliczanie do końca umowy koncesyjnej. Niedługo przed jej zakończeniem Stalexport ogłosił, że chciałby ją przedłużyć. – Autostrada A4 wymaga szybkiej rozbudowy o trzeci pas z uwagi na perspektywę znacznego wzrostu natężenia ruchu i zagrożenie dla jego płynności – powiedział na początku ubiegłego roku prezes Stalexportu Andrzej Kaczmarek.

Spółka w swoich komunikatach podkreślała, że państwo zarabia na autostradzie A4. – W latach 2016-2025 Skarb Państwa uzyskał z tytułu płatności na jego rzecz i płatności koncesyjnych około 1 mld zł – podkreślał w komentarzu do raportu ze wstępnymi wynikami za I kwartał 2026 roku prezes Kaczmarek.

GDDKiA przejmie trasę

Atmosfera wokół koncesji na zarządzanie autostradą A4 jest od kilku lat

• **Korek na autostradzie A4** FOT. GRZEGORZ CELEJEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

tak gęsta, że nie ma w ogóle tematu dalszej współpracy GDDKiA ze Stalexportem. – Od 16 marca 2027 roku GDDKiA przejmie zarządzanie autostradą A4 pomiędzy Katowicami a Krakowem. Tym samym kierowcy samochodów osobowych i motocykli przestaną płacić za przejazd tym odcinkiem – zapewniają drogowcy.

Przypominają, że GDDKiA regularnie sprzeciwiała się kolejnym podwyżkom cen, wskazując, że uderzają one bezpośrednio w kierowców i transport samochodowy, a także prowadzą do przenoszenia części ruchu na drogi lokalne, co negatywnie wpływa na bezpieczeństwo ruchu drogowego na tych trasach.

Od kilkunastu miesięcy drogowcy pracują więc nad przyszłym kształtem autostrady A4, nie ograniczając się przy tym do odcinka Katowice-Kraków.

Jego rozbudowa o trzeci pas jest już postanowiona i została wpisana do Rządowego Programu Budowy Dróg Krajowych do 2030 roku (z perspektywą do 2033 roku). Inwestycja jest konieczna ze względu na duże natężenie ruchu, przekracza-

jące obecnie średnio 50 tysięcy aut na dobę. Przy czym szczegóły dotyczące rozbudowy autostrady będą znane dopiero po opracowaniu dokumentacji projektowej. Na ten moment pewne jest to, że do budowy trzecich pasów zostanie wykorzystany szeroki pas rozdzielny, a sama inwestycja została podzielona na trzy odcinki: Brzęczkowice-Byczyna, Byczyna-Dulowa i Dulowa-Balice.

W tej chwili GDDKiA ma już projektanta dla odcinka Dulowa-Balice. Zaplanowane rozbudowy będzie kosztowało ponad 17 mln zł. Jak wyliczają drogowcy, poza zaprojektowaniem trzecich pasów, przygotowane zostaną założenia rozbudowy węzła Rudno oraz analiza konieczności rozbudowy czterech Miejsc Obsługi Podróżnych (Aleksandrowice, Morawica, Rudno, Grojec), a także dostosowanie infrastruktury, m.in. odwodnienia, do potrzeb poszerzonej drogi. Należy także zaplanować rozbiórki bramek w Balicach.

W przypadku odcinka Dulowa-Byczyna, projekt będzie przygotowywany do rozbudowy w ramach odrębnych prac. Jeden z wariantów budo-

wy obwodnicy Chrzanowa i Trzebini zakłada wykorzystanie w tym celu autostrady A4. Jeżeli ten właśnie wariant byłby realizowany, wówczas na autostradzie – na południowy wschód od Trzebini – powstałby nowy węzeł Dulowa, łączący DK79 i A4. Sama autostrada poza rozbudową o trzeci pas wymagałaby wówczas budowy wzdłuż niej dodatkowych jezdni, na których koncentrowałby się ruch lokalny tej części Małopolski.

Na ukończeniu jest przetarg na projekt rozbudowy odcinka Brzęczkowice-Byczyna. W tym wypadku projekt poszerzenia autostrady będzie rzutował na inne prace. Od niego będzie zależało, czy węzły Jeleń oraz Byczyna trzeba będzie rozbudować, czy wystarczy jedynie ich modernizacja. Projekt obejmie również przebudowę MOP-ów Zastawie i Kępnica w Jaworznie, aby zwiększyć ich funkcjonalność i dostosować układ do poszerzonej autostrady.

Blisko 100 tys. pojazdów na dobę

GDDKiA właśnie rozstrzyga przetarg na wykonanie analiz ruchu na autostradzie A4 pomiędzy węzłami Brzęczkowice a Gliwice Sośnica. To jeden z najbardziej obciążonych ruchem odcinków autostrady A4, który przebiega przez obszar Górnośląsko-Zagłębiowskiej Metropolii. Z wyników Generalnego Pomiaru Ruchu, który został przeprowadzony w 2025 roku wynika, że autostradą A4 pomiędzy węzłami Murckowska i Mikołowska w Katowicach przejeżdża 99 196 pojazdów na dobę.

– Analizy pozwolą szczegółowo ocenić obecne warunki ruchu oraz określić potrzeby związane z dalszym funkcjonowaniem i rozwojem trasy pomiędzy węzłami na przecięciu A4 z Al i Sl. Na podstawie zebranych danych zostaną przygotowane prognozy ruchu oraz analizy możliwych dzia-

łań usprawniających przejazd – podkreśla GDDKiA.

Nie jest tajemnicą, że GZM ma inny pomysł na autostradę. To efekt zleconych analiz, z których m.in. wynika, że rozbudowa A4 o dodatkowe pasy ruchu na terenie GZM może być trudna. Brakuje rezerwy na odcinku od węzła Gliwice Sośnica (A1) do węzła Murckowska (DK86) ze względu na światło poziome obiektów inżynierskich. Sprawy nie ułatwia też zwarta zabudowa przy A4 w Katowicach oraz przy węzłach autostrady.

Wiosną metropolia zaapelowała o zadaszenie śródmiejskiego odcinka autostrady w Katowicach. Do tego proponuje budowę autostrady A4 bis, biegnącej od Gliwic na południe w stronę Knuruwa, stąd przez Czerwionkę-Leszczyny, część Ornonowic i Orzesza w stronę Łazisk Górnych. Następnie droga miałaby prowadzić przez Wyry i fragment Mikołowa.

Możliwy byłby krótszy przebieg, ale pod warunkiem, że część autostrady byłaby w tunelu. Dalej trasa biegłaby z Mikołowa do Katowic i Mysłowic, by w okolicy dzielnicy Dzieńkowice włączyć się w istniejącą A4.

Szacunkowy koszt autostrady A4 bis to ponad 5,2 mld zł. Decyzję zapadną jednak po wykonaniu analiz.

GDDKiA podzieliła prace na trzy etapy. W pierwszym wykonawca przeprowadzi szczegółowe pomiary i badania ruchu, w tym pomiary jego natężenia, relacji skrajnych na węzłach, skrzyżowaniach oraz MOP-ach, także badania ruchu tranzytowego. Następnie opracowany zostanie szczegółowy model ruchu w skali makro dla analizowanego odcinka autostrady. Ostatni etap obejmie wykonanie symulacji ruchu oraz przygotowanie propozycji optymalizacji rozwiązań drogowych wraz z oceną ich wpływu na funkcjonowanie trasy. Wykonawca będzie miał 16 miesięcy na realizację zadania. ●

Bytom

Brutalna interwencja policjantów. „Po co go tak bijecie, opanujcie się!”

Nagranie z interwencji pojawiło się w sobotę na jednej z grup internetowych służącej do komunikacji mieszkańcom Bytomia. Widać na nim, że ktoś z okna nagrywa policjantów, którzy wjechali samochodem w jedno z podwórek. Podbiegają do śmietnika, otwierają go i znajdują w nim mężczyznę. Policjanci są ubrani w cywilne ubrania, samochód też nie jest oznakowany. Ma jedynie sygnały świetlne na dachu.

Na filmiku widać jak jeden z funkcjonariuszy zaczyna okładać mężczyznę pałką. Robi to wiele razy. Mężczyzna zasłania się rękami, krzyczy z bólu. Następnie ten sam policjant łapie go za ramię i wytarguje z kubła na śmieci. Ten się wywraca, wysypują się śmieci.

Jeden z funkcjonariuszy ciągle krzyczy. Wśród krzyków można usłyszeć przezwiska „ty kur.”, „masz przeje...”.

Policjant przygniata zatrzymanego kolanem do bruku, a mężczyzna próbuje go uspokoić „ok, dobra, kładę się”. Po szamotaninie, i po tym, jak funkcjonariuszom udało się zakuć mężczyznę w kajdanki i wsadzić do samochodu, wszyscy odjeżdżają.

Ludzie, którzy byli świadkami tego zdarzenia są w szoku. Na nagraniu słychać komentarze: – Tak go poszarpał. Po co? Przecież wystarczyło go wyciągnąć, a nie tak bić – mówią obserwujące zdarzenie kobiety. – Przecież tu

Świadkowie zdarzenia są w szoku. Na nagraniu słychać komentarze: – Tak go poszarpał. Po co?

są dzieci, po co tak bijecie, opanujcie się! – ktoś pokrzykuje.

Filmik trafił do sieci z tytułem „Tak policja nadużywa władzy wobec obywateli”. Pod filmikiem, który nie jest już dostępny na Facebooku, pojawiły się setki komentarzy. W większości krytykujących zachowanie funkcjonariuszy.

Jak się dowiedzieliśmy, interwencja miała miejsce w połowie lipca. Bytomska komenda nawet opisywała ją na swojej stronie, ale nie było tam ani zdjęć, ani materiału wideo. Film wypłynął dopiero teraz.

Z lipcowego komunikatu wynikało, że „(...) patrolujący ulice miasta policjanci z wydziału prewencji zauważyli na ulicy Piekarskiej rowerzystę, który na widok radiowozu zaczął się nerwowo zachowywać i chciał jak najszybciej odjechać. Stróże prawa postanowili zatrzymać go do kontro-

li. Włączyli sygnały świetlne i dźwiękowe, jednak te sprawiły, że rowerzysta zaczął uciekać. Po krótkim pościgu porzucił jednośląd i kontynuował ucieczkę pieszo, wbiegając w osiedlowe uliczki. Policjanci ruszyli za nim w pościg” – czytamy w komunikacie.

Dalej jest potwierdzenie, że w ujęciu uciekiniera pomógł przypadkowy świadek. „Widząc biegnących policjantów, wskazał im miejsce, w którym przed chwilą ukrył się ścigany mężczyzna – miał on wskoczyć do jednego z pojemników na śmieci. Policjanci sprawdzili wskazany przez świadka kontener. W środku, pod warstwą odpadów, ukrywał się poszukiwany przez nich 35-latek. Po sprawdzeniu mężczyzny w policyjnych bazach danych okazało się, że Bytomianin był poszukiwany dwoma listami gończymi wydanymi przez sąd w Rudzie Śląskiej oraz Bytomiu. Dodatko-

wo, w trakcie przeszukania policjanci znaleźli przy nim marihuanę” – informowała w lipcu bytomska KMP.

35-latek trafił do więzienia na półtora roku. Odpowie również za posiadanie narkotyków oraz niezatrzymanie się do kontroli.

Zapytaliśmy bytomskich policjantów, czy zachowanie funkcjonariuszy było adekwatne do sytuacji. Dowiedzieliśmy się, że w komendzie o filmiku już było wiadomo. – W związku z pojawieniem się w przestrzeni medialnej nagrania z interwencji przeprowadzonej przez bytomskich funkcjonariuszy, Komendant Miejski Policji w Bytomiu postanowił o wszczęciu postępowania wyjaśniającego w celu szczegółowego wyjaśnienia sposobu przeprowadzonej interwencji – powiedziała nam podkomisarz Paulina Gniatko. ●

Michalina Bednarek

Wybory prezydenckie

Akt oskarżenia w sprawie wyborczego „cudu nad urną”

Prokuratura skierowała sprawę do sądu przeciwko ośmiu członkom komisji wyborczej nr 95 w Krakowie, którzy głosy oddane w drugiej turze zeszłorocznych wyborów prezydenckich na Rafała Trzaskowskiego przypisali Karolowi Nawrockiemu.

• Karol Nawrocki podczas wyborów prezydenckich w 2025 r.

FOT. MARTYNA NIECKO / AGENCJA WYBORCZA.PL

Jarosław Sidorowicz

– Chodzi o nieprawidłowości przy liczeniu głosów oraz w trakcie sporządzania protokołu z głosowania – mówi „Wyborczej” prokurator Tomasz Waszczuk z Prokuratury Okręgowej w Krakowie. Prokuratura zarzuca członkom komisji niedopełnienie obowiązków i nadużycie uprawnień.

„Wyborcza” jako jedna z pierwszych opisała sprawę wątpliwych wyników głosowania w obwodowej komisji wyborczej nr 95 w Krakowie, podczas drugiej tury zeszłorocznych wyborów prezydenckich, w której zmierzli się Rafał Trzaskowski i Karol Nawrocki.

W pierwszej turze głosowania Rafał Trzaskowski wygrał w komisji nr 95 przy ul. Stawowej na krakowskim Prądniku Białym. Dostał tam, przy frekwencji 80,5 procent, 550 głosów.

Na Karola Nawrockiego głosowało tu 218 wyborców.

Kandydat KO wydawał się więc faworytem w drugiej turze. Ale w powtórzonym głosowaniu wynik był zaskakujący. Rafał Trzaskowski nie tylko nie polepszył swojego rezultatu z pierwszej rundy, ale według protokołu dostał mniej głosów niż w pierwszej turze – 540. Tymczasem Nawrocki osiągnął, według informacji na stronie PKW, pięć razy lepszy wynik niż w I turze – według protokołu w II turze zagłosowało na niego aż 1132 wyborców!

Co ciekawe, w Krakowie Trzaskowski zdobył poparcie ponad 62 procent wyborców. To był rekordowy wynik na południu Polski. Na dodatek dzielnica, w której była komisja 95, uchodzi za „platformerską”.

By tak było, wszyscy wyborcy pozostałych kandydatów jak jeden mąż musieliby oddać głos na Nawrockiego i to niezależnie, czy są z lewicy, czy z prawicy. – U nas nigdy tak silny nurt prawicowy się nie objawiał – mówiła nam wówczas Barbara Polna, przewodnicząca zarządu Dzielnicy Prądnik Biały.

Prokuratura potwierdza zamianę głosów

Po ujawnieniu sprawy, okazało się, że podobne przypadki zdarzyły się w innych komisjach na terenie Polski. Były również sytuacje odwrotne: głosy na Trzaskowskiego przypisano jego kontrkandydatowi.

Ówczesny Prokurator Generalny Adam Bodnar wystąpił do Sądu Najwyższego o dokonanie oględzin kart

wyborczych z głosowania w II tury wyborów, m.in. właśnie w tej krakowskiej komisji.

Równocześnie, Prokuratura Okręgowa w Krakowie wszczęła śledztwo w sprawie wyników głosowania, podanych przez komisję nr 95. Przewodniczący komisji tłumaczył wówczas, że doszło do omyłkowego przypisania wyniku Rafała Trzaskowskiego kandydatowi PiS i na odwrót.

Prokuratura potwierdziła, że wyniki głosowania na obu kandydatów zostały zamienione. Uznała, że odpowiedzialnych za to jest ośmiu członków komisji nr 95, którzy uczestniczyli w liczeniu głosów w II turze i sporządzaniu protokołu z głosowania.

– Oskarżeni przyznali się i wyrazili skruchę – mówi prokurator Waszczuk. Jak dodaje, członkowie komisji tłumaczyli się zmęczeniem, zapewniaли, że za pomyłką nie stały żadne polityczne intencje. Ostatecznie prokurator, kierując do sądu akt oskarżenia przeciwko nim, wysłał także wniosek o warunkowe umorzenie postępowania na czas próby wszystkim oskarżonym. Oznacza on uznanie ich winy, ale odstąpienie od ukarania.

Prokurator chce, by cała ósemka dokonała wpłaty świadczeń pieniężnych na cele społeczne. – Fakt, że oskarżeni przyznali się, nie byli wcześniej karani, przemawiał za wniesieniem o warunkowe umorzenie postępowania – tłumaczy rzecznik krakowskiej prokuratury.

Prokuratura stawia zarzuty także w innych komisjach

Prokuratura Okręgowa w Krakowie wciąż prowadzi jeszcze śledztwo dotyczące podobnych incydentów w kilku innych komisjach w Małopolsce (sprawa krakowskiej komisji nr 95 została z niego wyłączona).

Jak poinformowała na początku września Prokuratura Okręgowa w Siedlcach, zarzuty w sprawie liczenia głosów w II turze wyborów prezydenckich śledczy postawili 69 członkom obwodowych komisji wyborczych:

nr 4 w Stoczku (węgrowskim),
nr 1 w Staninie,
nr 13 w Mińsku Mazowieckim,
nr 4 w Bychawie,
nr 1 w Magnuszewie,
nr 13 w Radomiu,
nr 80 w Lublinie,
nr 2 w Łaskarzewie,
nr 2 w Stoczku Łukowskim,
nr 2 w Poturzynie,
nr 9 w Łęcznej.

– Nierzetelnie liczyli głosy oddane przez obywateli, nierzetelnie ustalili wyniki wyborów w poszczególnych obwodach i w ten sam sposób sporządzili oficjalne protokoły z głosowań w wymienionych komisjach – przekazał Bartłomiej Świdorski, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Siedlcach.

Zdaniem śledczych zmienili wyniki głosowań w tych obwodach, ale dokonali tego w sposób nieumyślny. 40 członków wspomnianych komisji przyznało się. ●

Kto zostanie prezydentem Krakowa?

Łukasz Gibała: Wybory nie są jeszcze rozstrzygnięte

Sześcioro kandydatów starło się w niedzielny poranek w programie „Śniadanie Rymanowskiego” w telewizji Polsat News. Do debaty nie zostali zaproszeni dwaj kandydaci, którzy w poprzednich sondażach notowali najniższe poparcie: Michał Klimek z Konfederacji Korony Polskiej Grzegorza Brauna i Sławomir Pietrzyk z Socjaldemokracji Polskiej.

Przy okazji debaty opublikowano najnowszy sondaż, przygotowany przez Ogólnopolską Grupę Badawczą na zlecenie Polsat News.

- Łukasz Gibała (stowarzyszenia Kraków dla Mieszkańców) – 39,17 proc.
- Monika Piatkowska (kandydatka wspierana przez KO i PSL), – 23,47 proc.
- Michał Drewnicki – 14,74 proc.
- Aleksandra Owca – 9,75 proc.
- Daria Gosek-Popiołek – 5,64 proc.
- Michał Klimek – 4,03 proc.
- Jan Hoffman – 2,82 proc.
- Sławomir Pietrzyk – 0,11 proc.

Druga tura należałaby zdecydowanie do Gibały. Sondaż OGB wskazuje, że może on liczyć na poparcie **62,5 proc.** wyborców, a Monika Piatkowska na **37,49 proc.**

Odnosząc się do tych wyników Jan Hoffman (inicjator referendum w sprawie odwołania prezydenta Aleksandra Miszałskiego) ze śmiechem zauważył, że gdyby sondaż ukazał się wcześniej, zamiast niego w studio u Rymanowskiego siedziałby Michał Klimek, który zyskał kilka punktów procentowych i przegonił Hoffmana.

Z kolei Monika Piatkowska zaznaczyła, że w każdym kolejnym sondażu otrzymuje wyższy wynik, co – jej zdaniem – oznacza, że prowadzona przez nią kampania przynosi efekt.

Łukasz Gibała, pytany przez prowadzącego program, czy czuje się już zwycięzcą, stwierdził, że z pokorą i dystansem podchodzi do wyników sondaży. – Nie uważam, że wybory są już rozstrzygnięte – podkreślił. I zapewnił, że nie zamierza osiąść na laurach, tylko dalej ciężko pracować.

Dla Michała Drewnickiego wynik sondażu to „czerwona kartka dla koalicji rządzącej w Krakowie” (w radzie miasta większość ma KO i Nowa Lewica). Kandydat PiS zauważył, że w ostatnich dniach prowadzi bardzo intensywną kampanię, a dobrym prognozą jest na wysoki wynik ma

być dla niego – jak stwierdził – sobotnia (19 września) konwencja wyborcza, którą zorganizował w hali Sokoła w Krakowie.

To dla partii ważne miejsce, uważane za „szczęśliwe”. W przeszłości PiS ogłaszało tam kandydatury Andrzeja Dudy i Karola Nawrockiego w wyborach prezydenta RP.

Sobotnie spotkanie nie przyciągnęło jednak zbyt wielu zwolenników PiS. Zabrakło emocji oraz głównych przedstawicieli partii. Do Krakowa nie przyjechał Jarosław Kaczyński, by za-

Badanie pokazuje, że Gibała przyciąga wyborców z bardzo różnych części sceny politycznej, szczególnie z prawej strony, ale również część elektoratu Razem

grzewać wyborców do walki, pojawiła się jedynie była premier Beata Szydło, która mówiła głównie o złym rządzie Tuska, który niszczy Polskę.

Do mieszkańców apelowała: – Kraków nie potrzebuje tęczyowych piątków, diety planetarnej w szkołach i tęczyowej flagi na ratuszu. Nie pozwólcie sobie odebrać waszego miasta. Nie chcemy tu układu warszawskiego.

W sondażu IBRiS, przeprowadzonym 7–8 września, różnica między dwójką liderów była minimalna. Łukasz Gibała uzyskał 17,6 proc. poparcia, a Monika Piatkowska 17,1 proc., czyli zaledwie o 0,5 pkt proc. mniej. Dalej znalazł się Michał Drewnicki z wynikiem 13,2 proc. i Daria Gosek-Popiołek – 11,2 proc. A 20,1 proc. badanych nie wiedziało jeszcze, na kogo zagłosuje.

Z kolei w sondażu Opinia24 dla Radia Kraków Łukasz Gibała ma wyraźną przewagę w każdym z trzech badanych wariantów drugiej tury.

- W starciu z Moniką Piatkowską uzyskuje 46,7 proc. wobec 25,2 proc.,
- z Darią Gosek-Popiołek 46,6 proc. wobec 24,2 proc.,

- a z Michałem Drewnickim 47 proc. wobec 13,1 proc.

Najciekawsze są przepływy elektoratów.

W pojedynku Gibała–Piatkowska na Gibałę chce głosować 64,3 proc. wyborców Drewnickiego, 63,2 proc. Klimka i aż 90 proc. Hoffmana, ale również 45,5 proc. wyborców Aleksandry Owcy. Inaczej zachowuje się elektorat Darii Gosek-Popiołek: 45,7 proc. poparłoby Piatkowską, a 28,6 proc. Gibałę.

W wariantcie Gibała–Gosek-Popiołek do kandydatki lewicy przechodzi z kolei 51,7 proc. wyborców Piatkowskiej, podczas gdy większość wyborców Drewnickiego i Klimka wybierze Gibałę.

Badanie pokazuje więc przede wszystkim, że Gibała przyciąga wyborców z bardzo różnych części sceny politycznej, szczególnie z prawej strony, ale również część elektoratu Razem. W hipotetycznym pojedynku z Drewnickim zwraca uwagę natomiast duża demobilizacja wyborców Moniki Piatkowskiej: 40,3 proc. z nich deklaruje, że nie wzięłoby udziału w drugiej turze. ●

Anna Kolet

Tu mieli zostać rozstrzelani niemieccy dezterterzy

Tajemnica Lisiego Kamienia

Na Poniatowie w Wałbrzychu szukane są groby niemieckich żołnierzy, którzy mieli zostać rozstrzelani pod koniec wojny za dezercję. Fundacja prosi mieszkańców o pomoc.

Agnieszka Dobkiewicz

Informację o tym, że pod koniec wojny w niemieckim Waldenbergu doszło do egzekucji II dezterterów przekazała mieszkająca tutaj już po wojnie autochtonka. Wskazała też dokładne miejsce pochówku tych osób. Do informacji dotarł regionalista Tomasz Jurek i zgłosił ją Pracowni Badań Historycznych i Archeologicznych Pomost, która zajmuje się poszukiwaniem szczątków niemieckich żołnierzy pochowanych podczas II wojny światowej na terenie dzisiejszej Polski.

– Zgłoszenie wydało się nam na tyle wiarygodne, że po jego weryfikacji uznaliśmy, że groby we wskazanym miejscu faktycznie mogły się znajdować – mówi dr Maksymilian Frąckowiak z Pomostu.

15 września na wskazanym przez autochtonkę terenie rozpoczęły się prace poszukiwawcze.

Tajemnica

Miejsce, gdzie doszło do egzekucji i pochówku, to Lisi Kamień (Fuchsstein) w Wałbrzychu, między Nowym Miastem a Poniatowem. Na zboczu w 1928 roku zbudowano specjalną

• Poszukiwania Pracowni Pomost FOT. ANDRZEJ DOBKIEWICZ

strzelnicę wałbrzyskiej Schutzpolizei, zaprojektowaną przez radcę budowlanego administracji państwowej dr inż. Franke.

Dziś po obiekcie pozostał kulochwył, wytyczona droga i fundamenty zbudowanych około 150 metrów od niego wartowni i pomieszczenia gospodarczego. I to właśnie te niemal nieistniejące dziś budynki znalazły się w zainteresowaniu Pracowni Pomost, bo to przy wartowni pochowani mieli zostać rozstrzelani dezterterzy.

Strzelnica pod koniec wojny stała się miejscem, gdzie policja mogła dokonywać egzekucji na podstawie wyroków sądów doraźnych. Ich ofiarami stawali się żołnierze Wehrmachtu, którzy uciekali z frontu lub odłączali od swoich jednostek, ale także cywilni obywatele niemieccy, oskarżani

ni o podkopywanie ducha wojennego, czyli na przykład mówili o przegranej wojnie, czy namawiali do poddania miasta, by oszczędzić ofiar.

Chaos narastał

Trzeba pamiętać, że od lutego do pierwszych dni maja 1945 roku rejon Wałbrzyska stał się bezpośrednim zapleczem frontu. Miasto nie zostało zniszczone w wyniku bezpośrednich walk, tak jak na przykład Wrocław zamieniony w twierdzę, ale panował w nim chaos wywołany tysiącami uchodźców i dezterterów uciekających z linii ognia w stronę Czechosłowacji.

Aby zapobiec całkowitemu rozkładowi moralnemu armii i społeczeństwa, władze nazistowskie uruchomiły sieć sądów doraźnych, zarówno stacjonarnych, jak i lotnych. Wypełniały one w ten sposób rozkazy samego

Adolfa Hitlera, ale i dowódcy Grupy Armii Środek Ferdinanda Schörnera, działającego na tym terenie, który kazał bezwzględnie rozstrzeliwać oskarżonych o dezercję żołnierzy. Został za to nawet skazany w latach 50. XX wieku po ekstradycji do Niemiec.

Oskarżeni nie mieli prawa do obrońcy i apelacji, a w skład sądu wchodził oficer lub sędzia wojskowy i dwóch jego pomocników. Do dziś nieznana jest skala dokonanych w ten sposób egzekucji, a ich ofiary pozostają zazwyczaj bezimiennie.

Taki los spotkał też rozstrzelanych na Poniatowie żołnierzy. Po 80 latach ich groby zniknęły z powierzchni ziemi. Niestety, prace poszukiwawcze Pracowni Pomost nie dały efektu. – We wskazanym miejscu tych grobów nie ma – mówi doktor Frąckowiak. – Co nie oznacza, że ich nie było – mówi. – Po prostu źle zlokalizowane zostało miejsce pochówku.

Przekaz autochtonki potwierdził też już na miejscu jeden z okolicznych mieszkańców, z którym rozmawiano. – Moi rodzice przyjechali tu po wojnie – mówi dziś 80-letni pan Eugeniusz, mieszkający z poblizu. – Jako mały chłopiec pamiętałem, że było tam sześć grobów. Zniknęły jakoś 30 lat po wojnie.

Dodaje też, że widział przy grobach przestzeloną ludzką czaszkę, z otworem od kuli z tyłu głowy, co może świadczyć, że już wówczas groby były naruszone.

Według mężczyzny znajdowały się one jednak nie przy budynku samej wartowni, ale znajdującym się tuż obok budynku gospodarczym, w którym do zakończenia wojny ulokowa-

na była szopa na sprzęt, awaryjna stajnia dla koni oraz toalety.

Apel do mieszkańców

Niestety, poszukiwania prowadzone także w tym miejscu nie dały efektu.

– W kilku innych wytypowanych miejscach, także natknęliśmy się na ziemię z fragmentami skał, co wskazywało na to, że nie były one wcześniej naruszone – mówi członek ekipy Pomostu.

Przedstawiciele Pomostu, w identyfikacji uczestniczyli też Marcin Michalski i Adam Białas, zakończyli już prace.

– Prosimy mieszkańców Wałbrzyska lub okolic, którzy mają jakiegokolwiek wiadomości w tej sprawie, o informację – mówi dr Maksymilian Frąckowiak, prosząc o kontakt z Pomostem. Być może żyją gdzieś jeszcze świadkowie, którzy znają lokalizację miejsca pochówku z 1945 roku na Lisim Kamieniu.

Odkrycie grobów pozwoli z dużym prawdopodobieństwem na identyfikację rozstrzelanych żołnierzy niemieckich, a to z kolei przyczyni się do rzużenia nowego światła na trudną historię ostatnich dni wojny w Wałbrzychu, o których wiemy ciągle bardzo mało.

O tym, że do egzekucji dochodziło i najbardziej fanatyczni członkowie NSDAP do końca stosowali przemoc i terror także wobec swoich rodaków, świadczy historia Wilhelma K., który jeszcze w latach 60. XX wieku był sądzony w Berlinie za rozstrzelanie Niemców bezpośrednio przed wkroczeniem Armii Czerwonej do miasta. Akta sprawy wymagają jednak zbadania. ●

Z sądu

Wyrok po wypadku pod szkołą w Bielawie

Ponad dwa i pół roku po wypadku pod szkołą w Bielawie zakończył się proces nauczycielki, która potrafiła 8-letnią wówczas Laurę. Dziewczynka do dziś wymaga całodobowej opieki.

Proces Justyny G., która potrafiła dziewczynkę na szkolnym parkingu, toczył się przed Sądem Rejonowym w Dzierżoniowie. We wtorek zapadł nieprawomocny wyrok. Kobieta została uznana winną spowodowania wypadku, którego skutkiem jest ciężki uszczerbek na zdrowiu.

Sędzia Agnieszka Połyniak, rzecznik Sądu Okręgowego w Świdnicy, poinformowała PAP, że nauczycielka została skazana na rok więzienia w zawieszeniu na okres próby trzech lat. Ma też zapłacić 12 tys. zł grzywny, 100 tys. zł nawiązki dla poszkodowanej dziewczynki i 52 tys. zł kosztów sądowych. Sąd dodatkowo orzekł wobec niej roczny zakaz prowadzenia wszystkich pojazdów mechanicznych.

Do zdarzenia doszło 31 stycznia 2024 roku. Mama wysadziła Laurę przed szkołą podstawową w Bielawie. Przed wejściem do szkoły dziewczyn-

ka upadła. To miejsce, którym uczniowie codziennie wchodzi do budynku, jest jednocześnie wjazdem na parking dla nauczycieli. Gdy Laura próbowała wstać, uderzył w nią samochód prowadzony przez 37-letnią nauczycielkę Justynę G. Dziecko zostało wciągnięte pod koła Forda i zakleszczone. Kierująca autem ciągnęła je pod pojazdem jeszcze kilka metrów. Zatrzymała się dopiero, gdy podbiegło do niej kilka osób. Justyna G. relacjonowała śledczym: – Poczulałam, że na coś najechałam, jakiś przedmiot lub studzienkę. Miałam wrażenie, jakby mi coś z auta odpadło. Pojechałam jeszcze kilka metrów dalej, zatrzymałam się. Wysiadłam z auta. Podeszła wtedy pielęgniarka z naszej szkoły. Ona mi uświadomiła, że tam jest dziecko. Nie mogłam w to uwierzyć, przecież nie było żadnego dziecka. Miałam wrażenie, że zaraz się obudzę z tego kosmaru.

Stan Laury był bardzo ciężki. Doszło u niej do zatrzymania oddechu i krążenia, konieczna była reanimacja.

Justyna G. została przebadana na zawartość alkoholu w wydychanym powietrzu – była trzeźwa. Również stan techniczny samochodu nie bu-

dził zastrzeżeń, auto miało ważny przegląd.

Po przeprowadzeniu śledztwa prokuratura postawiła jej zarzuty. Monitoring potwierdził, że to ona wjechała w dziecko. Śledczy musieli ustalić, czy nauczycielka faktycznie mogła nie zauważyć dziewczynki.

Jak pisaliśmy wcześniej w „Wyborczej”, rekonstrukcja wypadku zlecona przez prokuraturę dała odpowiedź: kobieta powinna była zobaczyć Laurę zarówno w momencie wjazdu przez

bramę, jak i później, gdy dziecko upadło i próbowało się podnieść

– Nie zachowała należytej ostrożności w ruchu drogowym przez to, że nienależycie obserwowała drogę. Zdarzenie zostało zakwalifikowane jako wypadek drogowy ze skutkiem w postaci choroby bezpośrednio zagrażającej życiu – mówił wówczas prok. Mariusz Pindera, rzecznik Prokuratury Okręgowej w Świdnicy.

Podczas pierwszego przesłuchania, 9 czerwca 2024 roku, Justyna

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34453176

STAROSTA KARKONOSKI

informuje

że w dniu 22.09.2026 r. na tablicach ogłoszeń Starostwa Powiatowego w Jeleniej Górze przy ul. Kochanowskiego 10, ul. Podchorążych 15, na stronie internetowej www.powiatkarkonoski.eu

został podany do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości

przeznaczonej do sprzedaży w drodze przetargu ustnego nieograniczonego

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34453331

WROCLAWSKIE MIESZKANIA

Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu informuje,

że od dnia 22.09.2026r. do dnia 12.10.2026r. na tablicach ogłoszeń w siedzibie Spółki, w Centrum Obsługi Mieszkańca filia Gazowa oraz Urzędu Miejskiego Wrocławia zostanie wywieszony wykaz nr 12/W/09/2026/NU/MM nieruchomości przeznaczonych do oddania w najem w trybie bezprzetargowym.

Wykaz jest dostępny również na stronie internetowej www.wm.wroc.pl.

Szczegółowych informacji udziela spółka Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o., ul. Namysłowska 8 we Wrocławiu, Zespół Lokalni Użytkowych tel. 71 322 09 77; 71 321-16-58.

OGŁOSZENIE PŁATNE Wrocław/34453332

WROCLAWSKIE MIESZKANIA

Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o. z siedzibą we Wrocławiu informuje,

że od dnia 24.09.2026 r. do dnia 15.10.2026 r. na tablicach ogłoszeń w siedzibie Spółki i Filii Centrum Obsługi Mieszkańca przy ul. Gazowej 20 oraz Urzędu Miejskiego Wrocławia zostanie wywieszony wykaz nr 4/WD/ET/2026 nieruchomości przeznaczonych do oddania w dzierżawę.

Wykaz jest dostępny również na stronie internetowej www.wm.wroc.pl.

Szczegółowych informacji udziela spółka Wrocławskie Mieszkania Sp. z o.o., ul. Namysłowska 8 we Wrocławiu, tel. 71 323 57 94.

Z głębokim smutkiem i żalem przyjęliśmy wiadomość,
że 12 września 2026 r. zmarł w wieku 96 lat

architekt

Jerzy Kulikowski

członek Stowarzyszenia Architektów Polskich O/Wrocław
w latach (1962-2026)

Pracownik naukowy, autor wielu realizacji architektonicznych,
laureat konkursu na osiedle Gaj we Wrocławiu.

Współredaktor czasopisma architektoniczno-wnętrzarskiego „Mój dom”

Uroczystości pogrzebowe rozpoczną się Mszą Św. 25.09.2026 r. o godz. 14.00
w kaplicy na Cmentarzu Osobowickim we Wrocławiu

Wyrazy głębokiego współczucia

Rodzinie oraz Bliskim

składają

koleżanki i koledzy
ze Stowarzyszenia Architektów Polskich SARP O/Wrocław

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453206

Pani

Marcie Pajkiewicz-Kremis

Sędzi Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu

Wyrazy głębokiego współczucia
z powodu śmierci

Taty

składają

sędziowie i pracownicy
Wojewódzkiego Sądu Administracyjnego we Wrocławiu

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453141

Z głębokim żalem zawiadamiamy,
że w dniu 15 września 2026 roku we Wrocławiu zmarła

Ewa Panufnik-Dworska

artystka rzeźbiarka, ukochana Żona i Mama

Ostatnie pożegnanie odbędzie się
w dniu 23 września 2026 roku o godzinie 13.00
w Kaplicy na Cmentarzu Grabiszyńskim we Wrocławiu.

Pogrzeźni w głębokim smutku

Mąż i Syn wraz z Rodziną

www.nekrologi.wyborcza.pl/34453088

Kompleksowe Usługi Pogrzebowe

KARAWAN GRUPA
FIRM POGREBOWYCH
TRADYCJE OD 1981 ROKU

CAŁĄ DOBĘ
również w
Niedziele i Święta

12 411 11 11
12 658 21 11

ul. Biezanowska 24 Tel. 12 658 21 11

ul. Rakowicka 26a Tel. 12 222 00 30

ul. Rakowicka 33a Tel. 12 412 89 83

Cm. Batowice Tel. 12 413 63 46

Cm. Grębałów Tel. 12 645 14 35

ul. Sierszewskego 5B Tel. 12 686 61 45

ul. Dolnych Młynów 3 Tel. 12 632 11 22

ul. Reduta 3B Tel. 12 222 50 49

ul. Ćwiklińskiej 10 Tel. 606 793 279

ul. Wrocławska 8 Tel. 12 631 77 95

www.karawan.pl

Kraków/34446645

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
IF.AB.7820.13.2026.AK

Wrocław, dnia 17 września 2026 r.

OBWIESZCZENIE WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Na podstawie art. 11a ust. 1, art. 11d ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1691),

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek Inwestora – Zarządu Województwa Dolnośląskiego, wykonującego swoje zadania przy pomocy jednostki organizacyjnej, będącej zarządem drogi tj. Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu, ul. Krakowska 28, 50-425 Wrocław, działającego za pośrednictwem pełnomocnika Pana Marcina Matysika, złożony dnia 31 marca 2026 r., uzupełniony pod względem formalnym w dniu 29 czerwca 2026 r. w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na **rozbiórce i budowie mostu M1 w km 6+292 wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 383 w km od 6+223,00 do 6+387,25 w ramach zadania pn.: „Rozbiórka i budowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 383 w km 6+292 i 7+728 w m. Walim – Most M1 w km 6+292”**.

Wnioskowana inwestycja realizowana będzie na działkach o niżej wymienionych numerach ewidencyjnych gruntów:

Tabela nr 1 Nieruchomości zajęte dla celów rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 383 klasy G:

Lp.	Jednostka ewidencyjna, obręb	Nr działki		Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]
		przed podziałem	po podziale pod inwestycję	
1	022108_2.0009 Walim	111/5	111/7	0,0120
2	022108_2.0009 Walim	111/6	111/9	0,0045
3	022108_2.0009 Walim	113	113/1	0,0298
4	022108_2.0009 Walim	114	114/1	0,0062
5	022108_2.0009 Walim	134	134/1	0,0090

Tabela nr 2 Nieruchomości stanowiące istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 383 klasy G:

Lp.	Jednostka ewidencyjna, obręb	Nr działki		Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]
		przed podziałem	po podziale pod inwestycję	
Nieruchomości, na których prace budowlane będą realizowane na podstawie oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. – Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2026 r., poz. 524, z późn. zm.) w związku z art. 11i ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych:				
1	022108_2.0009 Walim	175	---	0,0750
2	022108_2.0009 Walim	181	---	0,0921

Tabela nr 3 Nieruchomości zajęte dla celów obowiązku wykonywania robót budowlanych realizowanych na podstawie oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy-Prawo budowlane:

Lp.	Obręb	Nr działki		Pow. zajęcia czasowego działki [ha]	Cel czasowego zajęcia
		Przed podziałem	Po podziale		
1	022108_2.0009 Walim	109	---	0,0047 0,0047 0,0012	Rozbiórka i budowa napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn. Rozbiórka i budowa napowietrznej sieci telekomunikacyjnej. Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 176.
2	022108_2.0009 Walim	111/6	111/10	0,0002	Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 176.
3	022108_2.0009 Walim	114	114/2	0,0027 0,0038	Rozbiórka napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn Budowa napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn
4	022108_2.0009 Walim	133	---	0,0003 0,0005 0,0021 0,0003 0,0047 0,0008 0,0195 0,0008 0,0047	Rozbiórka napowietrznej sieci telekomunikacyjnej. Budowa napowietrznej sieci telekomunikacyjnej. Rozbiórka doziemnej sieci telekomunikacyjnej. Budowa doziemnej sieci telekomunikacyjnej. Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 133. Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 177. Budowa i rozbiórka drogi tymczasowej. Budowa i rozbiórka mostu tymczasowego. Budowa i rozbiórka indywidualnego zjazdu tymczasowego.
5	022108_2.0009 Walim	134	134/2	0,0018 0,0180 0,0088 0,0011	Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 134 (134/2). Budowa i rozbiórka drogi tymczasowej. Budowa i rozbiórka mostu tymczasowego. Budowa i rozbiórka indywidualnego zjazdu tymczasowego.
6	022108_2.0009 Walim	176	---	0,0024	Budowa zjazdu indywidualnego z dw 383 na działkę nr 176.
7	022108_2.0009 Walim	177	---	0,0026 0,0012 0,0021 0,0045 0,0093 0,0023 0,0009	Budowa sieci gazowej niskiego ciśnienia. Rozbiórka sieci wodociągowej. Budowa sieci wodociągowej. Budowa i rozbiórka drogi tymczasowej. Budowa i rozbiórka mostu tymczasowego. Budowa i rozbiórka indywidualnego zjazdu tymczasowego. Rozbiórka mostu.

Zgodnie z art. 49 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, wskazuję dzień 22 września 2026 r. – data ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Gminy Walim, w urzędowych publikatorach teleinformatycznych – Biuletynie Informacji Publicznej tych urzędów oraz w prasie lokalnej, jako ten w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie. Zawiadomienie niniejsze po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym z dniem 06 października 2026 r.

Informuję, zgodnie z przepisem art. 10 § 1 w związku z art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, że strony postępowania uprawnione są do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym, składania wszelkich dodatkowych wyjaśnień i dokumentów mogących mieć znaczenie dla sprawy w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, pl. Powstańców Warszawy 1, Wydział Infrastruktury, pokój 2103 (kancelaria), w godzinach pracy Urzędu. Z dokumentacją można zapoznać się po uprzednim umówieniu terminu wizyty telefonicznie lub emaliowo: (71) 340 67 72 (email: a.klimczak@duw.pl) – w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego zawiadomienia. Uprawnienie to przysługuje stronie w **każdym stadium postępowania**.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Dorota Antczak

Dyrektor Wydziału Infrastruktury

/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym
przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu/

Wrocław/34453251

**NEWSLETTERY
WYBORCZEJ**

Wszystkie piszą ludzie, nie maszyny. Nasi najlepsi redaktorzy.
Możesz wybrać z bogatej oferty ponad **40** różnych newsletterów.

Zapisz się na:

wyborcza.pl/newslettery

GAZETA
wyborcza
DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne

Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne

Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

 Komunikaty.pl

 nekrologi.wyborcza.pl

Prezydent Wrocławia

obwieszczenie

Na podstawie art. 11f ust. 3 i 4 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 311), zgodnie z art. 49 §1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (t.j. Dz. U. z 2025 r., poz. 1691)

zawiadamiam strony postępowania,

że w dniu 14.09.2026 r. została wydana decyzja Prezydenta Wrocławia nr 1893/2026 o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, na rzecz Prezydenta Wrocławia, dla zadania pn.: budowa ulicy 12KDL (boczna ul. Trzmielowickiej) stanowiącej dojazd do drogi wewnętrznej na dz. nr 37/4, służącej do obsługi komunikacyjnej budynku mieszkalnego wielorodzinnego wraz z parkingiem podziemnym oraz infrastrukturą techniczną i drogową.

W decyzji jw. zatwierdzeniu podlega podział nieruchomości:

Lp.	Obręb	Arkusze mapy	Stan przed podziałem		Stan po podziale	
			Numer działki	Powierzchnia [ha]	Numer działki	Powierzchnia [ha]
1.	Ratyń	3	37/5	1,4527	37/12	1,2238
					37/13	0,0793
					37/14	0,1496

Granice inwestycji ustalone ww. decyzją obejmują:

1. Nieruchomości znajdujące się w liniach rozgraniczających teren, przeznaczone na pas drogowy drogi gminnej:

Lp.	Obręb	Arkusze mapy	Numer działki przed podziałem	Numer działki po podziale	Powierzchnia zajęcia stałego [ha]
1.	Ratyń	3	37/5	37/13	0,0793
2.	Ratyń	3	47/13	-	0,0093
3.	Ratyń	3	47/11	-	0,1062
4.	Ratyń	3	43	-	0,0604

2. Tereny niezbędne dla realizacji obiektów i robót budowlanych, na których inwestycja będzie realizowana na podstawie prawa do dysponowania nieruchomościami na cele budowlane:

Lp.	Obręb	Arkusze mapy	Numer działki	Powierzchnia zajęcia [ha]	Cel zajęcia
1.	Ratyń	3	46/3	0,0260	Budowa kanału teletechnicznego i oświetlenia
2.	Ratyń	3	45	0,0898	Budowa jezdni, chodnika, ścieżki rowerowej i drenażu

3. Następujące nieruchomości lub ich części, według katastru nieruchomości, z dniem uzyskania przez ww. decyzję waloru ostateczności, stają się własnością Gminy Wrocław:

Lp.	Obręb	Arkusze mapy	Numer działki przed podziałem	Numer działki po podziale	Powierzchnia zajęcia stałego [ha]
1.	Ratyń	3	37/5	37/13	0,0793
2.	Ratyń	3	47/13	-	0,0093

Zgodnie z art. 49 §2 Kodeksu postępowania administracyjnego dzień 22.09.2026. r. wskazuje się jako ten, w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego Wrocławia, w Biuletynie Informacji Publicznej urzędu oraz w prasie lokalnej. Niniejsze zawiadomienie uważa się za dokonane po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu.

Stronom postępowania, zgodnie z art. 10 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, przysługuje prawo czynnego udziału w każdym stadium niniejszego postępowania.

Z treścią decyzji oraz aktami sprawy, strony postępowania mogą zapoznać się w Wydziale Architektury i Zabytków Urzędu Miejskiego Wrocławia (pl. Nowy Targ 1-8, parter, pok. 1c, godz. 8:00-15:00). Ze względów organizacyjnych należy zawiadomić tutaj. Wydział z co najmniej jednodniowym wyprzedzeniem – o zamiarze zapoznania się z dokumentami (tel. tel. +48 71 777 80 58, +48 71 777 75), co usprawni realizację przysługującego stronie uprawnienia.

Wrocław/34453279

Nowa gra **Skojarzenia**

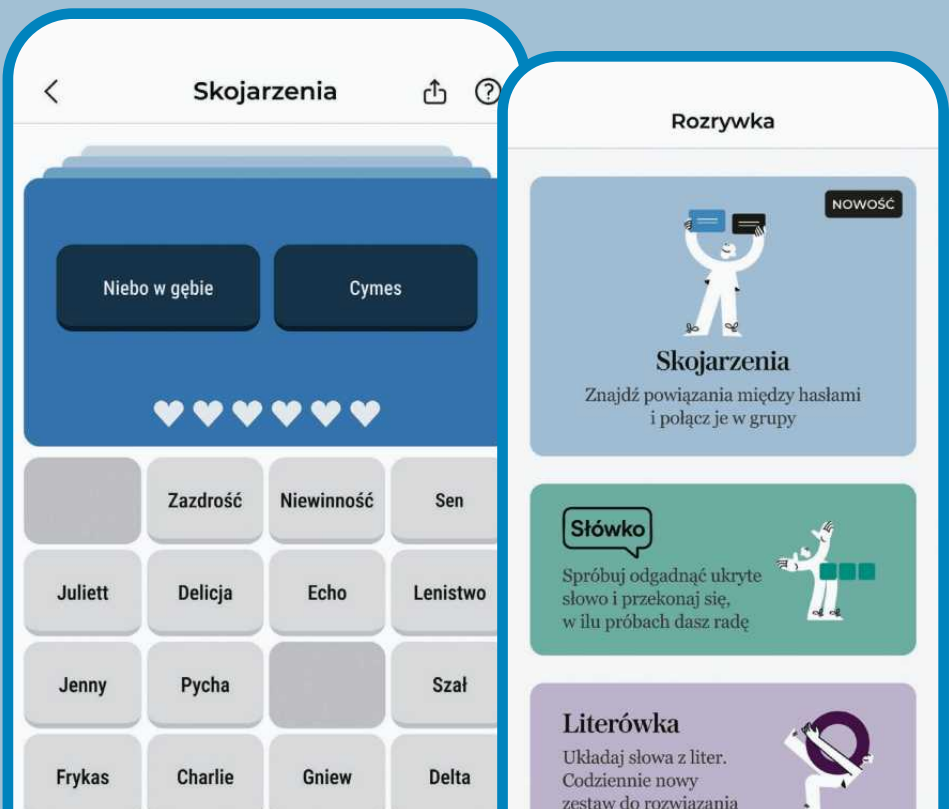
Łączysz fakty?
Sprawdź się

Graj za darmo w

APLIKACJI
WYBORCZEJ

WOJEWODA DOLNOŚLĄSKI
IF.AB.7820.14.2026.AK

Wrocław, dnia 17 września 2026 r.

OBWIESZCZENIE WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO

Na podstawie art. 11a ust. 1, art. 11d ust. 5 i ust. 6 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 r. o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (tekst jednolity: Dz. U. z 2024 r., poz. 311) oraz art. 49 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeks postępowania administracyjnego (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r., poz. 1691),

zawiadamiam

o wszczęciu postępowania administracyjnego na wniosek Inwestora – Zarządu Województwa Dolnośląskiego, wykonującego swoje zadania przy pomocy jednostki organizacyjnej, będącej zarządem drogi tj. Dolnośląskiej Służby Dróg i Kolei we Wrocławiu, ul. Krakowska 28, 50-425 Wrocław, działającego za pośrednictwem pełnomocnika Pana Marcina Matysika, złożony dnia 31 marca 2026 r., uzupełniony pod względem formalnym w dniu 29 czerwca 2026 r. w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na **rozbiórce i budowie mostu M2 w km 7+728 wraz z rozbudową drogi wojewódzkiej nr 383 w km od 7+682,40 do 7+801,80 w ramach zadania pn.: „Rozbiórka i budowa mostu w ciągu drogi wojewódzkiej nr 383 w km 6+292 i 7+728 w m. Walim – Most M2 w km 7+728”**.

Wnioskowana inwestycja realizowana będzie na działkach o niżej wymienionych numerach ewidencyjnych gruntów:

Tabela nr 1 Nieruchomości zajęte dla celów rozbudowy drogi wojewódzkiej nr 383 klasy G:

Lp.	Jednostka ewidencyjna, obręb	Nr działki		Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]
		przed podziałem	po podziale pod inwestycję	
1	022108_2.0009 Walim	93/1	93/6	0,0029
2	022108_2.0009 Walim	93/4	93/8	0,0060
3	022108_2.0009 Walim	96/4	96/5	0,0146
4	022108_2.0009 Walim	149/3	149/5	0,0069
5	022108_2.0009 Walim	150	150/1	0,0094

Tabela nr 2 Nieruchomości stanowiące istniejący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 383 klasy G:

Lp.	Jednostka ewidencyjna, obręb	Nr działki		Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]
		przed podziałem	po podziale pod inwestycję	
Nieruchomości, na których prace budowlane będą realizowane na postawie oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy z dnia 7 lipca 1994 r. - Prawo budowlane (tekst jednolity: Dz. U. z 2026 r., poz. 524, z późn. zm.) w związku z art. 11i ust. 1 ustawy o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych:				
1	022108_2.0009 Walim	183	---	0,0644
2	022108_2.0009 Walim	184	---	0,0452

Tabela nr 3. Nieruchomość stanowiąca teren wody płynącej położona w części w liniach rozgraniczających teren inwestycji, nie wymagająca zatwierdzenia podziału:

Lp.	Jednostka ewidencyjna, obręb	Nr działki	Powierzchnia zajęcia stałego działki przeznaczonej pod inwestycję [ha]	Cel czasowego zajęcia
1	022108_2.0009 Walim	189	0,0542	Budowa i rozbiórka tymczasowej drogi i mostu. Rozbiórka i budowa mostu stałego. Budowa kanalizacji deszczowej (wylot). Rozbiórka i budowa sieci telekomunikacyjnej (doziemnej). Rozbiórka i budowa sieci elektroenergetycznej napowietrznej nn. Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej.

Tabela nr 3 Nieruchomości zajęte dla celów obowiązku wykonywania robót budowlanych realizowanych na postawie oświadczenia o posiadanym prawie do dysponowania nieruchomością na cele budowlane, o którym mowa w art. 33 ust. 2 pkt 2 ustawy-Prawo budowlane:

Lp.	Obręb	Nr działki		Pow. zajęcia czasowego działki [ha]	Cel czasowego zajęcia
		Przed podziałem	Po podziale		
1	022108_2.0009 Walim	93/1	93/7	0,0022 0,0026 0,0003	Budowa sieci wodociągowej. Budowa i rozbiórka drogi tymczasowej. Budowa i rozbiórka indywidualnego zjazdu tymczasowego.
2	022108_2.0009 Walim	93/4	93/9	0,0126 0,0044 0,0024 0,0035 0,0030 0,0017 0,0018	Rozbiórka istniejącej nawierzchni istniejących obiektów budowlanych nieprzewidzianych do dalszego użytkowania. Rozbiórka i budowa sieci wodociągowej (różne powierzchnie). Rozbiórka napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn (przyłącza). Budowa napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn (przyłącza). Budowa i rozbiórka drogi tymczasowej. Budowa i rozbiórka mostu tymczasowego. Budowa i rozbiórka indywidualnego zjazdu tymczasowego.
3	022108_2.0009 Walim	149/3	149/6	0,0004 0,0008	Budowa doziemnej sieci telekomunikacyjnej. Budowa napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn.
4	022108_2.0009 Walim	150	150/2	0,0066 0,0004 0,0002	Budowa napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn. Rozbiórka doziemnej sieci telekomunikacyjnej. Budowa sieci wodociągowej (przyłącza).
5	022108_2.0009 Walim	93/3	---	0,0003	Rozbiórka napowietrznej sieci elektroenergetycznej nn (przyłącza).

Zgodnie z art. 49 § 2 Kodeksu postępowania administracyjnego, wskazuję dzień 22 września 2026 r. – data ukazania się obwieszczenia na tablicy ogłoszeń Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego, Urzędu Gminy Walim, w urzędowych publikatorach teleinformatycznych – Biuletynie Informacji Publicznej tych urzędów oraz w prasie lokalnej, jako ten w którym nastąpiło publiczne obwieszczenie. Zawiadomienie niniejsze po upływie czternastu dni od wskazanego powyżej terminu uważa się za dokonane ze skutkiem prawnym z dniem 06 października 2026 r.

Informuję, zgodnie z przepisem art. 10 § 1 w związku z art. 73 § 1 Kodeksu postępowania administracyjnego, że strony postępowania uprawnione są do zapoznania się ze zgromadzonym materiałem dowodowym, składania wszelkich dodatkowych wyjaśnień i dokumentów mogących mieć znaczenie dla sprawy w siedzibie Dolnośląskiego Urzędu Wojewódzkiego we Wrocławiu, pl. Powstańców Warszawy 1, Wydział Infrastruktury, pokój 2103 (kancelaria), w godzinach pracy Urzędu. Z dokumentacją można zapoznać się po uprzednim umówieniu terminu wizyty telefonicznie lub emaliowo: (71) 340 67 72 (email: a.klimczak@duw.pl) – w terminie 7 dni od daty doręczenia niniejszego zawiadomienia. Uprawnienie to przysługuje stronie w każdym stadium postępowania.

Z up. WOJEWODY DOLNOŚLĄSKIEGO
Dorota Antczak
Dyrektor Wydziału Infrastruktury
/podpisano bezpiecznym podpisem elektronicznym, weryfikowanym przy pomocy ważnego kwalifikowanego certyfikatu/

Wrocław/34453255

MG-M.6840.45.2025

Skawina, dnia 18.09.2026 r.

INFORMACJA

Burmistrz Miasta i Gminy w Skawinie informuje, że wykaz dot. sprzedaży działki nr 4844/5, poł. w Skawinie został wywieszony w terminie od 18 września 2026 r. do dnia 8 października 2026 r. na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3 oraz zamieszczony w Internecie (na stronie internetowej www.gminaskawina.pl w zakładce Urząd i Rada - ogłoszenia urzędowe oraz w Biuletynie Informacji Publicznej) a także wywieszony na terenie miasta Skawiny.

Szczegółowe informacje zamieszczono w wykazie.

Informacji udziela Wydział Mienia i Geodezji, Urzędu Miasta i Gminy w Skawinie, Rynek 3, pok. nr 5, tel. (12) 277-01-55.

Kraków/34453368

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA
WÓJT GMINY WIĄZOWNICA

OGŁASZA
OGRANICZONY PRZETARG USTNY

na sprzedaż działki gruntowej rolnej położonej w miejscowości Piwoda

Na podstawie art.28 ust.1 i art.38 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami (t.j. Dz.U.2026.399 ze zm.), Rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 14 września 2004 r. w sprawie trybu przeprowadzania przetargów oraz rokowań na zbycie nieruchomości (Dz.U. 2021.2213 t.j.), Uchwały Rady Gminy Wiązownica Nr XLII/333/2026 z dnia 26 sierpnia 2026r.

I. Dane dotyczące nieruchomości:

- Dla działki **nr 4/3** położonej w miejscowości **Piwoda** gmina Wiązownica, Sąd Rejonowy w Jarosławiu – Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą: **PR1J/00078944/0**.
- Powierzchnia działki według ewidencji gruntów oraz cena wywoławcza:

	Nr ewidencyjny	Powierzchnia w ha	Cena wywoławcza (brutto) zw.z VAT
1.	4/3	16,0933	716 000,00zł

- Wartość postąpienia wynosi 1% ceny wywoławczej. Sprzedaż w/w działki zw. z podatku VAT.
- Opis działki nr 4/3** – Zgodnie ze SUIKZP znajduje się w obszarach rolnych i planowane dolesienia. Położona wśród działek rolnych, użytkowana jako grunt orny. Działka posiada dostęp do drogi gminnej gruntowej. Na ww. działkę nie została wydana decyzja o warunkach zabudowy, brak MPZP.
- Nieruchomość stanowiąca przedmiot przetargu jest obciążona prawem dzierżawcy do skorzystania z prawa pierwokupu.**

II. Warunki przetargu.

Przetarg jest ograniczony do osób spełniających definicję rolnika indywidualnego w związku z ustawą z dnia 11 kwietnia 2003r. o kształtowaniu ustroju rolnego z uwagi na powierzchnię nieruchomości przeznaczonej do sprzedaży, przekraczającej 1,00ha. **lub posiadających zgodę na nabycie nieruchomości rolnej wydanej przez Dyrektora Generalnego Krajowego Ośrodka.**

- Warunkiem zakwalifikowania oferenta do przetargu jest spełnienie łącznie poniższych wymagań :**
 - przedłożenie komisji przetargowej oświadczenia i dokumentacji** potwierdzającej spełnienie warunków art.2a i art. 6 ustawy z dnia 11 kwietnia 2003r. o kształtowaniu ustroju rolnego **w terminie do 18.11.2026r.**
 - wnieście wadium w pieniądzu przelewem lub gotówką w kasie Urzędu, w wysokości **71 600,00zł** na konto Urzędu Gminy w Wiązownicy nr **56 9096 1014 2002 1400 0202 0001** w Banku Spółdzielczym w Jarosławiu O/Wiązownica w terminie **do dnia 18 listopada 2026r. (w tytule wskazać numer działki, której wpłata dotyczy).**
- Przetarg odbędzie się **dnia 24 listopada 2026r. o godz. 9⁰⁰** w budynku Urzędu Gminy w Wiązownicy, pokój nr 20 (Sala Narad). Osoba reprezentująca w przetargu osobę fizyczną lub prawną winna się okazać stosownymi pełnomocnictwami. Właściwy organ okazuje położenie nieruchomości w terenie bez obowiązku wskazania granic szczegółowych, których wyznaczenie nabywca ponosi na własny koszt .

Dodatkowych informacji o nieruchomości będącej przedmiotem przetargu udziela Kierownik RRG pokój nr 15 lub pod nr tel. 16 622 36 31.

Ogłoszenie pełne zamieszczono:

- Tablica ogłoszeń w UG Wiązownica i sołectwa Piwoda
- Strona internetowa i Biuletyn Informacji Publicznej UG Wiązownica
- Prasa codzienna ogólnokrajowa-wyciąg z ogłoszenia.

Wójt Gminy Wiązownica
Krzysztof Strent

Rzeszów/34453379

PREZYDENT MIASTA RZESZOWA

Ogłasza,

że Zarządzeniem nr 593/2026 z dnia 21 września 2026 r. został wywieszony w Biurze Gospodarki Mieniem Miasta Rzeszowa, Plac Ofiar Getta 3 oraz umieszczony na stronie internetowej Urzędu Miasta Rzeszowa (bip.erzeszow.pl) do publicznej wiadomości wykaz nieruchomości przeznaczonej do wydzierżawienia na okres trzech lat w drodze bezprzetargowej położonej w Rzeszowie przy ul. Dominikańskiej.

NEWSLETTER

Dla przedsiębiorców,
urzędników,
zainteresowanych
gospodarką.

ZAPISZ SIĘ

Wejdź na stronę **komunikaty.pl**
lub użyj kodu QR

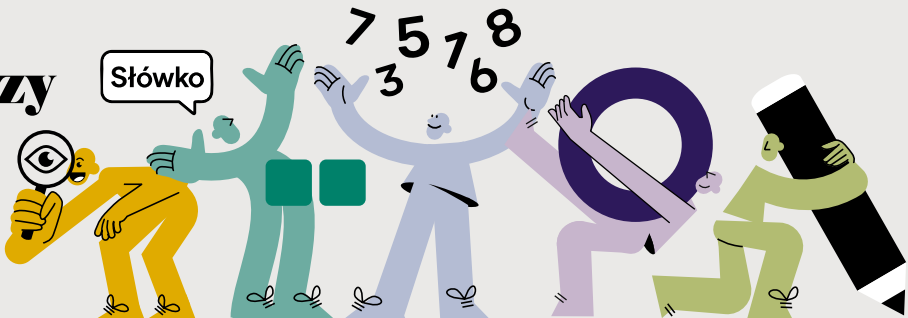

Zeskanuj QR kod
i pobierz aplikację

Słówko • Literówka • Quizy
Sudoku • Krzyżówki

Szukaj w APLIKACJI
WYBORCZEJ

Każdy zespół ma kłopoty

U nas też brakuje sporo siatkarzy. Jakub Kochanowski? Możesz sprawdzić na Google – odpowiada ironicznie Nikola Grbić, odnosząc się do problemów zdrowotnych Niemców.

Agnieszka Niedziałek

Nikola Grbić zapewnia, że nie ma dla niego znaczenia, z kim Polacy grają o awans do strefy medalowej mistrzostw Europy. Ale jednocześnie przyznaje, że chciał, by to byli Bułgarzy. Wicemistrzowie świata 2025 przegrali jednak z Niemcami 2:3 i to oni będą rywalami Polaków.

Co o wpadce Bułgarów uważają siatkarze? Jakub Nowak twierdzi, że nie jest są zaskoczony. Zaś Kewin Sasak zaskoczenia nawet nie ukrywa. Grbiciowi zdecydowanie bliżej do wersji tego drugiego.

– Jak zawsze, nie ma dla mnie znaczenia, z kim zagramy. Ale – oczywiście – oczekiwałem, jak każdy, że będą to Bułgarzy. Ze względu na to, jak fantastycznie zagrali ostatnio z nami, mieli też wsparcie kibiców. Oczekiwałem też, że Niemcom będzie trudniej bez pierwszego rozgrywanego. Ale taka jest siatkówka. Ale jestem pewien, że gdybyśmy grali z Bułgarią, to byśmy wygrali.

Grbić opisuje specyfikę drużyny, która rok temu niespodziewanie wywalczyła srebro MŚ, a teraz rywalizowała w ojczyźnie. – Moim zdaniem na Bułgarach spoczywała duża presja. Oczekiwania w kraju były takie, że muszą wygrać te ME. A ci zawodnicy według mnie nie mają doświadczenia, by grać na tym poziomie i być faworytem. Kimś, kto może odpowiedzieć na bardzo duże oczekiwania ludzi. Nie mówię, że za kilka lat nie będą w stanie tego robić, ale mają jeszcze bardzo młodych zawodników. Oczywiście, mogą grać dobrze i wygrać jeden mecz, mogą wygrać dwa. Ale nie jest łatwo grać takie mecze jak ten sobotni. To jest ta różnica między nami, Włochami czy Francuzami, że my takich spotkań nie możemy się doczekać i cały czas w nich gramy – tłumaczy Grbić.

A następnie przywołuje ostatni turniej fazy interkontynentalnej Ligi Narodów, w którym Bułgarzy w świetnym stylu pokonali w Chicago będących faworytem Amerykanów 3:1.

– Dzień później mierzyli się z Francuzami, którzy już nie mieli szans na awans do turnieju finałowego. A sami potrzebowali zwycięstwa, by zagrać w nim. Przegrali w godzinę. O takich meczach właśnie mówię. Kiedy gracz meczu typu „in or out”, jest

• **Nikola Grbić podczas meczu Polski z Łotwą**

FOT. DAREK DELMANO-WICZ/PAP

SPORT.PL

■ **Paweł Kałuża** prowadził **Maję Chwalińską** przez **12 lat. Teraz** opowiada o jej sytuacji

■ **Najnowsze informacje** ze **zgrupowania kadry Jana Urbana** przed meczami Ligi Narodów

■ **Łukasz Milik** to już nie tylko brat **Arkadiusza**. Budowanie wielkiego **Górnika**

Wiadomości, wyniki, historie sportowe znajdziesz na **Sport.pl**

Zapraszamy na **Sport.pl+**. Subskrypcja za 1 zł miesięcznie przez pół roku. Płatność 6 zł z góry za 6 miesięcy, potem 9,90 zł co cztery tygodnie.

inaczej – zaznacza szkoleniowiec wicemistrzów olimpijskich z Paryża.

Niemcy zaimponowali cierpliwością

Bułgarom do odniesienia zwycięstwa nad Niemcami nie wystarczyło prowadzenie 2:0 w setach. Czym najbardziej ci druzdy zaimponowali Serbowi?

– Cierpliwością. Oczywiście, gdy Bułgarzy zagrywali tak, jak w dwóch pierwszych setach, to każdy zespół miałby dużo problemów. Ale potem, oczywiście, zagrywka się skończyła, Aleksandar Nikołow przestał być najlepszym atakującym na świecie. Ważne, by grać swoje i zostać na swoim poziomie. Dzięki cierpliwości Niemcom udało im się doczekać na swój moment i wygrać ten mecz – wyjaśnia trener Polaków.

Gdy jego drużyna jeszcze czekała na wyłonienie ćwierćfinałowego rywala, wielu zawodników wspominało, że chciałoby mieć okazję do zrewanżowania się na tym etapie Bułgarom. Na koniec fazy grupowej przegrali ze współgospodarzem ME 2:3. Drugim aspektem był ponowny występ przed 13 tysiącami kibiców wypełniających trybuny Arena 8888 Sofia. Grbić sam opowiadał, że lubi taką atmosferę, gdy tłum jest przeciwko jego zespołowi i był pewien, że wielu jego zawodników także. Trudno się spodziewać, że podczas pojedynku z Niemcami frekwencja będzie choćby w połowie tak dobra.

– Nie jest tak, że jestem teraz rozczarowany. Było cicho i pusto, kiedy graliśmy ćwierćfinał LN, albo mecz grupowy tutaj z Ukrainą. Podczas ważnego meczu nie ma znaczenia, czy jest pełna hala, czy też nie ma nikogo. Natomiast z emocjonalnego punktu widzenia, kiedy jest pełna hala,

jest lepiej. Jeśli wygrasz przy pełnych trybunach, to są to rzeczy, które zostają z tobą do końca życia – zapewnia Grbić. I przywołuje mecze MŚ 2022 w Katowicach.

A po chwili zwraca uwagę, że w tych ME taki występ może jeszcze Białe-Czerwone czekać. Jeśli dotrą do finału, to mogą trafić w nim na Włochów, a mecz odbędzie się w Mediolanie.

– I też będzie pełna hala i atmosfera taka jak tutaj. Dlatego nasz mecz w Sofii może być fantastycznym przygotowaniem – argumentuje szkoleniowiec.

Jego zespół coś podobnego przeżył już trzy lata temu. W finale poprzedniej edycji ME pokonał właśnie drużyną Italii 3:0 w Rzymie.

Chciałem grać z Bułgarami

Polacy awans do ćwierćfinału zapewnili sobie teraz gładkim zwycięstwem w trzech setach nad reprezentacją Łotwy. W pewnym momencie Serb dokonał zmiany libero, wprowadzając rezerwowego Maksymiliana Graniecznego w miejsce Jakuba Popiwczaka. Trener potwierdza, że chodziło mu o podtrzymanie gotowości do gry wszystkich kadrowiczów.

– Nie potrzebuję oczywiście zagrywki Artura Szalpuka przy wyniku 23:15. Ale może być tak, że jego zagrywka może nam pomóc w zaciętej końcówce seta, jak to było choćby w meczu z Francuzami w LN – wskazuje.

Powtórny mecz Polska – Bułgaria w Sofii w tym turnieju byłby możliwy za sprawą wyniku grupowego pojedynku tych ekip. Gospodarze potrzebowali dwóch setów zdobytych w meczu z Białe-Czerwonymi, by zająć drugie miejsce w grupie. A ci druzdy byli już wtedy pewni awansu z pierwszego miejsca w tabeli. Grbić stanowczo

odnosi się do pomysłu, zgodnie z którym mógł w tym spotkaniu mocniej postawić na rezerwowych i uniknąć w ćwierćfinale Bułgarów.

– Jak mam powiedzieć zawodnikom, że będę ich zmieniać, byśmy przegrali? Jaka to jest wiadomość trenera dla jego zawodników? Jaka to jest wiadomość dla Bułgarów? Że się ich boję i nie chcę z nimi grać? Mam swoje podejście i zamierzam się go trzymać do kiedy będę trenerem – zapewnia mistrz olimpijski z Sydney.

I dodaje, że nikt nie chce specjalnie przegrywać przed 13 tysiącami widzów. A jednocześnie przypomina, że nieraz trudna przegrana – niekoniecznie wygrana – w drodze po sukces bywa potrzebna. Przywołuje tu przykład przegranej Włochów w fazie grupowej MŚ 2025 z Belgami 2:3. Potem ekipa Italii cieszyła się w Manili ze złoto medalu.

– Dlatego chciałem grać jeszcze raz z Bułgarami. Bo pomyślcie, jak wpłynęłoby to na naszą pewność siebie, gdybyśmy – kilka dni po przegranej z nimi – pokonali ich 3:0 na oczach 13 tysięcy osób – przekonuje Grbić.

Szykujemy się na rywali w najmocniejszym wydaniu

Jego drużyna zmierzy się jednak z Niemcami. I to z Niemcami osłabionymi kłopotami zdrowotnymi. Trener Massimo Botti najpierw w ciągu dwóch dni w trakcie fazy grupowej stracił przyjmującego Moritza Karlitzka i rozgrywającego Johanesa Tille. W meczu 1/8 finału z kolei problemy kostkę uszkodził środkowy Anton Brehme. Gdy wspomina o tym, to Serb uśmiecha się wymownie.

– Jeśli gra tak, jak wczoraj, mając problem, to nie wiem, jak będzie grał, gdy tego problemu nie będzie miał. Każdy zespół ma jakieś kłopoty tego typu. U nas też brakuje sporo siatkarzy. Może wiesz, kto to jest Jakub Kochanowski? Możesz sprawdzić na Google, jak ważny jest dla nas. Ale nie ma go tutaj właśnie z powodu kłopotów zdrowotnych – zaznacza trener Polaków, który w tym sezonie nie może też korzystać z powodu problemów zdrowotnych z innego klasowego środkowego – Mateusza Bieńka.

Gdy zaś wspomina, że Niemcy nie mają jednak aż tak bogatych zasobów personalnych jak Polacy, to trener liderów światowego rankingu wzrusza lekko ramionami.

– Co mogą z tym robić? Jest jak jest, to jest ich sprawa. My przygotowujemy się na to, że Brehme zagra. Zawsze przygotowujemy się na rywali w najmocniejszym możliwym wydaniu. Nie ma znaczenia, kogo w ich składzie finalnie nie będzie – podkreśla Grbić. ●

Początek meczu Polska – Niemcy dziś o godz. 18.

OGŁOSZENIE PŁATNE

Kraj/34453280

34452906

WYCIĄG Z OGŁOSZENIA O PRZETARGU

Prezydent Miasta Skarżyska-Kamiennej

ogłasza **przetarg ustny nieograniczony** na sprzedaż prawa własności niezabudowanej nieruchomości gruntowej oznaczonej w ewidencji gruntów i budynków miasta Skarżysko-Kamienna jako działka nr **95/4** (arkusz mapy nr 17, obręb 0003 Place), o powierzchni 0,2859 ha, położonej w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Powstańców Warszawy.

Dla nieruchomości w Sądzie Rejonowym w Skarżysku-Kamiennej w V Wydziale Ksiąg Wieczystych urzędzona została księga wieczysta Nr K11R/00035994/0.

Cena wywoławcza nieruchomości w przetargu wynosi: **966 100,00 zł** (słownie: dziewięćset sześćdziesiąt sześć tysięcy sto złotych 00/100).

Wadium: 100 000,00 zł (słownie: sto tysięcy złotych 00/100).

Otwarcie przetargu nastąpi w dniu **23 listopada 2026 r. o godz. 09.00** w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18, sala konferencyjna (nr 201) II piętro.

Pełna treść ogłoszenia o przetargu jest dostępna na stronach internetowych: www.bip.skarzysko.pl www.um.skarzysko.pl, oraz na tablicy ogłoszeń w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18.

Dodatkowe informacje odnośnie przetargu można uzyskać w siedzibie Urzędu Miasta w Skarżysku-Kamiennej przy ul. Sikorskiego 18, Wydział Gospodarki Nieruchomościami pok. nr 023, tel. (41) 25-20-179.

Skarżysko-Kamienna, dnia 18.09.2026 r.

wyborcza

REDAKCJA

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

E-mail: redakcja@wyborcza.pl

Listy do redakcji: listy@wyborcza.pl

Redakcja nie zwraca tekstów niezamówionych oraz zastrzega sobie prawo ich redagowania i skracania. Wnioski i pytania w sprawie ochrony danych osobowych: iod@wyborcza.pl

REDAKTOR NACZELNY: Adam Michnik

PIERWSZY ZASTĘPCA, REDAKTOR NACZELNY

WYBORCZA.PL: Roman Imielski

ZASTĘPCY: Agata Żelazowska, Bartosz T. Wielński

PROJEKT GRAFICZNY: Jacek Utko

KOLPORTAŻ: Michał Szalański

Problemy z dostępnością „Wyborczej” lub z właściwą mutacją lokalną: kolportaz@wyborcza.pl

Prenumerata cyfrowa: prenumerata.wyborcza.pl

pomoc@wyborcza.pl, 22 555 54 55, 519 255 455

Inne formy prenumeraty: wyborcza.pl/prenumerataGW

Gazeta Wyborcza w serwisach społecznościowych:

facebook.com/wyborcza, bsky.app/profile/wyborcza.pl,

instagram.com/gazeta_wyborcza

LICENCJE NA TREŚCI: licencje@wyborcza.pl

WYDAWCA

Wyborcza sp. z o.o., ul. Czerska 8/10

00-732 Warszawa; NIP: 521-403-30-11

PREZESKA ZARZĄDU: Aleksandra Sobczak

REKLAMA

Dyrektor sprzedaży: Bartosz Wysocki

Biurow reklam i ogłoszeń:

ul. Czerska 8/10, 00-732 Warszawa

reklama@wyborcza.pl; 22 555 55 55, faks: 22 555 54 44

DRUK: Polska Press

ISSN 0860-908X

Rozpowszechnianie

redakcyjnych materiałów

publicystycznych bez zgody

wydawcy jest zabronione.

Poziomo: **1)** agent **4)** owacje **10)** dziejopis **11)** czerw **12)** łuczyno **14)** Gniezno **15)** zwierchnik
21) risotto **22)** Pacanów **25)** elita **26)** Zeta-Jones **27)** Grammy **28)** wyraz
Pionowo: **2)** Goleniów **3)** nadwozie **5)** wyjec **6)** cepy **7)** eksport **8)** obęgi **9)** biało-czerwoni
13) zdun **16)** inka **17)** hostessy **18)** intuicja **19)** zaprzęg **20)** komary **23)** cętka **24)** najem
 Hasło: Bierny pałac.

- 2) klub piłkarski z Dortmundu
- 3) nazywana najpiękniejszą kolędą świata
- 5) wymarły ssak podobny do słonia
- 6) brudne zniszczone ubranie
- 7) francuskie miasto, w XIV w. było siedzibą papieży
- 8) znajomek z mieszkania naprzeciwko
- 9) wszczał burdę w saloonie
- 13) podróż wycieczkowcem, wodolotem
- 16) film ..., mroczny nurt w kinie lat 40. i 50.
- 17) wyspa gejzerów
- 18) ćwiczą pod okiem choreografa
- 19) „Ostatni ...”, film z Tomem Cruise’em
- 20) obwieszczał poddanym królewskie zarządzenia
- 23) bohater mitu o ucieczce z Krety
- 24) ... milczenia (wszyscy wiedzą, nikt nic nie powie)

**Czekamy
na Twoje
uwagi i pomysły**

**ROZRYWKA
@WYBORCZA.PL**

zakre Šlanka

agrest	młodzieńcy	zajaczek	łyska
eon	kabina	patent	przystanki

skoja *Przenia*

Znajdź powiązania między hasłami i połącz je w cztery grupy po cztery hasła, by każdą grupę łączyło jedno wspólne skojarzenie.

Szaty duchownych: Alba, Ornat, Komża, Sutanna.
Jednostki administracji kościelnej: Parafia, Diecezja, Metropolia, Dekanat. **Msze i nabożeństwa:** Prymicia, Nowenna, Wotywa, Suma. **Części kościoła:** Prezbiterium, Transept, Chór, Kruchta

**Wybierz słowo,
sprawdź litery
i kombinuj, aż
skończą Ci się próby**

Kilka liter i jedno zadanie: ułożyć jak najwięcej słów

Szukaj w aplikacji

Skojarzenia

MÓJBIZNES

REDAKTOR NACZELNY:
Sebastian Ogórek

LUDZIE | PRACA | INNOWACJE | OGŁOSZENIA KRAJOWE I LOKALNE

22 WRZEŚNIA 2026

Zabezpieczają właścicieli mieszkań Robią nawet testy psychologiczne

FOT. MATERIAŁY PRASOWE

Komunikaty.pl Przetargi, licytacje, zamówienia publiczne. Ogłoszenia sądowe i rekrutacyjne

Prześwietlają najemców, ich konta, profile i zarobki

Żaden nieuczciwy lokator

Firma Zaufany Lokator sprawdzi konto bankowe, wydatki w barach i knajpach, prześwietli bazy dłużników, a nawet robi ankietę psychologiczną, czy nadajesz się na lokatora. Gdy trzeba, sprawdzi też Facebooka albo Instagrama. Przesada czy biznes dostosowany do polskiego prawa?

• **Czy można zabezpieczyć się przed nieuczciwym lokatorem?** FOT. GRZEGORZ SKOWRONEK / AGENCJA WYBORCZA.PL

ROZMOWA Z

JACKIEM ŁAWRECKIM

współzałożycielem spółki Zaufany Lokator

SŁAWOMIR SZYMAŃSKI: Ludzie w Polsce sobie nawzajem nie ufają, a wy twierdzicie, że właścicielom mieszkań na wynajem to już powinni być wyjątkowo nieufni, bo to duże ryzyko. Nie za daleko idziecie?

JACEK ŁAWRECKI: W przypadku wynajmu mieszkania, wartego co najmniej setki tysięcy złotych, właściciele bardzo często kierują się tylko dobrym wrażeniem. Czasem to się sprawdza. Nie twierdzą, że intuicja jest całkiem bezwartościowa, ale na tej podstawie nie nikt nam przecież nie da kredytu w banku, może nawet nie sprzeda na raty toster. To musi być oparte na twardych danych.

Ale spójrzmy na tę sytuację szerzej, bo problemów na rynku najmu w Polsce jest kilka.

Jakie to problemy?

– Pierwszy to asymetria między najemcą a właścicielem mieszkania, jeśli chodzi o ich pozycję w systemie prawnym. Najemca jest bardzo dobrze chroniony, niestety również nieuczciwy najemca. Druga kwestia to rzeczywiście wzajemny brak zaufania – najemca boi się, że właściciel mieszkania zatrzyma mu kaucję, ale jeszcze bardziej boi się właściciel, czy najemca będzie regularnie płacić, czy nie zdewastuje mieszkania, czy nie okaże się problematyczny, czy wyprowadzi się po zakończeniu umowy.

Macie sposób na to, żeby właściciele wynajmowanych mieszkań spali spokojnie?

– Aż tak kategoryczny bym nie był. Mamy rozwiązanie, które obniża ryzyko najmu. Pomagamy właścicielowi podjąć decyzję, właśnie na podstawie twardych danych, czy warto danego najemcę wybrać.

Na czym to polega?

– Zadajemy najemcy mnóstwo pytań, a później weryfikujemy to z dokumentami, jak wyciągi z konta czy zaświadczenia z miejsca pracy.

Bierzemy też pod uwagę niestandardowe formy zatrudnienia. Chodzi o to, żeby ocenić wiarygodność finansową najemcy. Sprawdzamy też, czy nie figuruje w bazie dłużników itp.

Rynek najmu w Polsce jest bardzo rozproszony. Zdecydowana większość właścicieli ma jedno, dwa mieszkania na wynajem i po prostu chcą dorobić kilka złotych. To nie są duże firmy, które mogą wprowadzić procedury i własne sposoby weryfikacji najemców.

Tacy drobni właściciele nie są w stanie zmniejszyć ryzyka związanego z najmem. Na przykład, kto będzie płacił za dostęp do bazy dłużników, jeśli skorzysta z tego raz w roku, a nieraz rzadziej? Poza amatorskimi sposobami, jak rozmowa i wspomniane dobre wrażenie, nic nie pozostaje. A mogą się z tego zrodzić problemy.

Sami też mieliście takie kłopoty?

– Tak, mam dwa mieszkania na wynajem, na szczęście nie miałem jakichś dramatycznych sytuacji.

Natomiast rozmawiałem z ludźmi, którzy przez kilka lat nie mogli pozbyć się problematycznego lokatora. Takich historii jest mnóstwo.

Upprzedzę pytanie: nie damy gwarancji, że po naszej weryfikacji na pewno nie będzie problemów, bo sytuacja lokatora może się przecież pogorszyć. Albo ktoś w dobrej sytuacji majątkowej może po prostu okazać się nieuczciwy i z premedytacją może przestać płacić. Na to też nie mamy wpływu.

Przeprowadzacie jednak test psychologiczny najemcy. Jak bardzo prześwietlacie człowieka?

– Nie nazwałbym tego testem. To raczej ankietą opartą na psychologii behawioralnej i na naszej autorskiej metodologii. Chodzi nam o sprawdzenie spójności między tym, co człowiek deklaruje, a tym, co jest w dokumentach.

Dodam, że naszą ankietę analizuje człowiek, a nie algorytm, a poza tym jesteśmy otwarci na różne niestandardowe sytuacje. To nasza przewaga.

Ten test to taki wykrywacz oszustów?

– Jeśli ktoś ma nieczyste intencje, to na takiej ankiecie rzeczywiście może się wyłożyć. Choćaby dlatego, że pytamy nie tylko o przychody, ale też o wydatki. Pytamy o styl życia, o zwierzęta. Co ważne, nie można wrócić do poprzednich pytań, a całość jest ułożona tak, że następne pytania pogłębiają te wcześniejsze. Jeśli ktoś odpowie coś na odczepnego, to później może się okazać, że zapędził się w kozi róg.

Czy w ten sposób wyłapiemy każdego nieuczciwego lokatora? Nie, ale jesteśmy w stanie wykryć różne niespójności.

Jeśli ktoś np. deklaruje wysokie dochody, a nie jest w stanie tego w żaden sposób udowodnić, to już mamy czerwoną flagę.

Jeśli nie jest w stanie podać referencji od poprzednich właścicieli mieszkań, to też rodzi pytanie, dlaczego?

Przypomina to zabawę w kotka i myszkę, kto kogo przechytry.

– Nieufność jest najważniejszym problemem na tym rynku. Właśnie do tego wszystko się sprowadza. Dlatego my się nazywamy Zaufany Lokator. Takie same pytania chętnie zadaliby potencjalnemu najemcy każdy właściciel, gdyby wiedział, po pierwsze, o co trzeba pytać, a po drugie, gdyby potrafił zadać te pytania tak, żeby kandydata na lokatora nie zniechęcić i nie wystraszyć.

Rzecz jasna, nikt nie będzie układał własnej ankiety i w ogóle zadawał sobie tyle trudu z weryfikacją najemcy, jeśli szuka lokatora raz na rok, dwa czy trzy lata. Natomiast odpowiedź chciałby znać każdy. Po to jest nasze narzędzie, żeby je dostarczyć.

Określamy np. coś, co nazywamy zdolnością czynszową. Na podstawie danych o dochodach staramy się oszacować, na jaki czynsz stać danego lokatora.

Przecież właściciele mieszkań mogą na tej podstawie zawyżać czynsz.

– Lokator ma pełną kontrolę nad tym, czego dowie się właściciel mieszkania. Założmy, że ma dobrą sytuację finansową. Wtedy może nam powiedzieć: nie podawajcie, ile ja mogę zapłacić. Wpiszcie tylko taką kwotę, jakiej oczekuje ten konkretny wynajmujący. To jest jego decyzja.

My chcemy zwiększać bezpieczeństwo i zaufanie na rynku najmu, cywilizując go i w ten sposób wspierając jego rozwój. Na innych, bardziej rozwiniętych rynkach taka weryfikacja nie jest niczym niezwykłym. Przeciwnie – to jest

Rozmawiałem z ludźmi, którzy przez kilka lat nie mogli pozbyć się problematycznego lokatora. Takich historii jest mnóstwo. Upprzedzę pytanie: nie damy gwarancji, że po naszej weryfikacji na pewno nie będzie problemów, bo sytuacja lokatora może się przecież pogorszyć

JACEK ŁAWRECKI

standard. My mamy ambicję być właśnie standardem rynkowym.

Jeśli dobrze rozumiem, w waszej procedurze osoba szukająca mieszkania na wynajem musi udowodnić swoją uczciwość?

– Nasza docieklivość jest dla lokatora bezpieczniejsza. On nie ujawnia wrażliwych danych, np. o dochodach, bezpośrednio właścicielowi mieszkania. To lokator otrzymuje certyfikat, gdzie jest rekomendacja: pozytywna, neutralna lub negatywna. I tylko taka informacja trafia na koniec do właściciela.

Poza tym, jeśli ktoś ma nieuczciwe zamiary, poszuka sobie raczej takiego mieszkania, którego właściciel nie będzie wymagał przejścia przez naszą procedurę weryfikacji.

Mogę sobie wyobrazić, że ktoś się postara przedstawić takie dokumenty, żebyście byli zadowoleni. A swój styl życia ukryje, bo nie pokaże wszystkich wpływów i wydatków.

– Zwykle bierzemy pod uwagę ostatnie sześć miesięcy, prosimy o wgląd do głównego konta. Tam bardzo dużo widać. A czy możliwe są takie oszustwa? Zakładamy, że ktoś nieuczciwy, zamiast inwestować czas i energię w przygotowanie dokumentacji, wynajmie mieszkanie u kogoś, kto takiej weryfikacji nie wymaga. Logika podpowiada, ale też nasza praktyka potwierdza, że jeśli ktoś chce się u nas zweryfikować, to jest w miarę pewien swojej sytuacji.

Co oznacza rekomendacja neutralna?

– To po kolei. Rekomendacja pozytywna oznacza, że danego lokatora stać na opłacanie czynszu i widzimy spójność między tym, co nam o sobie powiedział a tym, co przedstawił w dokumentach.

Neutralna rekomendacja jest wtedy, gdy widzimy pewne niespójności albo zdolność czynszowa jest wystarczająca, ale bez dużego zapasu, balansuje na granicy. Albo jeśli ktoś miał zaległy, niezapłacony mandat. Chodzi tu o drobne problematyczne sytuacje, które jednak naszym zdaniem nie przekreślają człowieka.

Ta rekomendacja oznacza, że można dalej prowadzić rozmowy, ale warto zachować większą ostrożność. To raczej sygnał dla właściciela, żeby dopytał o sytuację finansową najemcy, porozmawiał z nim sam i na tej podstawie podjął decyzję.

Rekomendacja negatywna jest wtedy, gdy naszym zdaniem człowieka nie stać na opłacanie czynszu, bo np. nie przedstawił dokumentów potwierdzających deklarowane przez niego dochody albo są w tej sprawie duże rozbieżności.

Ale wypłacalność to przecież nie wszystko. Lokator może sprawiać różne problemy. A jeśli trafi się imprezowicz?

– Rzeczywiście, w naszej ankiecie jest pytanie o sposób spędzania wolnego czasu, bo styl życia ma znaczenie.

Jak to można zweryfikować? Tu nie da się raczej pokazać dokumentów.

– Da się.

Jeśli spojrzymy na wyciąg z konta, to widzimy objawy imprezowego stylu życia. Tak samo pytamy o zwierzęta. Jeśli ktoś deklaruje, że nie ma ani psa, ani kota, a w wyciągu z konta widzimy co miesiąc weterynarza, to coś się nie zgadza.

Chcemy wyłapać ewidentne niespójności. To jest nasza przewaga w stosunku do innych rozwiązań dostępnych na rynku, które koncentrują się na przychodach. Ktoś może zarabiać 20 tys. zł, a wydawać 30 tys. zł. Sytuacje mogą być róż-

się nie prześlizgnie

ne, dlatego poszliśmy w kierunku całościowego spojrzenia, także po to, by uwzględnić nietypowe sytuacje życiowe. Ktoś może mieć pracę sezonową przynoszącą mu duże dochody, a później ma jakiś słabszy okres, ale struktura wydatków pozwala mu na pokrycie kosztów czynszu. Jednak nasza ankieta nie odpowiada na wszystkie możliwe pytania.

Ankieta to wasze dzieło? Znaie się na psychologii behawioralnej?

– Tak, to jest nasze dzieło. Czy się znamy? Mogę powiedzieć, że z każdym dniem lepiej rozumiemy rynek najmu. Zanim uruchomiliśmy usługę, pracowaliśmy nad nią dwa lata. Nie jesteśmy psychologami, ale odbyliśmy mnóstwo rozmów i konsultacji ze specjalistami z różnych dziedzin. Wyszliśmy na rynek dopiero wtedy, gdy byliśmy przekonani, że nasze narzędzie ma dużą wartość.

Sprawdzacie też serwisy społecznościowe?

– Standardowo nie, jedynie w sytuacjach, gdy chcemy uzyskać jakieś konkretne informacje. Mamy taką procedurę, że w określonych przypadkach możemy jeszcze najemcę o coś dopytać. Ale nie bawimy się w detektywów. Co do zasady korzystamy z informacji udzielonych nam bezpośrednio przez najemcę oraz dostarczonych przez niego dokumentów.

A jak zweryfikować np. studentów pierwszego roku? Nie wiadomo, jaki styl życia będą prowadzić.

– Po prostu sprawdzimy rodziców takiego studenta. Bardzo często na rynku najmu zdarza się tak, że umowę rodzic podpisuje albo poręcza. A czy studentowi „nie odbije palma”? Tego nie sprawdzimy.

Czy najemcy sami się do was zgłaszają, żeby zwiększyć swoją wiarygodność? A może odwrotnie: to właściciele mieszkań żądają certyfikatów?

– Zdarza się, że najemcy się zgłaszają, aby mieć certyfikat pod konkretne mieszkanie albo ogólnie, żeby się uwiarygodnić każdemu wynajmującemu, z którym rozmawiają. Ale może być też tak, że to właściciel zażąda takiego certyfikatu. Wtedy ustalają, kto zapłaci za ten proces.

Współpracujemy też z agentami nieruchomości, ponieważ mogą pośredniczyć również w procesach najmu. Mogą zachęcać najemcę, żeby się zweryfikował i zadbał o taki certyfikat, mogą też podpisać z nami umowę i wpisać to w koszt usługi, którą świadczą dla właściciela.

Ile kosztuje taki certyfikat?

– 349 zł to standardowa cena.

Jak długo działacie na rynku? I z jakim efektem?

Rekomendacja negatywna jest wtedy, gdy naszym zdaniem człowieka nie stać na opłacanie czynszu, bo np. nie przedstawił dokumentów potwierdzających deklarowane przez niego dochody albo są w tej sprawie duże rozbieżności

JACEK ŁAWRECKI

– Usługa jest dostępna od roku. Dokładnych danych teraz nie ujawniamy, jesteśmy w fazie rozwoju, to jest początkowy etap. Obserwujemy dużą potrzebę tego typu rozwiązań, ale widzimy też dużą potrzebę budowy świadomości wśród właścicieli i najemców, że takie narzędzia są potrzebne, niekoniecznie nasze. I właśnie na budowaniu tej świadomości teraz się koncentrujemy.

Odczytuję pana słowa tak: działamy od roku, myśleliśmy, że będzie łatwiej, ale na ra-

zie nie przekonaliśmy ludzi, że nasze narzędzie faktycznie im się przyda.

– Na razie ludzie nie zawsze wiedzą, że istnieje taka usługa. Polski rynek najmu jest bardzo rozproszony. To są dziesiątki, setki tysięcy właścicieli mieszkań. Do nich trzeba docierać.

Ale tak szczerze: myśleliście, że będzie łatwiej? Na pierwszy rzut oka, ta usługa dotyczy dobrze znanej sytuacji. Dlaczego właściciele mieszkań nie walą do was drzwiami i oknami?

– To jednak nie jest tak, że mieszkanie wynajmuje się komuś co tydzień. Właściciele mieszkań wybierają nowego najemcę raczej nie częściej niż raz do roku, a zdarza się, że raz na kilka lat. Teraz, przed początkiem roku akademickiego, będzie szczyt zainteresowania.

Po drugie, najpierw chcieliśmy dopracować produkt, teraz naszym celem jest edukacja. Oczywiście wszystko idzie wolniej, niż byśmy chcieli. Ale to jest chyba normalne zjawisko w przypadku startupów. Założyliśmy sobie, żeby za pięć lat nasze narzędzie było standardem, z którego korzysta większość właścicieli mieszkań w Polsce. Myślę, że poprzez edukację musimy osiągnąć pewną masę krytyczną, żeby ludzie wzięli pod uwagę skorzystanie z takiego narzędzia jak nasze, żeby obniżyć ryzyko najmu. ●

Rozmawiał Sławomir Szymański

OGŁOSZENIE WŁASNE WYDAWCY

34452489

wyborcza.biz/b2b

**Piszemy o tym,
co ma znaczenie
dla FIRM
i INSTYTUCJI**

Allegro ma blisko 21 mln klientów i rekordowe wyniki

Przyszła pora na biuro w sercu taniego handlu

Otwarcie biura w Chinach, inwestycje w AI, sprzedaż wycieczek i abonamentów medycznych oraz nowe usługi finansowe. Na to wszystko stawia największa polska e-platforma Allegro.

Leszek Kostrzewski

Oto kilka najważniejszych kwot i liczb za II kwartał 2026 roku, które Allegro ogłosiło 17 września:

- przychody operacyjne Grupy to 3,34 mld zł, czyli o 16,1 proc. więcej niż przed rokiem;
- obroty brutto na Allegro (całkowita kwota pieniędzy wydana przez klientów na zakup produktów) to 19,57 mld zł, wzrost o 14,4 proc. w porównaniu z tym samym okresem rok wcześniej;
- wpływy z reklam w górę o 31,9 proc. do 436,8 mln zł;
- cały zysk EBITDA wzrósł o 11,5 proc. do 1,03 mld zł (to rekordowy kwartał w całej historii firmy).

Jak te wyniki udało się osiągnąć? To efekt tego, że platforma ma 20,9 mln aktywnych kupujących (1,6 proc. więcej niż przed rokiem). Przy 150 tys. sprzedawców oferujących ponad 90 mln produktów.

Na Polskę przypada 15,6 mln klientów, a pozostałe 5,3 mln to zasługa rynków zagranicznych w Czechach, na Słowacji i Węgrzech.

Dla przypomnienia warto dodać, że problemem dla platformy był jeszcze niedawno biznes w Słowenii i Chorwacji. Generował straty, stąd ubiegłoroczna decyzja, aby go sprzedać.

To nie znaczy, że firma nie stawia na zagraniczną ekspansję. Przed kilkoma dniami ogłosiła, że otwiera biuro w Shenzhen i formalnie powołuje w Chinach spółkę WFOE (Wholly Foreign-Owned Enterprise).

„Budując bezpośrednią, fizyczną obecność w Shenzhen, skalujemy nasze dotychczasowe operacje i wzmacniamy możliwości współpracy ze sprzedawcami oraz egzekwowania standardów naszej platformy. To nie oznacza zmiany naszej tożsamości. Nasze DNA pozostaje w 100 proc. europejskie” – podkreśla Marcin Kuśmierz, prezes Allegro, w komunikacie firmy w tej sprawie.

Czy jednak otwarcie biura w Chinach nie uderzy rykoszetem w polskich sprzedawców obecnych na platformie? Allegro otwierając biuro w Chinach, twierdzi, że to pozwoli na lepszy kontakt ze sprzedawcami z Chin i skuteczniejszą kontrolę towarów. Pojawia się jednak pytanie, czy tłem nie jest jednak chęć pozbycia się części pośredników (polskich firm) sprzedających chińskie towary w Polsce. I choć dla klientów to może być lepiej (taniej), dla sprzedawców już nie.

Zapytaliśmy o to firmę. Marcin Gruszka, rzecznik Allegro, uspokaja. W przesłanej nam odpowiedzi zapewnia: „zadaniem lokalnego ze-

• Liczba klientów Allegro to prawie 21 mln FOT. SHUTTERSTOCK

społu będzie przede wszystkim dbanie o jakość usług świadczonych przez naszych partnerów z Azji poprzez ich bezpośrednie wsparcie i weryfikację na miejscu”.

„Zespół będzie również wyszukiwał nowe kategorie, produkty, innowacje, marki i trendy, które nie są jeszcze szeroko dostępne w Polsce. Celem jest rozwijanie i uatrakcyjnianie oferty Allegro, a nie zastępowanie obecnych sprzedawców. W części przypadków będziemy łączyć polskich sprzedawców z dostawcami w Chinach, w innych zaś chińskie firmy będą oferować swoje produkty bezpośrednio na marketplace. Chodzi o zapewnienie klientom szerszego wyboru, a nie o konkurencję z naszymi partnerami” – pisze Gruszka.

STAWIAJĄ NA AI

Platforma ogłosiła, że coraz mocniej będzie stawiać na sztuczną inteligencję. Z pomocy zaawansowanego asystenta AI, który ma pomagać w wyszukiwaniu produktów i poradach zakupowych, korzysta już pół miliona użytkowników miesięcznie.

Allegro wdroży też wirtualnego asystenta AI na infolinii. To efekt współpracy z ElevenLabs, jednym z globalnych potentatów w rozwoju sztucznej inteligencji głosowej.

„To wyjątkowy sojusz dwóch polskich love-brandów technologicznych, które łączą siły, by wspomóc konsumentów w codziennych sprawach. Niezależnie od tego, czy klient lub klientka odbiera paczkę o nietypowej porze, czy potrzebuje pilnej informacji o statusie doręczenia, asystent głosowy zapewni natychmiastowe, przyjazne wsparcie” – czytamy w komunikacie prasowym.

Głównym zadaniem agenta głosowego będzie odpowiadanie na proste i często zadawane pytania, na przykład o status przesyłki. W trud-

niejszych przypadkach przełączy do konsultanta, który jednocześnie dostanie już informacje identyfikujące problem (numer paczki i podsumowanie rozmowy) – ma to skrócić czas obsługi.

Prezes spółki zapowiedział, że około 40 proc. realizowanych projektów będzie opierało się na AI.

Drugi filar rozwoju to własna logistyka. Jeszcze w ubiegłym roku Allegro i DPD Polska podpisały umowę w sprawie dostaw paczek. W sumie sojusz Allegro Delivery powiększył się do ponad 40 tys. automatów paczkowych i prawie 35 tys. punktów odbioru, w tym ponad 11 tys. Allegro One Boxów.

Firma zakupiła też topór wojenny z InPostem. Zażarty spór toczył się tu od wielu miesięcy.

Allegro powoli wypychało bowiem InPost jako podstawowego dostawcę przesyłek. InPost z kolei naliczył Allegro 98,7 mln zł kary za – jak argumentował – faworyzowanie innych sposobów dostawy. Twierdził, że platforma zaczęła podpowiadać klientom dostawy do swoich maszyn, a nie do paczkomatów InPostu. Teraz jednak wszystko jest na najlepszej drodze do porozumienia

Negocjacje z InPost w sprawie przedłużenia umowy do 2031 roku postępują, aby zapewnić jak najszerzy wybór metod dostawy na Allegro. Zakres nowej umowy ma obejmować niższe ceny dostaw, zmienioną formułę indeksacji cen oraz wieloletnie wolumeny – zapewnia Allegro

BANK, WYCIECZKI, MEDYCyna

Platforma w poszukiwaniu zysków otwiera się też na nowe obszary działalności. Podpisała choćby umowę o współpracy z PKO Bankiem Polskim. Klienci mogą połączyć konto w PKO bezpośrednio z Allegro, co umożliwi płatności za zakupy bez opuszczania aplikacji. W ciągu pięciu miesięcy usługa zdobyła 370 tys. użytkowników. Z kolei sprzedawcom ta umowa oferuje łatwiejszy dostęp do pożyczek – od 2026 roku aż do 500 tys. zł – bez konieczności dostarczania dokumentów i zaświadczeń. Na razie z tej oferty skorzystało 4 tys. partnerów platformy.

Najnowsze inicjatywy to wycieczki i abonamenty medyczne. Platforma porozumiała się z największym w kraju biurem podróży, Itaką, w sprawie sprzedaży wyjazdów turystycznych. W czwartek 17 września Allegro ogłosiło, że ma już 350 tys. odwiedzających miesięcznie, którzy aktualnie mają do wyboru 1900 ofert w 104 krajach.

Od razu dodajmy, że wycieczki sprzedawane na Allegro nie różnią się od tych sprzedawanych w biurach Itaki. Nie są więc np. tańsze. Allegro oferuje jednak odroczone płatności przy zakupie wyjazdu i bonusy na inne zakupy na platformie.

Z kolei w połowie marca 2026 r. platforma ogłosiła współpracę z LuxMedem. Na jej stronie pojawiła się specjalna oferta pakietów zdrowotnych. ●

Allegro ogłosiło, że coraz mocniej będzie stawiać na sztuczną inteligencję. Z pomocy zaawansowanego asystenta AI, który ma pomagać w wyszukiwaniu produktów i poradach zakupowych, korzysta już pół miliona użytkowników miesięcznie

Przedsiębiorcy mają czas do 1 października

Pożegnanie z papierami

Od 1 października wchodzi w życie nowy obowiązek dla przedsiębiorców – posiadanie adresu do e-Doręczeń. To jednak dopiero początek.

Dominik Moliński

Nadchodząca jesień przyniesie polskim przedsiębiorcom kilka ważnych zmian w zakresie cyfrowej obsługi firmy i spraw urzędowych. Coraz więcej spraw związanych z prowadzeniem firmy będzie można realizować przez internet – bez konieczności korzystania z papierowych formularzy czy wizyty w urzędzie.

OBOWIAZKOWE E-DORĘCZENIA

Od 1 października 2026 roku każdy przedsiębiorca będzie musiał posiadać adres do e-Doręczeń. Od tego dnia przedsiębiorcy, którzy już prowadzą działalność, przy każdej zmianie wpisu w KRS lub CEIDG będą musieli podać również dane dotyczące adresu do e-Doręczeń. Ministerstwo Rozwoju i Technologii przypomina, że adres należy założyć najpóźniej do 30 września 2026 r.

Jeśli przedsiębiorca dopiero zakłada firmę, adres do e-Doręczeń tworzony jest już podczas

procesu rejestracji. Po złożeniu wniosku należy pamiętać o aktywacji adresu. Można zrobić to za pomocą linku otrzymanego w wiadomości e-mail.

Resort rozwoju podkreśla, że e-Doręczenia to przede wszystkim oszczędność czasu i pieniędzy. Dzięki nim przedsiębiorca może wysłać i odbierać ważną korespondencję z administracją w pełni elektronicznie – bez konieczności korzystania z tradycyjnej poczty. System zapewnia również dowody nadania i doręczenia, dzięki którym w razie potrzeby można potwierdzić przebieg korespondencji.

Ministerstwo przypomina też, że wiadomości otrzymywane za pośrednictwem e-Doręczeń mogą wywoływać skutki prawne. „Dlatego skrzynkę do e-Doręczeń należy regularnie sprawdzać, aby nie przeoczyć ważnej korespondencji ani związanych z nią terminów” – czytamy w komunikacie resortu.

NOWA ODSŁONA PORTALU BIZNES.GOV.PL

Natomiast w drugiej połowie września przedsiębiorcy zaczną korzystać z nowej odsłony portalu Biznes.gov.pl. Zmieni się wygląd serwisu, spo-

• Od 1 października e-Doręczenia będą obowiązkowe dla przedsiębiorców FOT. ROBERT KOWALEWSKI / AGENCJA WYBORCZA.PL

sób nawigacji i organizacja usług. Dotychczasowe Konto Przedsiębiorcy zastąpi nowy Pulpit Użytkownika. Z jednego miejsca będzie można zarządzać profilem i przechodzić do spraw związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej. Prostsze menu boczne ma ułatwić znalezienie potrzebnej informacji.

WNIOSEK O ROZPOCZĘCIE DZIAŁALNOŚCI TYLKO ONLINE

Nowa odsłona portalu obejmuje również moduł eUmowy, który jest już dostępny dla użytkowników po zalogowaniu.

Funkcjonalność pozwala zawrzeć umowę o pracę oraz umowę zlecenia, a w przyszłości będzie rozwijana o kolejne rodzaje dokumentów. W portalu Biznes.gov.pl pojawią się też dodatkowe usługi i treści związane z tematem cyberbezpieczeństwa. Kolejna zmiana wejdzie w życie w kolejnym miesiącu. Od 1 listopada 2026 r. wniosek o rozpoczęcie działalności gospodarczej w CEIDG będzie można złożyć wyłącznie elektronicznie. Wyjątkiem będą przypadki, w których działalność zakłada oso-

ba małoletnia. Nową firmę można założyć online za pośrednictwem Biznes.gov.pl, aplikacji mObywatel lub bankowości elektronicznej.

Resort rozwoju przypomina, że od kwietnia bieżącego roku w aplikacji mObywatel działa usługa Firma, która pozwala m.in. założyć działalność gospodarczą, sprawdzić dane firmy oraz pobrać zaświadczenie z CEIDG. Z poziomu aplikacji można również zawiesić działalność, wznowić ją czy zmienić wcześniej zaplanowany termin zawieszenia lub wznowienia.

„Cyfrowa obsługa CEIDG to także ograniczenie liczby czynności, jakie musi wykonywać przedsiębiorca. Dzięki połączeniu bazy CEIDG z rejestrami publicznymi część informacji będzie aktualizowana automatycznie” – pisze ministerstwo.

Natomiast drugi etap elektroniczacji wniosków CEIDG zaplanowano na 2028 r. Dotyczy on pełnej cyfryzacji, czyli dodania do tego procesu usługi zmiany wniosku w CEIDG. W kolejnym etapie przewidziano m.in. rozwiązanie „jednego okienka” dla spółek cywilnych, w ramach którego dane będą mogły być przekazywane pomiędzy CEIDG, ZUS, urzędem skarbowym i GUS. ●

Młodzi coraz bardziej obawiają się AI

Polska na czele państw o największym odsetku sceptyków

Kto się boi, a kogo ekscytuje dalsze rozwijanie sztucznej inteligencji? Polska na czele państw o największym odsetku sceptyków.

Maria Korcz

Im państwo bogatsze, tym większe obawy o zastępowanie pracowników sztuczną inteligencją – wynika z raportu Pew Research Center, przeprowadzonego wśród 42 tys. osób z 37 państw – w tym z Polski.

W sumie wśród zwykłych obywateli – jak autorzy badania określają swoją grupę badawczą – obawy, że AI zastąpi miejsca pracy ma aż 49 proc. badanych z różnych stron świata. Polska zajmuje pod tym względem ósme miejsce. Aż 59 proc. ankietowanych z naszego kraju przyznało, że boi się wpływu sztucznej inteligencji na rynek pracy.

Ale co ciekawe, jesteśmy przy tym państwem z największym odsetkiem osób, które uważają, że AI „nie zrobi dużej różnicy”. Takiego zdania był co czwarty badany. Podobny opty-

mizm dzielają jedynie Holendrzy (24 proc.) i Japończycy (23 proc.).

Uwagę autorów badania zwróciła czołówka państw z największym odsetkiem zaniepokojonych obywateli. Należą do niej Australijczycy, Koreañczycy i Amerykanie. Co ich łączy? Wszystkie kraje na tej liście należą do najzamożniejszych gospodarek świata.

To z kolei wynikać może z faktu, że ta rewolucja, w przeciwieństwie do wcześniejszych, uderzy nie w pracowników wykonujących proste prace, ale w tzw. białe kołnierzyki. Państwa, w których sektor usług profesjonalnych, jak np. finanse czy IT jest rozwinięty, są bardziej skłonne do obaw o przyszłość swojej pracy. Bo to pracownicy tacy jak księgowi czy programiści są dziś najbardziej narażeni na automatyzację zadań.

Młodzi na przegranej pozycji

Oprócz nich w szczególnie trudnym położeniu są też młodzi, którzy dopiero wkraczają na rynek pracy. Firmy porównując koszty zatrudnienia

np. młodego prawnika i zautomatyzowania prostych prac, które wykonywałaby w kancelarii coraz częściej wolą inwestować w AI. Trudno więc się dziwić, że także w Polsce niepokój związany z AI wśród młodych wzrósł.

W grupie wiekowej 18-34 w 2025 roku co czwarta osoba deklarowała, że rozwój sztucznej inteligencji bardziej ją martwi niż ekscytuje. W rok, który minął od ostatniej edycji badania, odsetek zmartwionych wzrósł do 37 proc.

Więcej niż co trzeci młody w naszym kraju ma obawy związane z coraz częstszym wykorzystywaniem AI.

W grupie wiekowej 18-34 w 2025 roku co czwarta osoba deklarowała, że rozwój sztucznej inteligencji bardziej ją martwi niż ekscytuje

Obawy przed dalszym rozwojem sztucznej inteligencji i zaprzęgnięciem jej do kolejnych zadań wykonywanych niegdyś przez ludzi wzrósł jednak we wszystkich grupach wiekowych w Polsce. Wśród badanych w wieku od 35 do 49 lat najłagodniej, bo jedynie o 4 punkty procentowe.

Najbardziej zaniepokojeni są nadal najstarsi, czyli, według metodologii badania, obywatele 50 plus. Dziś już ponad połowa z nich (równo 52 proc.) jest bardziej zmartwiona niż podeksytowana kierunkiem rozwoju sztucznej inteligencji.

Coraz więcej wiemy i coraz częściej się boimy

Na wzrost obaw we wszystkich grupach wiekowych wpływ może mieć także fakt, że coraz więcej osób po prostu zaczyna interesować się zmianami technologicznymi. W sumie do uważnego śledzenia tej technologicznej rewolucji przyznało się 41 proc. badanych z naszego kraju. Choć wciąż co trzecia osoba twierdzi, że nie czyta ani nie słucha treści o AI.

Widoczne są jednak różnice między poszczególnymi grupami wiekowymi. W najmłodszej (18-34 lata) aż 60 proc. ankietowanych śledzi doniesienia o rozwoju sztucznej inteligencji. Wśród osób 50 plus przyznaje się do tego tylko co czwarty uczestnik badania.

Co ciekawe, dane z raportu Pew Research Center sugerują, że osoby, które faktycznie żywo interesują się nowinkami technologicznymi, pozostają ambiwalentne wobec zmian, jakie potencjalnie może nieść za sobą dalszy rozwój sztucznej inteligencji.

Największy odsetek (45 proc.) osób, które śledzą najnowsze doniesienia ze świata technologii, deklaruje, że AI martwi je w tym samym stopniu, co ekscytuje. A tylko 19 proc. że czuje z tego powodu przede wszystkim ekscytację.

Z kolei ci badani, którzy przyznali, że na ten temat czytają mało lub wcale, odczuwają przede wszystkim niepokój. Ponad połowa z nich (51 proc.) przyznała, że przeważa on nad ekscytacją. ●

Prezydent Miasta Jaworzna

informuje, że w dniach od **22.09.2026 r. do 13.10.2026 r.** na tablicy ogłoszeń Urzędu Miejskiego w Jaworznie przy ul. Grunwaldzkiej 33, oraz na stronie internetowej Urzędu, w Biuletynie Informacji Publicznej, będzie wywieszony wykaz nieruchomości będących we władaniu Gminy Miasta Jaworzna, przeznaczonych do oddania w dzierżawę i użyczenie, na rzecz wnioskodawców.

Jaworzno, 14 września 2026 r.

Katowice/34453060

Syndyk masy upadłości „ALU-INSTAL RZESZÓW” Sp. z o.o., KRS 0000342286, KR1S/GUP/115/2025 ogłasza konkurs ofert na sprzedaż ruchomości wchodzących w skład masy upadłości.

- Przedmiotem przetargu jest:
I. Pakiet ruchomości numer 1 w postaci mebli, szczegółowo wymienionych w załączniku nr 1 **za cenę wywoławczą 11 155,00 zł;**
II. Pakiet ruchomości nr 2 w postaci maszyn i sprzętu AGD, szczegółowo wymienionych w załączniku nr 1 **za cenę wywoławczą 17 804,90 zł;**
III. Pakiet ruchomości nr 3 w postaci wyposażenia magazynowego i sprzętu, szczegółowo wymienionych w załączniku nr 1 **za cenę wywoławczą 36 429,90 zł.**
Podane ceny są cenami netto i zostanie do nich doliczony należny podatek od towarów i usług zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa.
- Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest złożenie pisemnej, wiążącej i bezwarunkowej oferty w terminie **do dnia 29 września 2026 r. do godz. 13:00**, na adres biura syndyka masy upadłości „ALU-INSTAL RZESZÓW” Sp. z o.o. w upadłości mieszczącego się w Katowicach (40-311) przy ulicy Chłodnej 2, lub na adres e-mail: **przetarg@jmrestrukturyzacje.com**.
- Wraz z ofertą należy złożyć dowód wpłacenia wadium w wysokości 10 % ceny wywoławczej pakietu ruchomości, w odniesieniu do którego została złożona oferta, na rachunek bankowy „ALU-INSTAL RZESZÓW” Sp. z o.o. w upadłości, numer konta **38 1090 1186 0000 0001 6461 2717**. W razie nieuiszczenia wadium oferta nie zostanie rozpatrzona.
- Z regulaminem przetargu oraz operatem szacunkowym można zapoznać się za pośrednictwem poczty elektronicznej: **przetarg@jmrestrukturyzacje.com**, a także w biurze syndyka w Katowicach (40-311), ul. Chłodna 2, w dni powszednie, w godzinach od 8:00 do 14:00, po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu dokładnego terminu pod numerem telefonu **690 922 006**, a także na stronie internetowej **www.jmrestrukturyzacje.com/postepowanie/alu-instal-rzeszow-sp-z-o-o-w-upadlosci**.
- Z przedmiotem konkursu można zapoznać się w Niegoszowicach przy ul. Słonecznej 15, po wcześniejszym telefonicznym ustaleniu dokładnego terminu pod numerem telefonu **501 784 906**.

Kraków/34453177

Syndyk masy upadłości w postępowaniu upadłościowym sygn. akt GL1G/GUP-s/176/2025 ogłasza trzeci przetarg, którego przedmiotem jest:

Udział 1/2 w prawie odrębnej własności do lokalu mieszkalnego nr 6 zlokalizowanego w budynku wielomieszkaniowym położonym w Pszowie przy ulicy Jagiełły 6B, objęty księgą wieczystą GL1W/00072891/8 (nr na spisie inwentarza 2.1). Z własnością lokalu związany jest udział w wysokości 4791/79329 w nieruchomości wspólnej, którą stanowi grunt oraz części budynku i urządzenia, które nie służą wyłącznie do użytku właścicieli lokali, objętych księgą wieczystą GL1W/00059291/5.

Cena wywoławcza wynosi **72 300,00 zł**.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest złożenie pisemnej oferty, zgodnej ze wzorem (załącznik do regulaminu) w terminie do dnia 16.10.2026r. do godziny 15:00 osobiście w siedzibie kancelarii syndyka: ul. Sądowa 7, 41-605 Świętochłowice, listem poleconym lub kurierem (decyduje data wpływu do kancelarii) oraz wpłata wadium w kwocie 7 230,00 zł na rachunek masy upadłości: PL66 1600 1462 1773 6199 7000 0001.

Informacje o przetargu oraz przedmiocie przetargu można uzyskać mailowo: **kdr.sliwa@interia.pl**
W tytule wiadomości należy podać: **GL1G/GUP-s/176/2025 (Nieruchomość Pszów)**

Katowice/34453010

Prezydent Miasta Jaworzna

informuje, że w dniach **od 22 września 2026 r. do 13 października 2026 r.**, na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miejskiego w Jaworznie, ul. Grunwaldzka 33 wywieszony zostanie wykaz nieruchomości obejmujący samodzielny lokal mieszkalny, położony w Jaworznie przy ul. kpt. Karola Pniaka 12/2, wyznaczony do sprzedaży w drodze przetargu ustnego nieograniczonego.

Jaworzno, 14 września 2026 r.

Katowice/34453056

Syndyk w postępowaniu upadłościowym prowadzonym wobec Daniela Kulczyka, prowadzącego działalność gospodarczą pod firmą: Zakład Produkcji Cukierniczej „DAN-POL” Kulczyk Daniel, NIP 7531998986, oferuje do sprzedaży z wolnej ręki:

– **ruchomości w postaci wyposażenia zakładu produkcyjnego za cenę nie niższą niż ceny oszacowania (ruchomości znajdują się w magazynie w miejscowości Podkamień, koło Nysy).**

Szczegółowe informacje o ruchomościach (w tym wyceny) można uzyskać na portalu publicznym Krajowego Rejestru Zadużonych oraz telefonicznie pod nr tel. **730 555 875** lub mailowo: **syndyk@syndyk-online.com**

Dodatkowe informacje opublikowane zostaną na stronie internetowej **www.syndyk-online.com**

Syndyk zastrzega sobie prawo do odstąpienia od sprzedaży w każdym czasie, bez podania przyczyny.

Opole/34453055

Syndyk masy upadłości w postępowaniu upadłościowym sygn. akt GL1G/GUP-s/316/2026 ogłasza przetarg, którego przedmiotem jest:

prawo własności nieruchomości gruntowej niezabudowanej składającej się z działki ewidencyjnej o powierzchni 932 m2 położonej w gminie Ujsoty, obrębie Glinka, nr działki: 15080/4, objętej księgą wieczystą BB1Z/00047513/8 (nr na spisie inwentarza 2.1).

Cena wywoławcza wynosi **3 550,00 zł**.

Warunkiem uczestnictwa w przetargu jest złożenie pisemnej oferty, zgodnej ze wzorem (załącznik do regulaminu) w terminie do dnia 16.10.2026r. do godziny 15:00 osobiście w siedzibie kancelarii syndyka: ul. Sądowa 7, 41-605 Świętochłowice, listem poleconym lub kurierem (decyduje data wpływu do kancelarii) oraz wpłata wadium w kwocie 355,00 zł na rachunek masy upadłości: PL49 1600 1462 1729 0429 2000 0001.

Informacje o przetargu oraz przedmiocie przetargu można uzyskać mailowo: **kdr.sliwa@interia.pl**
W tytule wiadomości należy podać: **GL1G/GUP-s/316/2026 (Nieruchomość Ujsoty)**

Katowice/34453014

Prezydent Miasta Jaworzna

informuje, że w terminie **od 22 września do 13 października 2026 r.** na tablicy ogłoszeń w budynku Urzędu Miejskiego w Jaworznie, ul. Grunwaldzka 33, wywieszony zostanie wykaz nieruchomości obejmujący należącą do Gminy Miasta Jaworzna działkę **nr 2235/1 o pow. 9 m² obr. geod. 200 m**. Jaworzna, wyznaczoną do zbycia w trybie bezprzetargowym.

Jaworzno, 14 września 2026 r.

Katowice/34453057

GAZETA wyborcza

DLA FIRM, URZĘDÓW I INSTYTUCJI

WOJEWODA OPOLSKI
ul. Piastowska 14
45-081 Opole

IN.I.7820.12.2026.KD

Obwieszczenie Wojewody Opolskiego o wszczęciu postępowania w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej

Na podstawie art. 61 § 4 z dnia 14 czerwca 1960 r. Kodeksu postępowania administracyjnego (Dz. U. z 2025 r. poz. 1691) oraz art. 11d ust. 5 ustawy z dnia 10 kwietnia 2003 roku o szczególnych zasadach przygotowania i realizacji inwestycji w zakresie dróg publicznych (Dz. U. z 2024 r. poz. 311)

zawiadamiam,

żenawniosekz 11 maja 2026r. (data wpływu do tut. organu 18 maja 2026r., uzupełnionego 7 sierpnia 2026r.) Zarządu Województwa Opolskiego, reprezentowanego przez Bartłomieja Horaczuka, Dyrektora Zarząd Dróg Wojewódzkich w Opolu, wszczęło postępowanie w sprawie wydania decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej polegającej na rozbudowie drogi wojewódzkiej nr 454 w ramach zadania pn. „Budowa drogi dla pieszych i rowerów w ciągu drogi wojewódzkiej nr 454 na odcinku Ziemietowice – Namystów.”

Zgodnie z wnioskiem ww. inwestycja będzie realizowana na następujących nieruchomościach oznaczonych w ewidencji gruntów i budynków jako działki:

– **w liniach rozgraniczających teren inwestycji stanowiący pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 454:**

417/2*, 203/3 (po podziale 203/5*, 203/6), 203/4*, 236 (po podziale 236/1*, 236/2), 172/13 (po podziale 172/24*, 172/25), 172/12 (po podziale 172/22*, 172/23), 172/11 (po podziale 172/20*, 172/21), 172/10 (po podziale 172/18*, 172/19), 233 (po podziale 233/1*, 233/2), 111/2*, 111/3 (po podziale 111/4*, 111/5*, 111/6), 110/13 (po podziale 110/16*, 110/17), 110/3 (po podziale 110/14*, 110/15), 109 (po podziale 109/1*, 109/2), 108/2 (po podziale 108/5*, 108/6), 108/1 (po podziale 108/3*, 108/4), 107 (po podziale 107/1*, 107/2), 232 (po podziale 232/1*, 232/2), 106 (po podziale 106/1*, 106/2), 247 (po podziale 247/1*, 247/2), 252 (po podziale 252/1*, 252/2), 251 (po podziale 251/1*, 251/2), 250/2 (po podziale 250/3*, 250/4), 250/1*, 249 (po podziale 249/1*, 249/2), obręb 0070 Ziemietowice, gmina Namystów

1396*, 45/4*, 1397 (po podziale 1397/1*, 1397/2), 33/3*, 33/9 (po podziale 33/10*, 33/11), obręb 0038 Namystów, gmina Namystów

* nr działek znajdujące się w liniach rozgraniczających – stanowiące pas drogowy drogi wojewódzkiej nr 454

– **poza liniami rozgraniczającymi teren pasa drogowego, ale stanowiący teren niezbędny dla obiektów budowlanych:**

417/1*, 203/2*, 233 (po podziale 233/1, 233/2*), 106 (po podziale 106/1, 106/2*), 247 (po podziale 247/1, 247/2*), 252 (po podziale 252/1, 252/2*), 202*, 236 (po podziale 236/1, 236/2*), 172/11 (po podziale 172/20, 172/21*), 172/12 (po podziale 172/22, 172/23*), 172/10 (po podziale 172/18, 172/19*), 111/3 (po podziale 111/4; 111/5; 111/6*), obręb 0070 Ziemietowice, gmina Namystów

45/3*, 1398*, obręb 0038 Namystów, gmina Namystów

*nr działek znajdujące się poza liniami rozgraniczającymi, ale stanowiące teren niezbędny dla obiektów budowlanych

Z dniem ukazania się obwieszczenia, nieruchomości stanowiące własność Skarbu Państwa bądź jednostek samorządu terytorialnego, objęte wnioskiem o wydanie decyzji o zezwoleniu na realizację inwestycji drogowej, nie mogą być przedmiotem obrotu w rozumieniu przepisów o gospodarce nieruchomościami.

Działając na podstawie art. 10 § 1 oraz art. 73 § 1 ustawy z dnia 14 czerwca 1960 r. – Kodeks postępowania administracyjnego, informuje, o możliwości zapoznania się z aktami sprawy oraz wypowiedzenia się, co do zebranych w sprawie materiałów dowodowych. Czynności tych można dokonać w Opolskim Urzędzie Wojewódzkim w Opolu – Wydział Infrastruktury i Nieruchomości w godzinach pracy urzędu **po wcześniejszym umówieniu się telefonicznym lub poprzez wiadomość e-mail** (77 4524185 lub kduda@opole.uw.gov.pl).

Opole/34452921

Prezydent Miasta Jaworzna

Jaworzno, 16 września 2026 r. GK-UN.7021.1.41.2026

INFORMACJA

W związku z zapisami § 22 Regulaminu utrzymania czystości i porządku na terenie miasta Jaworzna stanowiącego załącznik do uchwały Nr XXIII/309/2020 Rady Miejskiej w Jaworznie z dnia 27 sierpnia 2020 r. (tekst jednolity: Dz. Urz. Woj. Śl. z 2023 r. poz. 4597) Prezydent Miasta Jaworzna przypomina

o obowiązku przeprowadzenia **akcji deratyzacyjnej (odszczurzenia)** **w terminie od 1 do 15 października 2026 r.** Deratyzacji podlegają obszary zabudowane: obiektami zabudowy wielorodzinnej i jednorodzinnej, gospodarczej i rolnej, obiektami użyteczności publicznej oraz obiektami wykorzystywanymi w celach prowadzenia działalności gospodarczej lub magazynowej.

ZASADY:

- Oczyszczenie w dniach od 24 do 30 września br. podwórzy, piwnic, poddaszy, strychów, magazynów we wszystkich obiektach celem pozabawienia gryzoni ewentualnego pożywienia.
- Zaopatrzenie się do dnia 1 października br. w odpowiednią ilość trutki przeciw gryzoniom, posiadającej stosowne atesty, w sklepach chemicznych lub u dystrybutorów. Można również zawrzeć umowę o wykonanie odszczurzenia z zakładem deratyzacyjnym.
- W dniach od 1 do 7 października br. należy wyłożyć trutkę w miejscach (nieдоступnych dla innych zwierząt), w których istnieje prawdopodobieństwo pojawienia się gryzoni, a w szczególności na śmietnikach, w piwnicach, magazynach, pomieszczeniach strychowych i gospodarczych, a także na zapleczach sklepów, stołówek, barów, restauracji itp. w ilości zgodnej z podaną na etykiecie środka użytego do deratyzacji.
- W dniach od 7 do 11 października br. należy wyłożoną trutkę pozostawić i w miarę potrzeby uzupełniać do końca trwania akcji. Padłe gryzonie należy usuwać z nieruchomości na bieżąco.
- Do dnia 15 października br. należy usunąć pozostałości trutki i oczyścić administrowane nieruchomości.
- Preparaty do zwalczania gryzoni należy przechowywać w miejscach niedostępnych dla dzieci.
- W czasie trwania akcji należy zadbać aby zwierzęta i ptactwo domowe nie miały dostępu do wyłożonych preparatów.
- W miejscach wyłożenia trutki należy umieścić wyraźne ostrzeżenie o przeprowadzanej deratyzacji **„UWAGA! Wyłożono preparat do zwalczania gryzoni! Niebezpieczeństwo zatrucia ludzi i zwierząt!”**.

Nadzór nad prawidłowością przebiegu akcji deratyzacyjnej prowadzić będą przedstawiciele Państwowego Powiatowego Inspektora Sanitarnego w Jaworznie oraz funkcjonariusze Policji i Straży Miejskiej.

Zgodnie z art. 117 § 1 ustawy z dnia 20 maja 1971 r. Kodeks wykroczeń (tekst jednolity: Dz. U. z 2025 r. poz. 734 z późn. zm.) za nieprzestrzeganie ww. postanowień grozi kara grzywny w wysokości do 1 500,00 złotych.

Z up. PREZYDENTA MIASTA
Tomasz Bachowski
NACZELNIK Biura Gospodarki Komunalnej

Katowice/34453061

**Przetargi,
licytacje,
zamówienia
publiczne**

**Ogłoszenia
sądowe
i rekrutacyjne**

**Nekrologi,
kondolencje,
wspomnienia**

KONTAKT:

kontakt_komunikaty@wyborcza.pl,
tel. 507 094 232
nekrologi@wyborcza.pl,
tel. 22 555 55 55

Komunikaty.pl

nekrologi.wyborcza.pl